

# park :07

regionalni mesečnik

50 največjih dobaviteljev MO NM

Intervju: Miloš Dular, direktor Zarje, Igor Kastelic, direktor

Razpletanje zgodbe Novi trg 6

Potlač: Župan Muha napovedal vojno proti tajkunom

Novo mesto, 7. marec 2008, številka 7, letnik 11, cena 2,50 EUR

KNJIŽNICA MIRANA JARCA  
Rozmanova 26

8000 NOVO MESTO  
Poština plačana pri Pošti 8101 NM



## NAPADI NA DOLENJSKO UNIVERZO

*Vsem ženam in materam čestitke ob  
Dnevu žena in Materinskem dnevu!*



BTC Novo mesto  
Tel.: 07 / 39 34 770  
Delovni čas: od 8h do 20h  
Sobota: od 8h do 13h

MERCATOR Cikava  
Tel.: 07 / 39 30 266  
Delovni čas: od 8h do 20h  
Nedelja: od 8h do 12h



# YURENA

Glavni trg 11, Novo mesto

šola tujih jezikov

ANG.

NEM.

ITA.

ŠPA.

FRA.

RUS.

POR.

SLO.

za tujce

## TEČAJI V TUJINI

ob prijavi v mesecu marcu **POPUST**

07 33 72 100

[www.yurena.si](http://www.yurena.si)

07 33 72 102

e-mail: [yurena@siol.net](mailto:yurena@siol.net)

Dodiplomski  
študijski  
program

Podiplomski  
študijski  
programi

Uporabne  
družbene študije  
(univerzitetni  
program)

Informatika  
v sodobni družbi  
(magistrski  
program)

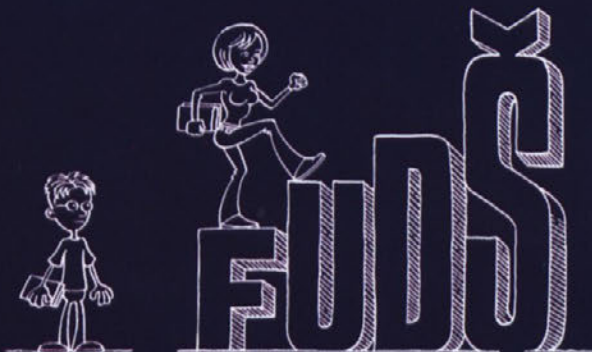
Inform  
v sodob  
(visokoš  
strokovn  
in unive



Medkulturni  
menedžment  
(magistrski  
program)

Sociologija  
(doktorski študij)

*Rastemo z  
znanjem.*



Informativni mesti:

Univerzitetno in raziskovalno središče Novo mesto  
Novi trg 5, 8000 Novo mesto  
Tel.: (07) 37 37 870  
Fax.: (07) 37 37 880  
E-pošta: [info@urs.si](mailto:info@urs.si)

Fakulteta za uporabne družbene študije  
Faculty of applied social studies  
Kidričeva 9, p.p. 62, 5000 Nova Gorica  
Tel.: (05) 333 00 80  
Fax.: (05) 333 00 81  
E-pošta: [dekanat@fuds.si](mailto:dekanat@fuds.si); [referat@fuds.si](mailto:referat@fuds.si)

[www.urs.si](http://www.urs.si)

[www.fuds.si](http://www.fuds.si)

svet na frekvenci Radia Krka



[www.radiokrka.com](http://www.radiokrka.com)

**RadioKrka**  
106.6 MHz



**GOZDNO GOSPODARSTVO  
NOVO MESTO d.d.**

**Gubčeva 15, 8000 Novo mesto  
Telefon: h.c. 07 33 21 065**

Kakovostno in po ugodnih cenah:  
opravljamo sečnjo in spravilo lesa,  
izvajamo gozdnogojitvena in varstvena dela,  
projektiramo, gradimo in vzdržujemo gozdne ceste in vlake,  
odkupujemo les na panju  
in kamionski cesti, izdelujemo  
in prodajamo žagan in tesan les,  
projektiramo in izvajamo hortikulturno  
in vrtnarsko dejavnost,  
aranžiramo prireditvene in poslovne prostore,  
proizvajamo in prodajamo vse vrste cvetja, lončnic,  
okrasnih grmovnic in dreves.

Se priporočamo!

**P. E. VRTNARSTVO IN HORTIKULTURA  
CVETLIČARNA STRAŽA**  
Ul. Talcev 2, tel.: 07 30 84 490

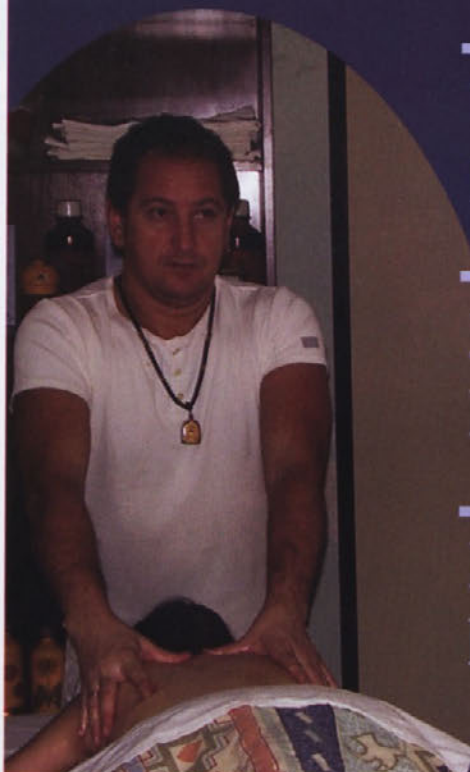
**VRTNARSKI CENTER**  
Smrečnikova 45, tel.: 07 33 42 287

**CVETLIČARNA SREBRNICE**  
tel.: 07 33 82 315

**SALON  
MASAŽE  
IN ZDRAVJA**

Matjaž BUČAR s.p.  
Glavni trg 2  
Novo mesto  
Tel.: 041 736 495

**PONUDBA DARILNIH BONOV**



TERAPEVTSKE  
MASAŽE

SPROSTITIVNE  
MASAŽE

LIMFNE  
MASAŽE

**Razvajajte svoje drage ob 8. marcu  
z DARILNIM BONOM za masažo!**

# GREGORJEV sejem



**Graben**

**Novo mesto**

**od 7. - 9. marca 2008**

**KZ Krka**

POKROVITELJ

**triglav**

OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO



## park

regionalni mesečnik  
številka 7, letnik 11, 7. marec 2008  
ISSN 1408-7189

odgovorni urednik: Uroš Lubej  
kreativni urednik: Damir Skenderović

uredništvo: Marijan Dovič, Nejc Gazvoda, Sandra Hrovat,  
Iztok Kovačič, Tomaž Levičar, Gregor Macedoni, Aleksej  
Metelko, Borut Peterlin, Boštjan Pucelj, Maja Regina, Mitja  
Sadek, Gregor Sečen, Mitja Simič, Damijan Šinigoj, Jure  
Švent, Jaka Šuln

urednik rubrike Fotopub: Boštjan Pucelj  
naslovnica: Kreator\*  
lektorica: Nina Štampohar  
oblikovanje: Sandra Hrovat, Studio Pašteta

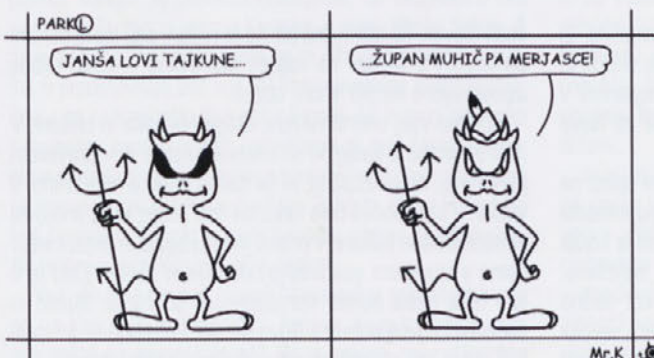
spletna stran: www.park-on.net  
urednik spletne strani: Damir Skenderović  
gospodar spletne strani: Marko Dvornik

Trženje:  
vodja trženja: Boštjan Volk  
040 804 083  
bostjan.volk@park-on.net  
Maja Regina  
040 203 369  
maja.regina@park-on.net

CTP: Grafika Novo mesto d.o.o.  
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik  
naklada: 1100 izvodov  
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov  
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto  
direktor: Gregor Macedoni

Kontakti:  
Park  
Glavni trg 6  
8000 Novo mesto  
tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326  
e-mail: park@park-on.net

Naročila, distribucija: 07 393 08 12  
park@park-on.net



### SPREHODI SE.

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2008).  
Prekatelev naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega  
obdobja (1. julij 2008). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dišaki 20%. Naročnina  
za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

### IZ VSEBINE:

Intervju:  
**Miloš Dular**  
str. 15

**50 največjih  
dobaviteljev MONM**  
str. 17

Dolenjska in turizem:  
**Nasmejan obraz,  
trden stisk roke ter  
cviček ne bodo  
dovolj**  
str. 20

Visokošolski prostor na  
Dolenjskem na razcepu:  
**Napadajo tajkune  
ali dolenjsko  
univerzo?**  
str. 22

Intervju:  
**Igor Kastelic**  
str. 24

Črna packa:  
**Zasebnik varuje  
občinsko parcelo**  
str. 30

## Revni v denarnicah ali v duhu?

Uroš Lubej

»V naši občini nimamo resnejših problemov z revščino. Bolj je problem duhovna revščina,« meni direktor Centra za socialno delo Novo mesto Alojz Simončič. Nekoliko cinična izjava za vsakogar, ki se konkretno sooča z revščino, še posebej, če jo je slišati iz ust direktorja ustanove, ki je (oziroma bi morala biti) še posebej občutljiva za socialna vprašanja. Še toliko bolj je to zaskrbljujoča izjava, saj naši drugi viri govorijo o tem, da se revščina vendarle povečuje tudi na območju cvetoče Dolenjske. Vse več ljudi zaproša za socialno pomoč tudi pri nas, menijo na novomeški mestni občini.

Nočemo dramtizirati. Splošna ocena je, da v Sloveniji problem revščine ni tako hud, kot ga poznajo v nekaterih drugih evropskih državah. Podatki za jugovzhodno Slovenijo sicer resda niso slabši, kot je slovensko povprečje. Delež upravičencev do socialne pomoči je pri nas 2,31-odstoten, v Sloveniji je 2,49-odstoten. Toda več kot polovica slovenskih regij je od nas glede tega uspešnejših.

Vseeno je gornja izjava neprimerna, saj Center za socialno delo kljub sklepu občinskega sveta ne izdeluje letnih poročil o stanju revščine pri nas. V vprašanje, kdo je za to odgovoren, se ne bomo spuščali, toda že iz čisto pravno-formalnega vidika je sporno, da najvišji občinski organ sprejme neki sklep, ki se ga potem v praksi ne izvaja. Nič ni narobe, če se kdo s tem sklepom ne strinja in to tudi na glas pove, toda odločitve je treba spoštovati.

Medtem se je potihoma začela razgradnja projekta Univerzitetnega kampusa Drgančevje. Iz bodočega (?) središča visokega šolstva sta Mestna občina Novo mesto in Razvojni center Novo mesto z blagoslovom občinskega sveta izbrisala tehnološki inkubator in ga prestavila v Podbreznik. Prav tako je dokaj verjetno, da se v Drgančevju ne bo začel graditi študentski dom, pa četudi bodo, kot kaže, državna sredstva vendarle prišla na Dolenjsko. Le malo verjetno je, da bodo pravočasno dobili gradbeno dovoljenje, kar lahko pomeni, da bo študentski dom stal nekje drugje, ne v kampusu.

Dolenjska bo najverjetneje pod okriljem URS pa tudi drugih pridobivala nove fakultete in kmalu izpolnila formalne pogoje za ustanovitev univerze. Zdi pa se, da je upadla zagnanost dolenjske prestolnice, da omogoči kakovostno infrastrukturno podlago visokošolskemu prostoru.

Kaj se bo zgodilo s projektom ustanavljanja pokrajin? Najverjetneje nič, razen veliko hrupa. Vlada bo očitno vztrajala pri projektu, pri čemer se ne namerava podajati v opozicijske rešitve, ki niso »politično« realne, se pravi tiste, ki zahtevajo zmanjševanje števila pokrajin. Vlada pri tem računa predvsem na to, da bo sebi v prid obrnila javno mnenje (tudi zato se srečuje z župani, ki večinoma podpirajo vladni predlog), opozicijo pa v mesecih pred volitvami obtožila, da izigrava voljo ljudstva, ki želi »svoje« pokrajine. Vzemimo konkretni primer: le kdo bi prepričal Posavce, da se pridružijo Dolenjsko-belokranjski pokrajini. Ko bodo opozicijski politiki soočeni s takimi alternativami, se bodo le težko izvlekli brez javno-mnenjskih ran.

Nesprejetje pokrajinske zakonodaje je eden največjih političnih neuspehov celotnega političnega prostora – »obratno primerljiv« z vstopanjem v evropske povezave pred nekaj leti. Tudi za prihodnji mandat obeti niso nič boljši – zdi se, da razen v primeru, če bi eden od polov dobil dvetretjinsko večino, pokrajinska zakonodaja ne bo sprejeta niti v naslednjem obdobju. Se bo zgodil najslabši možni scenarij in bo pokrajinska zakonodaja dokončno postaja polje, na katerem se bo bil boj za politični prestiž, tako kot pri izbrisanih in tako kot pri urejanju odnosov s Hrvaško?

# Muhizmi in muhisti

Damir Skenderović, foto Boštjan Pucelj



Nekatere teme se za pisanje v medijih zdijo manj pomembne od drugih. Recimo tista, ko je Park prejšnje poletje in jesen več mesecev objavljala članke tako v tiskani kot spletni izdaji v zvezi z županovim nepravilnim parkiranjem pred rotovžem in o brezplačnih parkirnih dovolilnicah za zaposlene na občini, ki jih je sponzorirala Komunala Novo mesto, in vse skupaj obilno začinil tudi s fotografskimi dokazi.

Nekega dne pa se je županu le zazdelo, da je čas, da odgovori in da pomiri vse prizadete. Toda kakšen odgovor smo dobili. Odgovor je bil točno tak, kakršnega nihče pri zdravi pameti ni pričakoval. Odgovor je v svoji branži tako edinstven, da ga lahko mirno primerjamo s kakšnim biserom iz bogate Busheve zakladnice, ob predpostavki, da se v resnici da primerjati lokalno z globalnim in obratno. Župan je namreč svojim volivkam in volivcem pojasnil, da je nepravilno parkiranje službenega vozila vel satis na Glavnem trgu le občasno in kratkotrajno in da ga dovoljuje samo v izjemnem primeru!?!

V železni repertoar muhizmov bi lahko prišteli še županovo izjavo v zvezi z zaprtjem glavne prometne žile v mestu, Kandijske ceste, ko je Novo mesto iz dneva v dan doživljalo in preživljalo prometni infarkt in kolaps, župan Muhič pa je takrat lahko le dahnil v Dolenjskem listu, da je tudi on nad vse začuden nad prometno zaporo in njenimi posledicami, saj ga o njej ni nihče obvestil?! Si morete misliti!!! To je približno tako, kot če bi skozi vašo hišo ali stanovanje speljali trojanski tunel, vi pa bi se skozi okno čudili, zakaj je na vašem vrtu tako velika kolona vozil, ki čaka na prehod skozi vašo dnevno sobo.

Toda izjava o parkiranju je tako po vsebinski kot po formalni plati hujša, mnogo hujša, saj župana samodejno postavlja izven pravnega reda, ki velja v naši občini in ver-

jetno v večjem delu Slovenije. Izjava je popolnoma nepriemerna, nehigienska in anarhistična. Človek, ki bi moral biti s svojimi dejanji najbolj zgled občanom in občankam, si kot neki avtoritarni fevdalec podeljuje pravico, da spreminja veljavne predpise, odloke in pravilnike po svoji podobi in potrebi ter hkrati ruši kredibilnost ustanov, ki so zadolžene za izvajanje oziroma sankcioniranje kršitev pravnega reda, ki je še vedno v veljavi za navadne smrtnike. Ob taki izjavi so akcije policije in občinske redarske službe, ki so usmer-

zajo doživijo le na vsake kvatre ali bolje na vsake štiri leta na lokalnih volitvah, ko se kot polnovredni subjekti prepoznajo, recimo, kot del volilne baze tipa Radi imamo Novo mesto, podeželje, Dolenjsko ipd. Ti nekako niso mogli razumeti, da se lahko nekdo iz ljubega miru – ki seveda lahko izvira samo iz čiste zlobe, ki pa lahko spet izvira le iz samega brezdelja – spravi na župana in mu očita nepravilno parkiranje. Njihov temeljni, če že ne edini – glede na to, da jih večina niti ni prebrala člankov – argument je bil, da

„ Človek, ki bi moral biti s svojimi dejanji najbolj za zgled občanom in občankam, si kot neki avtoritarni fevdalec podeljuje pravico, da spreminja veljavne predpise, odloke in pravilnike po svoji podobi in potrebi ter hkrati ruši kredibilnost ustanov, ki so zadolžene za izvajanje oziroma sankcioniranje kršitev pravnega reda, ki je še vedno v veljavi za navadne smrtnike.

jene proti nepravilnemu parkiranju, enostavno smešne. In ob taki izjavi bi človek pričakoval, da bodo ljudje skočili in šli na ulice, pred rotovž z molotvkami in transparenti v stilu Prinesite mi glavo ... Toda reakcije, kot se za Novo mesto spodobi, so bile ravno nasprotno.

Veliko ljudem – da modrega vodstva na občini sploh ne omenjam – se je to pisanje o parkiranju zdelo popolnoma nepotrebno, nesprejemljivo, neugledno, korak v ali le korak do senzacionalizma rumenega tiska, skratka, zgrešeno, psihotično in manijsko. Pri vsem tem so bili kot vedno najbolj glasni gostilniško-zidaniški filozofi, vizionarji, revolucionarji in nikoli uresničeni in zato toliko bolj zafrustrirani politični subjekti, ki svojo edino »avtentično« subjektiv-

vsak človek, še toliko bolj pa, če je župan, pač mora nekam parkirati. Pa čeprav na najbolj nepravilno in celo najbolj izpostavljeno mesto v celi občini.

Bodimo vsaj enkrat iskreni, drage občanke in občani. V naši občini so ti ljudje, ki so obsojali pisanje o nepravilnem parkiranju, ne pa župana, ki še danes parkira nepravilno, v večini. V naši občini celo nekateri tisti ljudje, ki se imajo za nosilce urbane kulture, v praksi masturbirajo in orgazmirajo samo v izbranem gostilniško-zidaniškem okolju. Zato je v luči tega treba obrniti vprašanje, ali so župan Muhič in sodelavci dovolj dobri za Novo mesto. Potrebno se je vprašati, ali si mi, občani, sploh zaslužimo boljšo oblast.

# Al' prav se piše Kosovo al' Kosova

Mitja Sadek, foto Boštjan Pucelj



Balkan se v teh dneh po nekaj letih spanja spet prebujajo v svojo zlato dobo. Množice namesto parlamenta, govori namesto razprav, patos namesto razuma, mit namesto zgodovine. Balkanski sod smodnika spet grozi s katalizmo. Res neverjetno, kako nevarno zdrsljiva je ta krpa navadnega kršja in brdovja! Kadar kihne Balkan, se prehladi ves svet. Toda Balkanu tega vpliva ne dajejo geografski, ampak kulturno-zgodovinski pogoji. Najbolj boleč in očitno nepremostljiv je prepad med bizantinsko (pravoslavno), rimsko (katoliško) in islamsko dediščino. Ko se v to pisano sosesko narodov, ver in jezikov prikradejo še velesile, ki si v službi lastnih strateških interesov nadenejo masko

berlinski četrti, v kateri imajo večino, ali zveza tistih prekmurskih vasi, v katerih prevladujejo Madžari, ali milijon Kubancev na Floridi. Gotovo ne Nemci ne Slovenci ne Američani tega ne bi nikoli dovolili. To bi bilo namreč neupravičeno. Prevlada enega *etnosa* na določenem teritoriju torej ne more biti zadostni pogoj za samostojnost.

Vsaj na prvi pogled govori Srbom v prid dejstvo, da je (bilo) Kosovo sestavni del njihove države. Srbska politika se pri tem sklicuje na resolucijo OZN št. 1244, ki naj bi ohranjala Kosovo znotraj Srbije, zato v razglasitvi samostojnosti vidi enostransko spreminjanje meja in s tem kršitev mednarodnega prava. Ampak ali to res pomeni, da

šele intervencija zveze NATO. Tako pridemo do absurdne situacije. Dediči tiste politike, ki ni spoštovala pravic narodnih manjšin v lastni državi, se zdaj, ko jim grozi, da bodo to območje izgubili, sklicujejo na mednarodno pravo, na isto pravo, ki ga je ta politika desetletje teptala, poniževala in se mu rogala. Kosovska odločitev za samostojnost torej ni le trenutna kaprica, ampak je posledica prejšnje politike Beograda do Prištine, ki se je sprevrgla v nasilje, sovraštvo in nezaupanje. Ali ni ta odnos podoben prepiru med možem in ženo, ki ji močnejši mož ne dovoli ločitve?

Poseben problem v kosovski zgodbi predstavlja vloga zunanjih držav. Tako kot bode v oči očitna odvisnost novega Kosova od ZDA in Evropske unije, še bolj bode to, da priznanje neodvisnosti Kosova zavračajo tiste države, ki jih bolj skrbijo lastni interesi kot interesi Srbije. Glavna nasprotnica neodvisnosti je Rusija, ki ima srečo, da je velesila, sicer bi bila Čečenija že zdavnaj neodvisna. Španski, romunski in ciprski *ne* si zlahka razložimo, če pomislimo na močne katalonske, madžarske in turške skupnosti v teh državah. Skratka, tudi v teh primerih ne gre za nobene ljubitelje (mednarodnega) pravnega reda, ampak se zadaj po pričakovanju skrivajo zelo pragmatični domači interesi.

Zdi se, da osamosvajanje Kosova vendarle zaključuje proces razpadanja nekdanje Jugoslavije. Krvava zgodba ima poučen konec. Najbolj agresiven nacionalizem je tudi največ izgubil. Če so se iz tega kaj naučili tudi Albanci, se njihova neizmerna želja po svobodi ne bo nikdar izrodila v šovinizem, v ustanavljanje nekakšne Velike Albanije, ampak bo gradila na demokraciji, svobodi in pravicah za vse državljane Kosova. Šele ko se bodo Albanci dokazali za dorasle tej novi, doslej nepoznani odgovornosti, bo moč povsem dokončno reči, ali je bilo veliko zaupanje, ki jim ga je izkazal svet, sploh upravičeno.

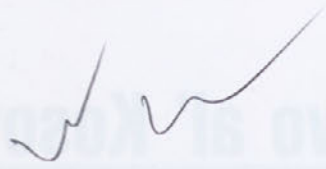
„ Dediči tiste politike, ki ni spoštovala pravic narodnih manjšin v lastni državi, se zdaj, ko jim grozi, da bodo to območje izgubili, sklicujejo na mednarodno pravo, na isto pravo, ki ga je ta politika desetletje teptala, poniževala in se mu rogala.

dobrohotnih zaščitnikov, dobimo recept za visoko vnetljivo mešanico, ki mora občasno tudi eksplodirati. In kadar eksplodira Balkan, ni povsem neverjetno, da eksplodira tudi ves svet. Trenutno vre na Kosovu, v sveti zibelki Srbije. A če je za Srbe predvsem sveta, je za Albance povsem prava, saj ti predstavljajo več kot 90 % kosovskega prebivalstva, imajo pa tudi najvišjo rodnost v Evropi. Ali je torej albanska razglasitev samostojnosti upravičena ali ne? Zaradi razglasitve samostojnosti in njenega morebitnega mednarodnega priznanja prezident Putin že žuga Zahodu, ta pa je čedalje bolj razdeljen. Čigavo je torej Kosovo, srbsko ali albansko? Al' prav se piše Kosovo al' Kosova?

Vsaj na prvi pogled govori Albancem v prid dejstvo, da so na Kosovu v veliki večini. Ampak ali je to dovolj velik argument za samostojnost? Če v nekem delu suverene države neka skupnost predstavlja večino, to samo po sebi nikakor ne more biti argument za odcepitev. Potem bi lahko čez noč lastno državo razglasili tudi Turki v kakšni zakotni

se pod nobenim pogojem ne more del suverene države odcepiti in razglasiti samostojnost? Ali je treba res vedno in za vsako ceno upoštevati pravna določila, tudi kadar moralni zakon temu nasprotuje? Kajti, kakor so odlično formulirali rimski pravniki – *summum ius, summa iniuria* –, največja pravica je lahko tudi največja krivica. Gotovo obstaja legitimna pot do samostojnosti znotraj vsake države.

In katera je najbolj pravična in najbolj legitimna pot, če ne ravno pot odpora proti kratenju človekovih pravic, pot upora proti načrtnemu zatiranju naroda ali proti zaviranju njegovega razvoja? Novejša zgodovina Kosova je prav to – zgodovina zatiranja in krivic. Enega prvih vrhuncev je albansko-srbski spor doživel takrat, ko je Milošević Kosovu ukinit status avtonomne pokrajine. Odtlej je šlo le še navzdol. Srbska politika je na albansko nezadovoljstvo odgovarjala z nasiljem, aretacijami, umori. Grozljivi finale, eksodus celotne albanske populacije s Kosmeta, je preprečila



## Častni občan je Mihael Japelj

Občinski svet MO NM je za častnega meščana razglasil prof. dr. Mihaela Japlja. Nagrado MO NM je podelilo Jožetu Jazbecu in Leonardu Jožetu Kukcu. Trdinovo nagrado pa sta prejela dr. Marijan Dovič in Milan Markelj. Mihael Japelj je naziv častnega občana prejel za izjemne uspehe na področju znanosti in prizadevanja za razvoj visokega šolstva ter za ustanovitev univerze v Novem mestu. Japelj je leta 1969 doktoriral iz kemijskih znanosti na Univerzi v Ljubljani, na kateri je kot redni profesor poučeval organskokemijsko tehnologijo, sicer pa je od leta 1962 zaposlen v Krki, d. d., v kateri je napredoval do mesta direktorja Krkinega Inštituta in pomočnika generalnega direktorja. Od leta 2003 je upokojen, v novomeški javnosti pa je znan tudi kot eden izmed pobudnikov ustanovitve univerze na Dolenjskem. Za uspehe na področju vzgoje in izobraževanja ter prostovoljnega dela bo nagrado MO NM prejel dolgoletni ravnatelj OŠ Brusnice Jože Jazbec, za uspehe na gospodarskem, družbenem in humanitarnem področju pa gospodarstvenik in lokalni politik Leonard Jože Kukec. Trdinovo nagrado, namenjeno kulturnikom, sta prejela dr. Marijan Dovič, znanstvenik, glasbenik in publicist, ter Milan Markelj, pisatelj in novinar Dolenjskega lista. Vsi štirje bodo prejeli tudi denarno nagrado v višini 2000 EUR. Občinski svetniki so podelili tudi nagrado grb mestne občine, ki jo bodo prejeli Slavko Matko (za družbeno in prostovoljno delo), Območno združenje Rdečega križa (za humanitarno delo) in Bernarda Zorko (za prostovoljno delo in dobroteljništvo v korist invalidnih oseb). Mestna občina Novo mesto je do sedaj proglasila 12 častnih občanov. To so postali Leon Štukelj, Bogdan Osolnik, Pino Mlakar, Pia Mlakar, Tita Kovač - Artemis, Tone Pavček, Marjan Dobovšek, Jean Marie Hollenstein, Jožef Lap, Jože Dular, Miloš Kovačič in sedaj še Mihael Japelj. Nagrade bodo podeljene ob občinskem prazniku.

## Društvo Novo mesto z novim predsednikom

Društvo Novo mesto je 28. februarja 2008 na volilni skupščini izvolilo novega predsednika in nove organe društva. Članstvo je potrdilo predlog upravnega odbora in izvolilo Mitjo Simiča, medtem ko se z mesta predsednika umika Anton Škerlj. Škerlj, ki je bil na položaju predsednika vse od ustanovitve Društva leta 1994, pravi, da je prišel čas za umik in za pomladitev. Zaenkrat ostaja član občinskega sveta, v katerega je bil z liste Društva Novo mesto izvoljen leta 2006. Mitja Simič

je zaposlen na območni enoti Zavoda za varstvo kulturne dediščine, bralci Parka pa ga poznajo tudi kot rednega kolumnista s področja prostorske problematike.

## Pogoltnili proračun za leto 2008

Občinske svetnice in občinski svetniki Mestne občine Novo mesto so z večino glasov sprejeli proračun za leto 2008. Župan Alojz Muhič je številne kritike proračuna zavrnil s trditvijo, da so proračunska sredstva omejena, in da, kljub temu da se s številnimi predlogi strinja, jih ne more upoštevati. Kritike so letele predvsem na nejasne prioritete občine, na neupoštevanje sprejetih sklepov glede projekta univerze in gospodarskega središča in nižanje sredstev za kulturo. Glede na prvo obravnavo, o kateri smo že obširno poročali, je župan pripravil nekaj bolj ali manj kozmetičnih sprememb. Prihodki se znižujejo za 4,5 milijona EUR (nekateri svetniki še naprej mislijo, da so še vedno nerealno visoki). Med investicijami se povečujeta vložka v vrtec Ciciban in OŠ Dragotin Kette, znižujeta se za Športno dvorano Stopiče in servisni objekt za tenis. Prav tako se bo povečala investicija v Knjižnico Mirana Jarca in Križatijo, medtem ko se investicija v CeROD znižuje. Prav tako je manj denarja namenjenega rekonstrukciji centralne čistilne naprave. Usmeritve občine in prioritete pri izdelavi 38,3 milijona evrov »težkega« proračuna so po trditvah občinske uprave predvsem naslednje: zagotavljanje sredstev za realizacijo zakonskih obveznosti občine (49,5 %) in tistih investicij, ki so bodisi že v izvajanju, se dokončujejo in bi njihova prekinitve povzročila škodo. Financirali bodo tudi investicije in projekte, ki imajo v finančni konstrukciji sredstva, pridobljena iz skladov EU in državnega proračuna. Med prioritete sodijo investicije v vrtca Ostržek v Bršljinu in Ciciban na Ragovski ulici. Poleg tega pa proračun po trditvah pripravjalca zagotavlja izdelavo prostorskih načrtov in zagotavljanje prostorske ureditve pogojev za potrebe investitorjev in lokalne skupnosti, postopno ureditev univerzitetnega središča v Drgančevju ter izvajanje projekta znanstveno-tehnološkega parka z mrežnim inkubatorjem.

## V Bršljino kmalu 12-nadstropne zgradbe?

Občinski svet je v prvi obravnavi sprejel obsežen dokument - Dopolnjeni osnutek Odloka o prostorskem načrtu Mestne občine Novo mesto. Kot zanimivost naj omenimo, da odlok med drugim predvideva možnost gradnje dveh ali treh 12 nadstropij visokih stolpičev na območju BTC v Br-

šljino. Celoten dokument bo sicer šel v široko javno obravnavo.

## Obračun s Hamletom

Konec marcu bo v APT-ju premierna uprizoritev predstave *Hamlet (60 minut)*. Režiserka Nana Milčinski ne želi uprizarjati Hamleta Williama Shakespeara, ker je vzgib njene režijske poetike v postdramskem gledališču. Omemba besede Hamlet v slovenskem gledališkem prostoru pa vsakogar takoj poveže z dramsko formo, ki ji avtomatično pritiče realistična in mimetična oblika interpretacije z morebitnimi nenavadnimi poudarki, ki pa so zgolj alibi samega teksta. »Hamleta Williama Shakespeara, »dramo vseh dram«, v gledališču odigrajo tolikokrat, da gledalci ne hodijo gledat zgodbe Hamlet Williama Shakespeara, temveč pridejo gledat Hamleta »tegaingega« režiserja ter »tegaingega« igralca v vlogi Hamleta, Ofelije, Polonija ... Zanima jih, kakšen bo ta novi Hamlet - v razliki od onega prejšnjega. Razlika pa v resnici sploh ni bistvena. Še vedno gre za eno in isto zgodbo, ki pa nadalje - tudi ni bistvena, ker so zanimiva zgolj obča mesta, ki se zgodijo v besedilu (npr. slavni biti ali ne biti).« Hamlet pa hkrati v gledališkem svetu pomeni neko torturo za ustvarjalca/interpreta. Na vprašanje, zakaj ravno Hamlet, Nana Milčinski odgovarja: »Stereotip narekuje, da režiser ni režiser, če do 30. leta ne režira Hamleta, in neka mlada igralka ni najbolj obetavna igralka v ansamblu, če se v gledališču igra Hamlet in ona ne dobi vloge Ofelije. Sploh pa igravec ni igravec, če ni bil kdaj Hamlet ...« O dramu Williama Shakespeara Hamlet tako lahko govorimo kot o reprezentativnem besedilu, ki določa družbeno vrednost umetnika oziroma identiteto pomembnosti. Paradoks pri tem je, da postdramski ustvarjalec (režiser, performer) ne uprizarja dramskih besedil, če pa želi biti pomemben del gledališkega sveta, potrebuje Hamleta v svoji biografiji. Nanina rešitev te zagate je svojevrstna. Celoten tekst drame (32 058 besed) bo pretvorjenih v 60 minut. Publiki bo na voljo točno določen razpored, kaj se bo zgodilo vsako sekundo v predstavi. »Če torej gledalec točno ve, kaj in kdaj se bo na odru zgodilo, ne ve pa, kako se bo to zgodilo, potem je to enako, kot če bi šel gledat Hamleta,« doda Nana. Rdeča nit predstave je torej čas, 60 minut, ki določa ritem predstave. V tem omejenem in zgoščenem času se bo na odru odvila predstava, v kateri bo imel vsak igravec točno določen časovni okvir svojega nastopa. Čas njegovega nastopa pa je določil Shakespeare s tem, ko je določil, koliko časa (koliko izrečenih besed) je določen lik v drami prisoten na odru. Bojana Kunst dodaja: »Posledica je

natančno določena struktura, ki določa tudi dramaturško mrežo predstave, sestavljeno iz matematično odmerjenih časovnih enot, med katerimi ni vsebinske povezave, razen skupne situacije izbire vrhunskega in reprezentativnega umetniškega dela.« Dramaturška struktura določa tudi način igre in prisotnosti, saj so sodelujoči soočeni s strogo omejeno situacijo. In v tej situaciji imajo na voljo, da naredijo natanko to, kar jim narekuje imperativ želje. Interpretacija drame bo torej unikatna in inovativna postavitev »prenašalcev vsebin«, ki bo tragedijo prikazala v novi podobi.

(Uroš Lubej, Maja Regina  
Vir za Semafor: Statistični urad RS)



# SEMAFOR

## Najpogostejši priimki

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Vrstni red	Priimek	Število oseb
1	Zupančič	1254
2	Novak	1219
3	Turk	1158
4	Hočevar	829
5	Kovačič	706

SLOVENIJA

Vrstni red	Priimek	Število oseb
1	Novak	11337
2	Horvat	10070
3	Kranjc	5745
4	Kovačič	5628
5	Zupančič	5120



## RENTGEN



### Razpletanje zgodbe Novi trg 6

Elektroservisi, d. d., dosedanja lastnik nepremičnine na Novem trgu 6, je to prodal podjetju Betonall Trebnje, d. o. o. Betonall bo po napovedih župana Alojza Muhiča projektni načrt za razpisno stavbo v novomeškem mestnem središču predstavil občinskemu svetu na izredni seji v marcu. Projektni načrt bo po besedah župana usklajen z zahtevami strokovne javnosti, ki je odločno nasprotovala dosedanjim načrtom v zvezi z Novim trgom 6.

NT6 je občinski objekt, v katerem sta dolgo časa bivali UE Novo mesto ter občinska uprava MO NM. Občina je objekt ob koncu mandata župana Kovačiča prodala za 800 milijonov tedanjih tolarjev. Pred tem, 13. julija 2006, je občinski svet sprejel ureditveni načrt za ta objekt, pri čemer je potrdil amandmaje, ki so spremenili določitve glede gabaritov, do katerih sta se javnost, stroka lahko opredeljevali v času javne razgrnitve dokumenta. Vrhunec je zadeva dobila s tem, ko je decembra 2007 Društvo Novo mesto na ministrstvo za okolje poslalo zahtevo, da vlada RS sproži postopek ustavne presoje sprejetega dokumenta. Revija Park je že pred tem dobila nedvoumno mnenje ministrstva, da je bilo sprejemanje dokumenta zaradi izključitve javnosti nezakonito.

### Betonall hoče kompromisno rešitev

»Globoko sem prepričan, da nadaljnje zaostrovanje odnosov, neplodne debate, »kazanje mišic« in podobni procesi ne koristijo nikomur – še najmanj meščanom Novega mesta. Menim, da res ni nikogar, ki si ne bi želel, da na mestu sedanje zapuščene stavbe zraste arhitekturni in programski presežek, na katerega bomo vsi ponosni – tako mi kot investitor kot prebivalci dolenske prestolnice. Pričakujem torej, da bodo nadaljnji koraki vseh vpletenih in vseh, ki želijo biti vpleteni, usmerjeni k temu cilju,« pravi direktor Betonalla Darko Golub.

Ministrstvo za okolje je, kot smo poročali, na MO NM naslovilo zahtevo, da odgovori na pobudo Društva Novo mesto, da vlada na ustavno sodišče pošlje zahtevo po presoji ustavnosti veljavnega prostorskega odloka za Novi trg 6. Ministrstvo je že pojasnilo, da meni, da je sprejemanje odloka bilo nezakonito. Darko Golub: »Dejstvo je, da za zemljišče trenutno velja odlok, ki je bil sprejet na občinskem svetu in predstavlja za investitorja izvedbeni doku-

ment, na osnovi katerega investitor pridobiva gradbeno dovoljenje ter načrtuje investicijo. Kako je bil sam odlok sprejet, ni stvar investitorja, ampak občine in občinskega sveta, ki je vložene amandmaje takratnega župana sprejel. Počakali bomo razplet presoje in v kolikor bo prišlo do razveljavitve odloka, sprožili ustrezne pravne procese za oceno ekonomske škode ter zahtevali odškodnino – tako bi ravnal tudi vsak drug investitor, ki mu ni vseeno, kako investira svoj denar. Prepričan pa sem, da do tega z ustreznim vključevanjem župana in ostale zainteresirane strokovne javnosti ne bo prišlo. V preteklosti so se nekako stališča izoblikovala in nastopil je čas, da jih skozi konstruktivni proces določimo dokončno.«

Ključno vprašanje pri celi zgodbi Novega trga 6 je v tem, kakšna bo višina prihodnjega objekta. Betonall ne misli vztrajati pri rešitvi, ki predvideva devetetažni objekt (P + 8), hkrati pa se ne bo sprijaznil s sedanjimi petimi (p + 4). »Kot investitorju mi je jasno, da nima smisla vztrajati pri etažnosti P + 8, kar je v odloku opredeljeno kot maksimum. Celo več; moje osebno mnenje je, da s tem, ko odlok dovoljuje več, kot je potrebno, dopušča večjo kreativnost natečajnikom, da ob upoštevanju vseh strokovnih mnenj zasnujejo kar najbolj ustrezno rešitev. V odloku je namreč opredeljeno, da je treba za izbor najustreznejše arhitekturno urbanistične rešitve izpeljati javni arhitekturni natečaj – to nameravamo tudi storiti. Menim, da je izjemno pomembno, da bo razpisna dokumentacija ustrezno pripravljena in da se bodo do razpisa natečaja izpeljali vsi potrebni procesi za uskladitev okvirnih gabaritov. Menim tudi, da je gradnja štirinadstropne stavbe na tej lokaciji ekonomsko neupravičena in da lokacija kliče tudi po prostorsko atraktivnem poudarku. Prava rešitev je torej neke vmes in prepričan sem, da jo bomo v omenjenih usklajevalnih procesih tudi našli ter jo ustrezno predstavili javnosti. To je tudi tisto, ker je vezano na županovo izjavo, da so naši pogledi usklajeni s pogledi kritikov tega projekta v preteklosti. Župan nam je na prvem srečanju predstavil, da je v preteklosti skozi pogajanja z investitorjem in s predstavniki strokovne javnosti prišel do nekakšne kompromisne rešitve, ki naj bi se ustavila pri etažnosti P + 6. Kako bo objekt umeščen v prostor in oblikovan z arhitekturnega vidika, pa je stvar avtorjev natečajnih predlogov. Najboljšo rešitev bo

izbrala strokovna žirija in šele takrat bomo javnosti lahko predstavili okvirno rešitev, ki se bo dokončno izoblikovala skozi proces načrtovanja. Naj še poudarim, da za nas kot investitorja, ki naj bi na lokaciji izpeljal tudi ekonomsko uspešen projekt, nikakor ni pomembna le etažnost in neto prodajne površine, ampak sta za ta uspeh veliko bolj pomembna program in raven programa, ki bo v objekt umeščena. Naša vizija je, da tako lokacija kot objekt postaneta simbol gospodarske, politične in kulturne moči Novega mesta kot prestolnice nove pokrajine in da v objektu svoj prostor najdejo najuspešnejši v tem delu Slovenije, ki vedo, kaj hočejo, in bodo ta prestiž v tej lokaciji in v tem objektu tudi prepoznali.« Golub dodaja, da bodo strokovnjaki izdelali 3D model, ki bo javnosti predstavil vpliv objekta na vedute mesta.

### Nadaljevanje sage o KMJ

Občinski svet je potrdil predlog sprememb odloka o ustanovitvi Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto, ki mehča pogoje za kandidaturu za direktorja KMJ. Dosedanja ureditev je namreč zahtevala že opravljen bibliotekarski izpit, sedaj veljavni odlok pa od novega direktorja zahteva, da ga opravi najkasneje v dveh letih od imenovanja. Po trditvah občinskega vodstva bo na ta način omogočeno širšemu krogu dobrih kandidatov, da se potegujejo za ta položaj. Po drugi strani pa spremenjeni odlok zastruje stopnjo izobrazbe za direktorja, saj sedaj visoka izobrazba ne bo več dovolj, potrebna bo univerzitetna.

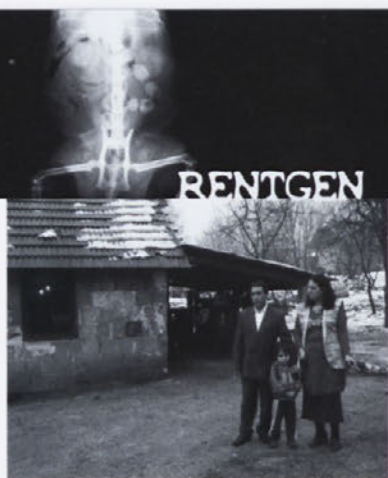
Z ministrstva za kulturo so sporočili, da je tovrstna ureditev povsem zakonita. Po drugi strani pa smo dobili mnenje pravnega strokovnjaka NUK, ki meni, da je taka rešitev neprimerna, saj novi direktor KMJ ne bo le menedžer, ampak tudi strokovni vodja. »Zakon o knjižničarstvu ne določa izrecno pogojev za strokovnega vodjo. V 2. odst. 39. čl. pa določa, da mora oseba, ki se zaposli kot strokovni delavec knjižnice, pa nima bibliotekarskega izpita, ta izpit opraviti v roku 2 let. Če je direktor knjižnice hkrati tudi strokovni vodja, je seveda torej tudi strokovni delavec, zato mora imeti bibliotekarski izpit (kot vsak drug strokovni delavec). Glede na omenjeno določbo 2. odst. 39. čl. pa je po zakonu tudi njemu dana možnost, da v kolikor bibliotekarskega izpita nima ob nastopu funkcije, ga lahko opravi v 2 letih. Zato določba o tem v predlogu sprememb odloka o ustanovitvi knji-

žnice ni v nasprotju z zakonom. Seveda pa bi bilo primerneje in prav, da bi direktor, glede na to, da je tudi strokovni vodja, moral imeti bibliotekarski izpit že takoj ob nastopu funkcije in da bi odlok določal tako kot sedaj,« pojasnjuje Borut Abram.

### Zakaj zamenjujejo A. Pleničar?

Obstaja utemeljen sum, da je glavni cilj občinskega vodstva bodisi v tem, da zamenja dosedanjo direktorico bodisi nastavi nekoga, ki je bolj po njihovem okusu. Adolf Zupan je – o tem smo že poročali – priznal, da je kot član sveta zavoda proti Pleničarjevi glasoval na podlagi ustnega navodila župana Muhiča. Predsednica sveta KMJ Danijela Pavlič pa je Pleničarjevi »očitala« naslednje: »Pri vseh zadevah, ki se tičejo razpisa, sem kot član sveta delovala v skladu s svojo vestjo in potrebno strokovnostjo, pri tem pa mi je bilo vodilo, da so spremembe potrebne in dobrodošle v korist uporabnikov knjižnice. Pri tem imam v mislih predvsem dolgotrajno izgradnjo prizidka h knjižnici, ki bi mogoče pod drugim vodstvom potekala hitreje kot sedaj.« Kako na očitke odgovarja Andreja Pleničar?

»Najprej me je izjava odkrito nasmejala. Ne vem, če lahko to izjavo sploh jemljem resno. Dejstvo namreč je, da na hitrost izgradnje prizidka nimam in nisem imela nobenega vpliva, kar velja tudi za vso ostalo ekipo, ki vsako sredo sestankuje na operativnih sestankih. Sem namreč samo predstavnica uporabnika novega objekta, ki ustanovitelju ne more narekovati tempa, ki si ga je zamislil glede na sredstva, ki jih je pripravljen nameniti za investicijo. Mogoče pa je predsednica namigovala, da bi župan v proračunu zagotovil več sredstev, če bi si bila dobra. Kor direktorica knjižnice sem lahko vplivala na to, da smo se v čim krajšem času preselili, da je bila knjižnica ves čas gradnje odprta, ne glede na to, da smo delali praktično na gradbišču itd. ... Vodenje investicije je v izključni domeni investitorja MO Novo mesto, hitrost investicije pa narekujejo sredstva, kar lahko potrdi izvajalec del Malkom. Tudi razpolaganje s sredstvi, izbira izvajalca, podizvajalcev, nadzora itd. ... je izključno v pristojnosti občine. Ocenjujem, da sem svojo vlogo pri gradnji knjižnice odigrala več kot dobro, saj je Knjižnica Mirana Jarca, odkar se je preselila »Na vrata«, o prostorskih stiskah le tarnala. Od leta 1986, ko so bili narejeni načrti za gradnjo pod vodstvom Nataše Petrov in jih je prevzel moj pred-



hodnik Janez Mežan leta 1991, pa vse do leta 1995 se ni zgodilo nič. Gospa Danijela Pavlič seveda ne ve, da sem leta 1996 poslala ministru za kulturo Sergiju Pelhanu poročilo takratnega inštituta ZRMK, ki je zahtevalo zaradi statične varnosti takojšnje posege na objektu 28. MK RS je reagiralo z urgentnim sofinanciranjem in tako se je začela gradnja. Brez tega gradnje ne bi bilo. Nedvomno ima skozi gradnjo nemalo ljudi zasluge za to, da je potekala tako ali drugače. Spomnim naj samo na županove predhodnike, ministre za kulturo, na direktorico občinske uprave Mojco Novak, nadzornika gradnje Mirka Strmška, izvajalce itd. ... Vsekakor si upam trditi, da se gradnja brez mene ne bi začela. Ni bilo lahko, celo grozili so mi, da ne bom več našla službe, če ne bom dala miru. A nisem odnehala, ker sem verjela, da si uporabniki in zaposleni zaslužijo boljše pogoje. In verjamem, da sem od leta 1995 pogoje poslovanja bistveno izboljšala, da imajo danes uporabniki na voljo nove servise, moderno knjižnico z veliko izbiro in s kakovostnimi uslugami.«

#### **Novomeški Romi na volitve 20. aprila**

Volilna komisija MO Novo mesto je določila datum nadomestnih volitev za romskega svetnika v novomeškem občinskem svetu. Volitve bodo v nedeljo, 20. aprila. Kot je znano, so nadomestne volitve potrebne zaradi odstopa dosedanjega svetnika Zorana Grma. V torek pričakujemo objavo sklepa občinske volilne komisije v Uradnem listu, tako da bodo v sredo že začela teči volilna opravila. Vlaganje kandidatur bo možno nekako do sredine marca. Kandidaturo lahko vloži skupina najmanj petnajstih volilcev ali pa eno od obeh v Novem mestu registriranih romskih društev – to sta društvi Cigani nekoč – Romi danes (vodi ga romski novinar Bogdan Miklič) in folklorno društvo Romano vesel. Glede na razočaranje romske skupnosti nad odnosom oblasti do romskega svetnika in skupnosti kot celote sicer obstaja nevarnost, da se h kandidaturi ne bo prijavil nihče, kar bi pomenilo, da bi morala občinska volilna komisija ponoviti celoten postopek in razpisati nov datum volitev.

#### **Zoran Grm nikoli več v politiko**

Do sedaj so v novomeški občini romske volitve potekale dvakrat. Prvič je občinski



svetnik postal Roman Tasič, oktobra 2006 pa je prepričljivo večino dobil Zoran Grm, ki pa konec leta 2007 dokončno odstopil. Kot je povedal, je odstopil zaradi tega, ker »župan Muhič ni uresničeval svojih obljub Romom«. Grm ne vidi smisla v tem, da bi sedel v občinskem svetu, če ne more storiti tistega, kar Romi od njega pričakujejo. Grm je omenil, da sta neposredni povod za odstop predvsem dva primera Muhičevih neuresničenih besed. Prvi primer je odklop elektrike 73 romskim družinam, ki so imeli ilegalno priklopljeno elektriko (Grm pravi, da so jo sicer plačevali). Župan naj bi zagotovil, da bodo Romi elektriko dobili, vendar se to ni zgodilo. Na Mestni občini so pojasnili, da bo elektriko moč priklopiti šele, ko bo naselje legalizirano, o čemer pa še tečejo posvetovanja. Grm je poleg gornjega še posebej izpostavil primer družine Brezar, ki jim je župan na sestanku obljubil priklop elektrike, vendar se to vse do danes ni zgodilo. »Hiša, v katero se je samovoljno naselila družina Brezar, je v občinski lasti in je predvidena za rušenje. Župan je res obljubil, da bo družini zagotovil elektriko, a je treba po oceni Elektra v celoti obnoviti priključek. Strošek obnove in novega voda ni racionalen, še zlasti, ker je objekt predviden za rušenje,« zadevo pojasnjuje župan Muhič. »S svojim delom sem sicer zadovoljen,« pravi Grm. Predvsem ga veseli dejstvo, da se je uspešno prijavil na razpis za pridobitev državnih sredstev za asfalt in kanalizacijo v legaliziranih naseljih Brezje, Šmihel in Ruperč Vrh. Poleg tega se Grm zavzema tudi za legalizacijo romskega naselja Žabjak. Zoran Grm pravi, da nikoli več ne namerava vstopiti v politiko in da se bo posvetil družinskemu življenju. Nekdanji romski svetnik je sicer prvič napovedal odstop že 14. novembra, vendar ga je kasneje preklical, saj naj bi mu direktor Urada za narodnosti zagotavljal, da bodo zaradi odstopa izgubljena finančna sredstva iz občinskega proračuna. Ko se je izkazalo, da temu ni tako, je dokončno odstopil.

(Uroš Lubej, fotografije Tomaž Levičar, www.beton.si, Boštjan Pucelj, Rasto Božič, Tomaž Levičar)

# p.p.

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU

#### **FRAGMENTACIJA DOLENJSKE »METROPOLE«**

(avtor Uroš Lubej, Park, 6. februar 2008, str. 3)

Odgovornemu uredniku Parka Urošu Lubeju!

Ne morem, da se ne bi odzval (po vaše »pojokcal«) na nekatere očitne »nečednosti«, ki ste si jih privoščili pri tokratnem »vtikanju nosu« v našo hišo. Kakršnakoli že je naš kruh, kot je vaš kruh visokoteleči občinotvorni mesečnik zato tudi naš dom pričakuje nekatere »standarde vedenja« od kateregakoli zunanjega obiskovalca, pa najsi bo to od delavca na časasnem delu v Sloveniji ali od vaših fotografov ali novinarjev. Očitno sta tudi tokrat - zelo podobno je bilo pri prvem obisku pred nekaj leti - tako fotograf kot novinarka sta »začarala« po hiši nenajavljen in se maksimalno potrudila pri iskanju samo negativnih mnenj, pri čemer se je fotografu, verjetno v preveliki vnemi odkriti najbolj katastrofalen detalj, primerilo da je dve od treh fotk naredil v neštudentskem traktu iz katerega so v tistih dneh res izginila ogledala z vijaki vred, kar se pa dotrajane inštalacije in oken tiče pa imate prav, to je res nespremenjeno in je tako preprosto zato, ker čaka na generalno obnovo, ki pa je predolgo ni. To bi se res lahko okarakteriziralo kot slabe bivalne razmere za študentsko populacijo v Novem mestu, za katere soodgovornost nosimo tudi mi, a ker na to že dolgo opozarjamo, tudi preko MO Novo mesto, se nam zdi za malo, da moramo celo po radijskih valovih poslušati iz konteksta iztrgan stavek »katastrofalne razmere« v Dijaškem domu Novo mesto, ki jih nepoznavalci razmer, predvsem pa naši potencialno vpisani dijaki, študenti in njihovi starši še kako lahko narobe razumejo. Čemu služi tako neznosno lahkotno in zavajajoče pisanje o nas, ki smo, navkljub občasnim vzdrževalno-higienskim kiksom (ki niso ekskluzivno samo naši, ampak tudi od vrlih, včasih nesamokritičnih študentov) vendarle ohranili kar »vzdržno« stanje opreme v sobah, ki je marsikateremu študentu celo zelo všeč in bi utegnilo podobno vplivati tudi na vas, ki se zagotovo odgovorno vedete do pisane besede in bi, če si boste enkrat v bodoče - v tretje gre rado - prišli dom ogledat osebno, morda v naslednjem uvodniku besedo »katastrofalen« zamenjali s kakšno bolj blagozvenečo, vsaj z besedo »slab«, slabe razmere. Ste kdaj pomislili na to, da je beseda res lahko tudi orožje in da uporabe premočne, pretežke besede res lahko povzroči »katastrofo«.

Marjan Grahut,  
direktor Dijaških domov Novo mesto

#### **ENTENTE FLORALE: TRETJI ALI ZADNJI?**

(avtor Uroš Lubej, Park, 6. februar 2008, str. 6)

Gospod Lubej, ali veste kaj je bil največji uspeh sodelovanja Novega mesta v tekmovanju Entente Florale? To, da nas niso zabrisali ven kot čiste outsiderje. In ravno v tem je bistvo zagate. Novo mesto je lepo mesto, a žal zelo neurejeno. Sodelovanje v tem tekmovanju je imelo en sam velik cilj: spodbuditi ljudi k drugačnemu odnosu v ravnanju in estetskem gledanju na lepo mesto, v katerem delamo in živimo. Očitno je to ugotovila tudi komisija Entente Florale in nam v spodbudo dodelila edino specialno nagrado za reko Krko in njeno obrežje. Tega pač ne morete zanikati.

Od uredništva Park bi glede na njegove ambiciozne intelektualne podstati človek pričakoval, da bo z vsem srcem podprlo koga (v tem primeru župana), ki je poskušal z omenjenim tekmovanjem trajno vcepiti drugačen odnos do naše bivalne kulture. Ampak ne, na človeka zlivate gnojnico, potem pa jadikujete nad njegovim domnevno nekooperativnim odnosom. Kar zadeva mene osebno, bom še enkrat rekel: sodelovanje NM v tekmovanju Entente Florale je bilo zelo uspešno. To dokazuje že najino pisanje.

Ivo Kuljaj,  
Zavod za turizem Novo mesto

#### **Serviserji vojn (sv)**

Ob razširitvi in posodobitvi obstoječega vojaškega letališča Slovenske vojske (SV) v skladu z NATO standardi v Cerkljah na Dolenjskem se poraja mnogo pomembnih vprašanj, povezanih predvsem z nadaljnjo militarizacijo Slovenije. Mediji in javnost do sedaj temu niso posvečali posebne pozornosti pa tudi civilna družba, ki je pred leti močno izražala svoje nasprotovanje vključevanju Slovenije v vojaški pakt NATO (2001-2004), se zaenkrat še ni zares aktivirala. V tistem času, ko je bila javnost podvržena manipularanju s prednostmi o vključitvi v vojaško zvezo, so oblastniki v isti sapi obljubljali, da vključitev ne bo rezultirala v vojaških bazah NATO pakta na ozemlju Slovenije. Argument pred bojaznijo po vsiljenih odločitvah je bila demokratičnost odločanja in možnost, da ostane zunaj odločitev, ki za nas ne bi bile sprejemljive. Kljub temu so protivojni aktivisti že v takratnem obdobju svarili pred bazami NATA, vendar so vladna astronomska sredstva za pro Nato propagando očitno

vplivala na rezultat referendumu, ki so ga izbrili prav protivno aktivisti. Kvazi demokracija je očitna v primeru napotitve vojakov v Irak. V primeru novih vojaških središč nam obrambni minister Karel Erjavec vztrajno zatrjuje, da vojaško letališče Cerklje ne bo postalo NATO baza. Na festivalu nenasilne komunikacije ŠPEGL fest, ki je potekal kot odgovor na vojaški sejem v Gornji Radgoni, je septembra 2005 izjavil, da dokler bo on minister, Slovenija v Iraku ne bo imela vojakov. Samo nekaj mesecev kasneje, februarja 2006, so v Irak odšli štirje pripadniki SV. Pri projektu modernizacije letališča, ki naj bi bil končan do 2013, ni zaskrbljujoča samo začetna cena projekta, ki znaša okoli 70 milijonov EUR, od tega naj bi zaveznitvo prispevalo 38 milijonov EUR, temveč tudi pomen in posledice takšne odločitve.

Zakaj bi nekdo zbral večino denarja za neki projekt, če si ne bi od tega obetala koristi? Ali se bodo sklicevali na kvazi humanitarne vzgibe, kot so se v primeru bombardiranja ZRJ leta 1999? Takrat so srbsko etnično čiščenje Albancev s Kosova uporabili kot izgovor za »humanitarno intervencijo«, čeprav se je eksodus začel šele po začetku bombardiranja. Oblastniki zatrjujejo, da na bazi ne bo stalne posadke vojaških letal NATA, vendar pa jo bodo uporabljali kot »podporo države gostiteljice«, ko bi vlada na »prošnjo zveze NATO dovolila uporabo letališča začasni postanek letal, za njihovo vzdrževanje in oskrbo ali za pretovarjanje«. Letališče ima kar pestro zgodovino, saj ga je med drugo svetovno vojno uporabljala nemška Luftwaffe, kasneje so vzletala in pristajala letala JLA, nato so jih nadomestila letala SV. Ameriški jastrebi ocenjujejo, da bo baza primerna predvsem za transportne operacije, izkušnje pa kažejo, da je v sodobnih spopadih vse pomembnejša logistična komponenta, ki zagotavlja nemoteno oskrbo na bojiščih in s tem prevlado. Posodobitev bo zajemala izgradnjo novih hangarjev, nadzornega stolpa, povečanje vzletno-pristajalne steze, sistem pristajalnih luči ter naprave za prečrpavanje goriva. Kaj bi to pomenilo v primerih novih morebitnih vojn? Če je slovenska vlada leta 1999 ob zavezniškem bombardiranju ZRJ odprla zračni prostor in dovolila prelet vojaških letal, bi z novo bazo po vsej verjetnosti neposredno servisirali vojno. Tako kot so GM, Ford in IBM servisirali tretji rajh med drugo svetovno vojno. Razširitev menda ni potrebna za enajst turbopropellerskih letal Pilatus SV?

Italijanski mirovnik Andrea Licata, ki sodeluje tudi v aktivnosti v Sloveniji, pravi, da »ekonomske argumentacije, ki podpirajo vojaške baze, čeprav lažne, so bile vendar odločilni faktor pri brzdanju lokalnega odpora. Takoj, ko se je gradnja vojaške baze

začela, se je prepad med obljubami in realnostjo razprl, v realnosti je bila vsebovana korupcija občine, začasna ali nična zaposlitev, nekaj storitvenih pogodb, zvišanje najemnin, napetost med ljudmi in kriminal.« Občini Krško in Brežice vestno sodelujeta z vojnim ministrstvom, od česar si obetata okoli 400 novih delovnih mest, ureditev različnih infrastrukturnih objektov, povečanje naložb in podobno. Korupcija se kaže v tem, da naj bi v neposredni bližini baze zgradili gospodarsko cono Phoenix (Feniks). Jasno je, da je gospodarska cona element korupcije, ki naj bi, v tem primeru z novimi delovnimi mesti, prepričal lokalno prebivalstvo, da podprejo gradnjo baze. Logika je takšna: podprite izgradnjo baze in dobili boste službo. Za večji iztržek sta občini brez večjih zadržkov privolili v preselitev prebivalcev iz bližine letališča. Edina vprašanja, ki se ob tako zgrešenem projektu porajata, sta višina nadomestil in odškodnin. Preselitve za potrebe vojaških postojank so, kot kaže, stalna praksa, saj so v 60. in 70. letih za izgradnjo ameriškega oporišča na britanskem otoku Diego Garcia preselili celotno prebivalstvo. Prisilno preseljenim še danes ni dovoljena vrnitev. Tudi v okolici Cerklj krajanom ni vseeno, vendar so njihovi pomisleki predvsem zdravstvene in ekološke narave, medtem ko večjega nasprotovanja vojaškemu aparatu zaenkrat ne kažejo. Vprašanje je, s kakšnimi informacijami glede pomena projekta in njegovih posledic sploh razpolagajo.

Če se argumenti v Sloveniji ne razlikujejo od tistih v Italiji (primer gradnje nove vojaške baze v Vicenzi), zakaj bi bile posledice pri nas drugačne? Nova vojaška letalska baza bo ofenzivna struktura, ki bo nadaljevala legitimacijo uporabe nasilja. Glede na permanentnost vojn vemo, da kapitalizem dela vojne neizogibne, sledi, da letališče v Cerkljah ne bo le vojaško, temveč tudi vojno. Kot država, ki so jo oblastniki porinili v »koalicijo voljnih« (spomnite se vilnske deklaracije, ki jo je podpisal minister Rupel in od katere se vlada nikoli ni zares distancirala) in ki je podpirala napad na Irak, je jasno, da bo posodobljeno letališče ofenzivne narave, saj obrambnih potreb ni. Na tem mestu lahko omenimo, da je Slovenija v samem vrhu po številu vojakov v tujini glede na število prebivalcev. Če bodo na primer Američani bazo uporabljali za transport, je čisto možno, da bodo del tovora tudi protipravno zaprti osumljeni terorizma oz. »sovražni borci«. Za njih je to najbrž zgolj in samo kolateralna škoda, podobno kot pri bombardiranju, ko se ne ozirajo na civiliste. Spomnimo se samo na Guantánamo in letalske baze po vzhodni Evropi. Poleg že naštetih anomalij je treba upoštevati še prekomerno onesnaževanje zemlje,

vode in zraka. Baze so energetske izjemno požrešne in se ne ozirajo na potrebe civilnega prebivalstva. Letalski izpušni plini so rakotvorni, povrhu vsega pa zvok letal povzroča poškodbe na strešnih kritinah (v Italiji jih morajo okoliški prebivalci zaradi razpok menjati na 3 do 5 let). Posledice tovrstnega onesnaževanja, ki ga povzročajo takšne baze, se težko odstrani, včasih je treba tudi več desetletij, da bi dosegli minimalen napredek. Pomislimo samo na odpadna olja, maziva, fluide in uskladiščeno orožje. Za nameček pa je okoliška regija ekološko zelo občutljiva, v bližini je tudi jedrska elektrarna, za katero tudi še niso našli skladišča odpadkov. Morda bodo v ta namen uporabili prav bazo, ki bo zaprto območje (nazoren primer je območje Kočevske Reke v času nekdanje Jugoslavije).

Če oblastniki govorijo o t. i. preventivnih vojnah, ki so pogoj napredovanja neoliberalne globalizacije, je nujno bojevati preventivni boj proti preventivni vojni. Nenasprotovanje bazi se hote ali nehote odraža v tistem pristanku na vojno. In ko si del vojne mašinerije, si odgovoren za smrt in trpljenje. V manjši meri smo bili nasprotovanju militarističnim težnjam v Novem mestu že priča. Leta 1998, ko je na Dolenjskem potekala vojaška vaja NATO pakta CAE 98, se je na eni od novomeških bank pojavil grafit, izrazito nenaklonjen vojaški multikorporaciji, v času vključevanja pa so v središču mesta viseli plakati gibanja »Reci ne Nato«.

Luka Hrovat, Novo mesto

Pojasnilo k članku

»DIREKTOR VS BLAŽIČ PA DVOMI«

(Park, 6, februar 2008, stran 6)

V prejšnji številki Parka smo pisali o tem, da naj bi direktor Visokošolskega središča Novo mesto (VS) Marjan Blažič za časniki Finance podvomil o smiselnosti ustanavljanja univerze na Dolenjskem. Izjava je precej razburkala dolenjsko javnost, saj se VS že dolga leta bori za razvoj visokošolskega prostora na Dolenjskem. Marjan Blažič pojasnjuje, da je novinarka Finance sprejela njegovo izjavo. »Novinarki časnika Finance sem povedal, da na Dolenjskem pripravljamo pogoje za razvoj lastne univerze, vendar to ne more biti POPOLNA univerza, torej z vsemi disciplinami (kot npr. ljubljanska ali mariborska).« Blažič nam je posredoval tudi tekst, ki ga je avtoriziral in iz katerega je po besedah direktorja VS »novinarka izpustila besedo popolna in s tem spremenila smisel povedanega. Vizija in cilji regijskega Visokošolskega središča so od ustanovitve zavoda dalje nespre-

menjeni.« Finance so po tem, ko smo jim posredovali izjavo Marjana Blažiča, objavile naslednje pojasnilo: »V članku (...), ki je bil objavljen 28. januarja 2008 (...), smo objavili skrajšano izjavo Marjana Blažiča, direktorja visokošolskega središča v Novem mestu. Namesto: »O upravičenosti projekta dvomim, bi morali zapisati: Glede ustanovitve popolne univerze v Novem mestu sem skeptičen. (...).«

Uroš Lubej

Revija Park



To ni zgolj vprašanje ali preprosto svobodna izbira. Zdi se, da revščina postaja velik problem mnogih izmed nas. Prepad med bogatimi in revnimi je vedno večji, za mnoge posameznike, družine in starejše ljudi pa dostikrat niti ne vemo, da živijo na samem robu. Ogroženi so predvsem starejši, invalidi, brezdomci, priseljenci ter ljudje z nizko izobrazbo in seveda brezposelni. Ko govorimo o revščini, mislimo predvsem na materialno stanje ljudi in ne toliko na ostale vrste revščine.

In kaj sploh je revščina? Kako jo opredelimo? Kateri so njeni pokazatelji? Odgovori na ta vprašanja so različni, kljub temu pa si moramo priznati, da revščina obstaja. V MO Novo mesto se s problemom revščine srečuje kar nekaj organizacij, med njimi Rdeči križ, center za socialno delo, Karitas ... Veliko je prikritih revščine, saj je mnogim posameznikom težko potrkati na vrata in prositi za pomoč. Čeprav nimamo nikakršnih poročil o trenutnem stanju, je mnenje o ravni revščine v naši občini deljeno.

Sekretarka na novomeškem Rdečem križu Barbara Ozimek pojasnjuje, da se v njihovih prostorih vsakodnevno zglasi več ljudi oz. družin, ki prosijo za pomoč. »Med njimi je veliko takšnih, v katerih starši ostanejo brez zaposlitve, družinski člani pa se posledično znajdejo v hudi finančni stiski.« Vsak mesec na RK delijo pakete z osnovnimi prehranbenimi izdelki (sladkor, moka, riž, testenine ...). Zaradi naraščajočega števila povpraševalcev so morali število prejemnikov paketov omejiti, za kriterij so določili znesek 160 EUR prihodka na družinskega člana na mesec. Do prehranbenega paketa so tako vsak mesec upravičene družine, ki štejejo več kot 3 člane; tiste s 3 ali manj člani lahko paket prejmejo le vsaki drugi mesec.

Pomoči potrebnim pomagajo tudi z enkratnimi finančnimi pomočmi za najnujnejše življenjske stroške, kot so elektrika, voda, stanarina, šolska prehrana, prostovoljno zdravstveno zavarovanje, stroški študentskega oz. dijaškega doma itd. Pomembna pomoč so tudi štipendije, ki jih po zaslugi fizičnih donatorjev prejema kar 26 dijakov.

Pokazatelj revščine v posamezni občini bi lahko bilo tudi število prejemnikov denarno socialnih pomoči. Ta kriterij je po mnenju direktorja Centra za socialno delo Novo mesto Alojza Simončiča neobjektiven, saj so dejansko prikazani dohodki lahko relativno nizki. »Ljudje ne prikažejo dejanskega prihodka. Veliko je tudi t. i. dela na črno,« doda Simončič.

Število zabeleženih prejemnikov omenjenih državnih denarnih pomoči se kaj bistveno ne zvišuje niti ne znižuje. Pojasnil je, da se pri številu prejemnikov ohranja neka stalnica. V letu 2007 je bilo teh upravičencev 1010, v primerjavi z minulim letom pa se je to število (zaradi ostrih kriterijev) celo nekoliko zmanjšalo.

O revščini pravi, da je zelo relativen in široko opredeljen pojem ter da je s tega vidika verjetno težko določiti natančno definirane parametre, po katerih bi ugotavljali stanje

Regija	Št. prebivalcev	Št. upravičencev DSP			Delež prebivalcev		
	(junij 2006)	(december 2007)			(%)		
		odrasli	otroci	skupaj	odrasli	otroci	skupaj
	1	2	3	4	5	6	7
SLOVENIJA	2.008.516	50.006	15.071	65.077	2,49	0,75	3,24
Osrednjeslovenska	502.100	6.745	1.957	8.702	1,34	0,39	1,73
Obalno-kraško	106.157	2.002	464	2.466	1,89	0,44	2,32
Gorenjska	199.626	2.414	594	3.008	1,21	0,3	1,51
Goriška	119.632	1.269	209	1.478	1,06	0,17	1,24
Savinjska	258.684	9.119	2.488	11.607	3,53	0,96	4,49
Jugovzhodna Slovenija	140.119	3.239	1.746	4.985	2,31	1,25	3,56
Pomurska	122.198	6.093	1.766	7.859	4,99	1,45	6,43
Notranjsko-kraška	51.386	738	213	951	1,44	0,41	1,85
Podravska	319.530	12.896	3.983	16.879	4,04	1,25	5,28
Koroška	73.729	1.766	416	2.182	2,4	0,56	2,96
Spodnjeposavska	70.044	2.159	835	2.994	3,08	1,19	4,27
Zasavska	45.311	1.566	400	1.966	3,46	0,88	4,34

Število upravičencev do denarno socialne pomoči v deležu prebivalstva po regijah za mesec december 2007. Vir: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

revščine. Zdi se mu, da je raven materialne revščine pri nas pod slovenskim povprečjem, izpostavlja pa duhovno revščino. In čeprav je naloga centra za socialno delo (po sklepu občinskega sveta v letu 2004) koordinirati in sklicevati vladne in nevladne organizacije s področja humanitarne in socialne dejavnosti, nimamo nobenih poročil in ocen o stanju revščine v MO Novo mesto. Direktor je glede takšnih poročil celo skeptičen, saj menda sama po sebi ne bi kaj bistveno spremenila obstoječega stanja. Simončič na prošnjo o posredovanju poročil odgovarja: »Občina ni nikoli zahtevala in vztrajala pri tem, da jim poročila posredujemo. Pa tudi nam se niso zdeli smotrna.« Dodaja tudi, da teh poročil ni, ker nimajo neke svoje vrednosti in namena. »Izdelava takšnih poročil bi lahko bilo Sizifovo delo.«

Na oddelku za družbene dejavnosti na MO Novo mesto pa trdijo nasprotno. Po njihovem prepričanju bi Center za socialno delo Novo mesto kot strokovno telo moral sklicevati in koordinirati vladne in nevladne organizacije s področja socialne in humanitarne dejavnosti ter MO Novo mesto na podlagi ugotovljenih pojavov vsakoletno seznanjati s stanjem revščine. Po prepričanju vodje oddelka za družbene dejavnosti na MO Novo mesto Brigitte Bukovec se raven revščine povečuje, čeprav o tem nimamo ni-

krakršnih poročil. »Iz izkušenj vem, da število ljudi, ki prosijo za pomoč, narašča. Denarne pomoči, ki znašajo borih 200 EUR, ne zadoščajo za eksistenco.« Čedalje več je delavnih invalidov in starejših, ki nimajo več perspektive na trgu dela. Bukovčeva razloži, da je vsakemu, ki se znajde v stiski, zelo težko. Še posebej tistim, ki so delali celo življenje, nato pa ostali brez zaposlitve. »Težko in neprijetno je trkati na vrata in prositi za pomoč. Za to je treba veliko poguma.« Sredstva, ki jih občina namenja za enkratno denarno pomoč, so že nekaj let na isti višini. Bukovčeva pravi, da na leto izdajo 160 odločb v višini 160 EUR. Po njenem mnenju je višina zneska mnogo premajhna glede na nekajkrat višje potrebe. »Veliko je takšnih primerov, kjer so situacije zelo težke. Ljudem primanjkuje sredstev za kurjavo, zdravstveno zavarovanje ali celo prehrano.«

Pred kratkim je RK kot izvajalec za prebivalce z nizkimi dohodki in brezdomce priskrbel razdelilnico hrane. V tej stavbi, ki je za Sokolskim domom, sta na voljo tako topel obrok kot tudi kopalnica za osnovne higienske potrebe. Vsakodnevno se v teh prostorih zglasi od 9 do 10 ljudi, ki jim je takšna pomoč dobrodošla, če ne že kar nujno potrebna. Upravičencev je še veliko več, vendar so med njimi takšni, ki imajo predsodke ali pa jim je nerodno.

## ČAJARNA PRI KANDIJSKEM MOSTU V MARCU

sreda, 5.3.2008	ob 20.00	potopisno predavanje	Po sledih alkimista: Eli Trobec nas bo peljala po svetu: Preko Brazilije v španski Camino do Mauritiusa s pristankom doma.
četrtek, 6.3.2008	ob 19.30	razstava	Otvoritev razstave slik metuljev iz filma Instalacija Ljubezni Maje Weiss
petek, 7.3.2008	ob 21.00	koncert	Predpremiere Paris.Love Igrani film Borisa Petkoviča, po ogledu pogovor z avtorjem
sobota, 8.3.2008	ob 20.00	film	Luksuz produkcija: Izbor kratkih filmov, ki so nastali v letu 2007 v sklopu različnih projektov
torek, 11.3.2008	ob 20.00	film	Meje mojega sveta Dokumentarni film Borisa Petkoviča o beguncih iz Zahodne Sahare
sreda, 12.3.2008	ob 20.00	film	Človeška ribica: Dokumentarec nemškega režiserja Petra Braatza – kritičnoliričen pogled tujca na Slovenijo, domovino svoje žene, režiserke Maje Weiss ter njunih otrok.
petek, 14.3.2008	ob 20.00	film	Vitamin Museum vam postreže z dozo jazza Igor Lumpert – saksofon, Željka Blakšič – elektronika
sreda, 19.3.2008	ob 20.00	potopisno predavanje	Irian Yaje – Indonezijski del Papue Nove Gvineje: kamena doba našega časa. V nepreloženih junglah živi ljudstvo Dani, kjer so glavna zabava divje plemenske vojne.
sobota, 22.3.2008	ob 21.00	DJ večer	be.DEEP: DJ Gavio z gostom in animacijami
sobota, 29.3.2008	ob 20.00	koncert	Dobrodelni koncert s skupinama Marshmallow in Dom za sanje v akustični izvedbi in organizaciji Leo kluba.



### ATRIJ GOGA V MARCU NAPOVEDUJE:

**Petek, 7. marec ob 20. uri**  
Stojan Špegel se predstavi  
otvoritev slikarske razstave in literarni večer

**Petek, 14. marec ob 20. uri**  
Beri: četrtek – Nejc Gazvoda  
literarni večer ob izidu knjige  
Fasunga

**Četrtek, 20. marec ob 20. uri**  
Beri: četrtek – Cvetka Bevc  
literarni večer ob izidu knjige  
Zgodbe iz somraka

**Četrtek, 27. marec ob 20. uri**  
Beri: četrtek – Animateka in Kino  
literarno-filmski večer ob izidu knjige  
Šola risane filma

**Vsako soboto v marcu ob 10. uri**  
Pravljična sobota  
Ure pravljic za najmlajše potekajo vsako soboto  
v knjigarni Goga



park  
medijski sponzor

Gledališka skupina Schyzma  
vabi k sodelovanju nove igralke & igralce  
ter plesalke & plesalce za novo produkcijo z naslovom  
**»Ime mi je ljubezen. Prihajam z vzhoda.«**

Vabljeni na avdicijo, ki bo razdeljena na dva dela:

**Plesni del** v ponedeljek, 17. 3. 2008, ob 18. uri in  
**Igralski del** v torek, 18. 3. 2008, ob 17. uri  
v Sokolskem/Narodnem domu na Sokolski ulici 3.

Za vse dodatne informacije pokličite na mob. telefon:  
051 230 591 – David  
040 231 039 – Nastja.

Nudimo vam izražanje v izbranem kolektivu  
mladih talentiranih ustvarjalcev.

kultur\*

Schyzma  
društvo sodobnih umetnosti

park  
medijski sponzor



**razvojni  
center**  
novo mesto, d.o.o.

Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto  
Tel: 07/33 72 980, fax: 07/33 72 981  
www.rc-nm.si  
razvojni.center.nm@siol.net

# Razpisi na področju podjetništva

## **NASTANITVENI OBRATI**

V letu 2008 bo za investicije podjetij na voljo kar nekaj zanimivih razpisov. Trenutno je za mala in srednje velika podjetja aktualen razpis Slovenskega podjetniškega sklada iz Maribora, PRODUKT 5 – sofinanciranje turistične infrastrukture, kjer sta na voljo za prijavo še dva roka, prvi že 25.03.2008. Predmet sofinanciranja so nastanitveni obrati (hoteli, moteli, penzioni, apartmajnska naselja), ki bodo po obstoječi kategorizaciji nastanitvenih objektov dosegali najmanj 3\* ali več. Minimalno zahtevano število novih postelj v okviru posamezne investicije je 10 ležišč. Upravičeni stroški so stroški gradnje in stroški nakupa novih naprav in opreme, pri čemer bodo sofinancirani samo tisti stroški, ki bodo nastali po prejemu pozitivnega sklepa s strani Slovenskega podjetniškega sklada. Predračunska vrednost upravičenih stroškov prijavitelne investicije mora biti najmanj 250.000 EUR in največ 2.500.000 EUR brez DDV. Maksimalna višina sofinanciranja je do 40% od upravičenih stroškov začetne investicije.

Za večje investicije na področju turizma, to je nad 2.500.000 EUR, pa je Ministrstvo za gospodarstvo objavilo svoj razpis, na katerega lahko kandidirajo tudi velika podjetja. Stopnja sofinanciranja po tem razpisu je maksimalno 35% od upravičenih stroškov investicije, vendar največ 4 mio EUR za posamezno investicijo. Po tem razpisu so upravičeni stroški investicije tudi bazeni, žičniške naprave, igrišča za golf in zabavišni parki, naslednji roki za prijavo pa so 4.6.2008 in 17.11.2008. V kolikor bodo sredstva prej porabljena, se razpis zapre.

## **TEHNOLOŠKA OPREMA**

Predvidoma v prvi polovici meseca marca bo Slovenski podjetniški sklad objavil razpis za sofinanciranje nakupa nove tehnološke opreme (nepovratna sredstva) za mala in srednja podjetja od 1 – 9 zaposlenimi. Razpis je še v pripravi, tako da končni pogoji še niso znani. Predvideva se, da bo morala biti predračunska vrednost investicije najmanj 40.000 EUR, maksimalna višina sofinanciranja bo do 50% od upravičenih stroškov prijavitelne investicije, maksimalna višina subvencije bo predvidoma 200.000 EUR. Tudi pri tem razpisu

bodo sofinancirani samo tisti stroški, ki bodo nastali po prejemu pozitivnega sklepa s strani Slovenskega podjetniškega sklada, kar pomeni, da podjetje ne sme kupiti in plačati nove tehnološke opreme s pomočjo nepovratnih sredstev, preden sklad te investicije ne odobri.

Slovenski podjetniški sklad bo predvidoma v mesecu maju 2008 objavil razpis za sofinanciranje nakupa nove tehnološke opreme tudi za ostala mala in srednje velika podjetja. Najvišja subvencija bo znašala od 40 do 50% investicijske vrednosti oziroma maksimalno 210.000 EUR. Več informacij o tem razpisu bomo imeli v prihajajočih mesecih.

Razpisi ugodnih posojil Slovenskega podjetniškega sklada in Javnega sklada RS za regionalni razvoj bodo objavljeni v naslednjih mesecih.

## **UGODNA POSOJILA RAZVOJNEGA CENTRA NOVO MESTO**

Tudi na Razvojnem centru Novo mesto d.o.o. intenzivno pripravljamo pogoje za nova razpisa Garancijske sheme za Dolenjsko (GSD) za leto 2008 in Posojila za odpiranje novih delovnih mest oziroma t.i. mikrokrediti, ki bosta objavljena predvidoma konec marca 2008. Razpis GSD je namenjen za posojila za investicije v nakup, gradnjo in adaptacijo poslovnih prostorov ter nakup opreme, gradbenih strojev in vozil. Mogoče je dobiti posojilo v višini od 5.000 EUR do 100.000 EUR, vendar največ 70% od vrednosti investicije. Pri tem razpisu pa lahko podjetniki pridobijo tudi garancijo, s pomočjo katere lažje zavarujejo posojilo, ki jim je bilo odobreno. Razpis mikrokrediti je namenjen za obratna sredstva (posojilo v višini 5.000 EUR), na razpis pa lahko kandidirajo podjetniki začetniki, ki so realizirali samozaposlitev ter podjetniki, ki za nedoločen čas zaposlujejo nove delavce.

Posojila, odobrena iz sredstev GSD in sredstev Slovenskega podjetniškega sklada in Javnega sklada za regionalni razvoj, si niso konkurenčna, ampak se med seboj dopolnjujejo. Posojila iz sredstev Slovenskega podjetniškega sklada in Javnega sklada RS za regionalni razvoj so namenjena za realizacijo večjih investicij (nad 100.000

EUR posojila), posojila iz sredstev GSD pa za realizacijo manjših investicij (posojila v vrednosti do 100.000 EUR).

## **ENOTNA REGIJSKA ŠTIPENDIJSKA SHEMA**

Razvojni center Novo mesto d.o.o., kot izvajalec programa enotne Regijske štipendijske sheme za Dolenjsko, bo v aprilu 2008 objavil Javni poziv k oddaji vlog za izbor gospodarskih in negospodarskih subjektov v enotno Regijsko štipendijsko shemo za šolsko/študijsko leto 2008/09. Z javnim pozivom bodo ugotovljene kadrovske potrebe delodajalcev, za katere bodo že v juniju 2008, razpisane štipendije za štipendiste.

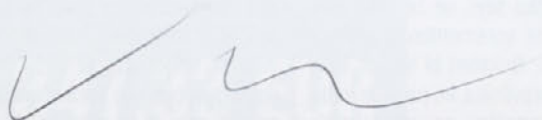
Namen enotne Regijske štipendijske sheme je usklajevati izbiro poklicev dijakov in študentov s kadrovskimi potrebami delodajalcev. Prednost le-te je, poleg možnosti finančne pomoči, še po končanem šolanju takojšnja zaposlitev ter povečanje izobrazbene ravni prebivalstva v regiji.

## **RAZISKAVE IN RAZVOJ**

Sedmi okvirni program (7. OP) je glavno orodje EU za financiranje raziskav in tehnološkega razvoja v Evropi. Proračun 7. OP za obdobje 2007 – 2013 znaša 50,5 milijard EUR, cilj tega pa je ustvariti ali ohraniti svetovno vodilno vlogo EU na področju raziskav in razvoja. 7. OP je sestavljen iz 4. glavnih sklopov dejavnosti (sodelovanje, človeški viri, zamisli, zmogljivosti) ter peti posebni program o jedrskih raziskavah (EURATOM). V uradnem glasilu Evropske komisije je bilo pred kratkim objavljenih več razpisov v okviru 7. OP, ki se nanašajo na leto 2008 – razpis za priznane raziskovalce (ERC Advanced Grant Scheme), razpis na področju IKT, razpis na področju nanoznanosti, nanotehnologije, materialov in nove proizvodne tehnologije (NMP) in podobno. Več informacij in podrobnejše razpisne pogoje najdete na spletni strani <http://cordis.europa.eu/fp7>.

Več informacij lahko dobite na Razvojnem centru Novo mesto d.o.o. telefon 07/ 33 72 980.

# Miloš Dular



Uroš Lubej, foto Jaka Šuln



Pred šestimi leti je pred drugim krogom lokalnih volitev proti volji svoje tedanje stranke SDS podprl Boštjana Kovačiča. To ga je stalo mesta predsednika lokalnega SDS, po drugi strani pa mu je Kovačič v zahvalo omogočil, da se je zavihtel ne le na mesto podžupana Mestne občine Novo mesto, ampak tudi na položaj predsednika uprave Zarje, delniške družbe, ki je v večinski lasti občine.

Čeprav je na to mesto prišel po »politični poti«, sedaj rad poudarja, da je to gospodarska družba, ki mora skrbeti za čim bolj uspešno poslovanje. Zarja se je po njegovem prihodu na položaj predsednika uprave bolj odprla trgu, se intenzivneje lotila nekaterih dejavnosti, kot so inženiring, nadzor, izvedbe za trg in posredovanje nepremičnin. Nič ne kaže, da mu sedanje občinsko vodstvo ne bi bilo naklonjeno – ali pa vsaj nima pametnih instrumentov, da bi se ga znebili –, vendar je veliko vprašanje, ali se mu po izteku sedanjega mandata obeta njegova ponovitev. Zarja je v novomeški politični realnosti vselej bila del političnih iger, tako da je vprašanje, ali bo Milošu Dularju, ki se mu mandat izteče konec leta 2009, uspelo dovolj dvigniti ceno svoje delnice na političnem trgu. Za mesta v upravi Zarje je bilo vedno dovolj pretendentov – vsaka vladajoča garnitura pripelje kakšnega.

Že trikrat je kandidiral za župana Novega mesta, vsakokrat neuspešno, pa vendar je po vsakih volitvah iz svojega rezultata iztržil maksimum. Na lokalnih volitvah 2006 je prvič kandidiral kot nestranski kandidat za župana, sestavil pa je tudi nestransko listo, s katero mu je uspelo priti v občinski svet in tako ohraniti nekaj vpliva na občinsko politiko. Edini resnični politični neuspeh je bržkone doživel na parlamentarnih volitvah pred štirimi leti, ko je kandidiral na Popovičevi nestranski listi Slovenija je naša.

**Bližajo se volitve v državni zbor. Ali nameravate spet kandidirati?**

Ne, nikakor.

**Mandat predsednika uprave Zarje se vam izteče konec leta 2009. Ali pričakujete vnovično imenovanje?**

To je stvar nadzornega sveta družbe.

**Pred poletjem ste v intervju za Vaš mesečnik nakazali svoj izstop iz novomeškega občinskega sveta. Ali še vedno razmišljate o odstopu? Kakšni so razlogi za to?**

Res je. Moje osebno mnenje je bilo (in je še vedno), da je na naši listi (Radi imamo Novo mesto in podeželje) dovolj ljudi z določenimi znanji, da bi lahko uspešno delovali v korist mesta in občine. Po prepričevanju velike večine ljudi z liste sem svojo odločitev 'zamrznil', saj so ti najbolj zaslužni za mojo izvolitev v občinski svet. Škoda le, da smo za borih sedem glasov izgubili drugi mandat. S tem drugim članom bi bila tudi naša teža bistveno večja.

**Že dvakrat ste relativno uspešno nastopili tudi na volitvah za župana. Ali bi tak odstop pomenil dokončen umik iz politike ali razmišljate o vnovičnem angažmaju čez tri leta?**

Ce vas malo popravim, bilo je že trikrat, leta 1998, 2002 in nazadnje 2006. Kljub

različnim podporam in volilnim rezultatom sem najbolj ponosen na zadnji rezultat, kajti ta je odraz podpore meni in programu, ki sem ga imel, saj sem kandidiral neodvisno s podporo svoje liste. Bi pa ob tej priložnosti izrazil zahvalo vsem, ki so me do sedaj kakor koli podprli. Ne, za župana čez tri leta ne nameravam kandidirati. Morda z listo

**” Mislim, da je župan Muhič dober človek, in še vedno mislim, da je pravi izbor za Novo mesto.**

za občinski svet, pa tudi ta odločitev ni odvisna od mene, ampak od tistih z liste, ki so na zadnjih volitvah dobili največ preferenčnih glasov. O tem se bomo odločili še letos.

**V občinskem svetu sedite kot nestranski svetnik. Kako ocenjujete delo občinskega sveta v prvem letu tega mandata? Kako ocenjujete svoje lastno delo tam?**

Delo občinskega sveta je precej neproduktivno. Včasih mi je kar težko gledati, ko porabimo toliko časa s proceduralnimi zapleti in sestavljanjem oziroma rušenjem dnevnega reda. Namesto da bi optimistično

pristopili k začetku seje, se že pred sejo zbirajo podpisi za spremembo dnevnega reda in podobno. Nekateri bi se kot klop držali statuta in pravilnika, ko pa se je treba držati časovnih omejitev, pa vse povprek neskončna ponavljanja ipd. ...

Človek dobi občutek, da je namen vsega tega storiti nič, pa četudi to traja še naslednja tri leta. Mislim, da bi po volitvah morali pozabiti predvolilna trenja in skupaj voziti voz. Vsa štiri leta, do prihodnjih volitev.

**Županu ste pred drugim krogom letošnjih volitev napovedali podporo, ki pa je uradno ni sprejel. Na županov račun je izvrženih precej kritik, da dela neučinkovito, prepočasno, da ne izpolnjuje predvolilnih obljub. Kako vi ocenjujete delo občinskega vodstva v prvem letu tega mandata?**

Alojza Muhiča sem (smo) tudi dejansko podprl na volitvah v drugem krogu. O ozadnih takratne uradne ali neuradne podpore ne želim izgubljati besed, je daleč nazaj. Pa tudi, kot sem že rekel, čas je, da gremo naprej in ne, da gledamo nazaj. Mislim, da je župan Muhič dober človek in še vedno mislim, da je pravi izbor za Novo mesto. To potrjuje tudi dejstvo, da je bila njegova zmaga najprepričljivejša doslej, z največjo razliko. Mogoče je pa ravno to vzrok, da mu politična nomenklatura meče polena pod noge, saj ga nobena stran ne more razglasiti za svojega. Projekti in razvojne naloge nastajajo znotraj občinske uprave, in sicer s povezavami z ostalimi subjekti. Glede na dejstvo, da pri večini projektov ne sodelujem, bi težko dal 'pravično' oceno dela v prvem letu mandata. Za neko oceno, ki bi bila kolikor toliko verodostojna, bi me morali vprašati čez leto ali dve ali pa kar na koncu mandata. Kar se tiče predvolilnih obljub, pa je tako; ne morejo biti vse izpolnjene v prvem letu mandata, najprej je treba dokončati projekte iz preteklosti, potem pa lahko začneš izvajati lastni program. V treh letih se da še marsikaj storiti. Poglejmo samo knjižnico: Koncilija, Starc, Kovačič, pa še vedno ni končana. Mogoče bi bilo bolj pošteno vprašati politike političnih strank, zakaj na primer ne spremenijo zakona o financiranju občin, da bi bile odpravljene take nepravilnosti, s kakršnimi se na tem konkretnem primeru sooča novomeška občina.

**Pred lanskimi volitvami ste napovedali, da boste občini predlagali, da odproda svoj delež v Zarji, d. d. Ali ste ta predlog že podali, kdaj ste to storili in kakšen konkretno je? Kako komentirate dejstvo, da ste včasih zagovarjali stališče, da MO NM svoje delež v Zarji poveča?**

Če se ne motim, sem to predlagal kot kandidat za župana, ali pa v kontekstu dejstva, da se mora Zarja, stanovanjsko podjetje, d. d. boriti na trgu za svoj delež pri projektih in je včasih ta medsebojna povezanost v kapitalski strukturi moteča za druge gospodarske subjekte. Kot predsednik uprave družbe nimam pravice komentirati deležev v lastniški strukturi in tudi nimam namena lastnikom kar koli predlagati. Moja naloga je, da družbo vodim čim bolj uspešno, kaj pa se bo dogajalo v

lastniški strukturi, je stvar delničarjev naše družbe. V poslovanju Zarje, d. d., sem takrat videl še veliko rezerve in bil sem mnenja, da je gospodarsko upravičeno dobiti delež po nižji ceni in ga nato po višji prodati. V proračun bi se nateklo več sredstev.

**Pred časom je bila najbolj vroča zgodba o prodaji občinske parcele na Jakčevi. Takrat ste bili tudi podžupan MO NM. Se vam z današnjega vidika zdi, da je občina s prodajo naredila dober posej?**

Vsekakor boljši, kot če bi bila parcela še vedno v lasti občine. V dveh letih smo intenzivno delali na sprejetju OLN (občinskega lokacijskega načrta) za to območje. Občinski svet ga je sprejel lani julija. Pripravili smo tudi program komunalnega opremljanja zemljišča na tem območju. Občinski svet je na pobudo nekaterih sprejel sklep, da je treba oba dokumenta sprejeti hkrati, čeprav smo želeli, da bi zaradi hitreje izvedbe izdelave projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja bila postopka sprejeta zaporedno. Spremenilo se ne bi nič, tudi v

**” V podjetju smo se začeli zavedati, da smo na trgu, ki se mu moramo prilagajati. Ni pa še vse tako, kot bi moralo biti, za vse je potreben čas.**

neskladju z zakonom to ne bi bilo (v tem času je star prostorski zakon ZUreP nadomesti nov, Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt), ki predpisuje ravno to možnost), vendar, kot sem uvodoma dejal, pač, malo nagajanja ... V tem času smo tudi prišli do podatka, da je del zemljišč pod zahtevkom za denacionalizacijo. Ko smo rešili ta zaplet, pa je prišla na vrsto delitvena bilanca med novimi občinami in Novim mestom. Pa smo spet pred nerešljivim problemom, ostali dve občini pa ne soglašata z odprodajo do izvedbe delitvene bilance. Tudi ta problem bomo rešili, žal pa potem ostali dve občini ne bosta imeli nič od tega. Ravno v tem primeru se kaže vsa nesposobnost delovanja občin (bolj v političnem kot strokovnem smislu), kar se tiče podjetniškega pristopa.

Občina pa bo imela resnično nekaj od tega, ko bo imela plačan del komunalnega prispevka, ko bomo izgradili komunalno infrastrukturo na tem območju, predali v uporabo stanovanja in parkirne površine v garažni hiši. Tudi marsikateri stanovalec okoliških blokov bo potem našel primerno parkirno mesto.

**V kakšni fazi je projekt? Kakšna bo končna rešitev? Kdaj lahko pričakujemo začetek in konec investicije?**

Projekt je, kot sem rekel, v fazi izdelave projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja. Izdelane so bile tri različice v skladu z ZUreP in Programom priprave OLN, končna rešitev pa je bila v enomesni javni razgrnitvi in je bila dvakrat obravnavana na seji občinskega sveta. Po našem časovnem načrtu bi do konca letošnjega leta pridobili gradbeno dovoljenje in tudi začeli graditi. Zaključek investicije pa pričakujemo konec leta 2009.

**Kako na splošno ocenjujete poslovanje podjetja Zarja, d. d.? Kako ste zadovoljni s svojim delom? Katere so največje investicije, ki ste jih naredili v minulih dveh letih?**

Zarja, stanovanjsko podjetje, d. d., je bila ustanovljena, ko so takratna družbena podjetja prenesla svoj fond neprodanih takratnih družbenih stanovanj v kapitalski vložek kot ustanovitveni delež družbe. To so bila tista stanovanja, ki niso bila prodana po takratnem Jazbinškovem zakonu, kar pomeni, da so bili najemniki socialno šibkejši sloji ali pa takratni najemniki iz kakšnega drugega razloga niso kupili stanovanja. Ta del dejavnosti še danes ne samo, da ni pozitiven, Zarji, d. d., prinaša negativni rezultat. Družba, ki redno plačuje stroške vode in ostale skupne stroške, od nekaterih najemnikov zaradi njihovega socialnega položaja žal kljub izvršbam stroškov ne more izterjati. Po mojem prihodu smo veliko dela posvetili iskanju dela na trgu, predvsem v inženiring storitvah, nadzorom gradbenih del, izvedbam projektov za trg in tudi posredovanju

pri prodaji nepremičnin. Predvsem pri izvedbah projektov za trg je za to treba nekoliko več časa. Investiranje v našo prihodnost lahko gledamo z več zornih kotov. Za trg smo zgradili stanovanjski objekt Jerebova ob sodišču in stanovanjsko poslovni objekt v Straži, do sprejetja smo pripeljali projekt oz. občinski lokacijski načrt Kremen in Jakčeva, v upravljanje smo dobili nove večstanovanjske objekte na ulici Slavka Gruma in ob Seidlovi cesti, izvajali smo nadzor nad več gradnjami objektov v Novem mestu, v Podbrezniku sodelujemo pri projektu izgradnje stanovanjskih blokov, na področju posredovanja nepremičnin je v okviru podjetja pridobljenih pet licenc za posredovanje nepremičnin, veliko napora in sredstev vlagamo v izobraževanje in še bi lahko našteval. Lahko rečem, da sem zadovoljen, predvsem ob dejstvu, da smo se začeli zavedati, da smo na trgu, ki se mu moramo prilagajati. Ni pa še vse tako, kot bi moralo biti, za vse je potreben čas.

**Kakšni so vaši načrti v zvezi z gradnjami v MO NM? Kakšne bodo vaše nadaljnje investicije na tem prostoru in širše?**

Mogoče bi to vprašanje lahko postavili kakšnemu od vaših 'novinarjev', so kar dobro seznanjeni z našimi načrti. Naj ostanejo naše ideje o novih investicijah kar pri nas v hiši. Ko bodo zadeve tako daleč, da bodo zrele za javne obravnave, bo javnost o vseh obveščena skladno z zakonodajo. Lahko rečem samo to, da se ob vseh dejstvih, ki sem jih naštel pri enem od prejšnjih vprašanj, kar močno spogledujemo z investicijami tudi v drugih občinah.

**V svojih izjavah večkrat poudarjate, da je Zarja delniška družba, odgovorna svojim lastnikom. Po drugi strani je skorajda vsa uprava družbe povezana s politiko in je**

**prek politike tudi zasedla svoje položaje. Kako to komentirate?**

Glede na dejstvo v prvem stavku vašega vprašanja ni to nič nenavadnega. Ravnati moramo po Zakonu o gospodarskih družbah, ki predpisuje načine delovanja družbe, tudi imenovanje uprav in direktorjev tu imajo lastniki pač svoje pravice. Tako je tudi v večjih družbah kot so Telekom, Luka Koper, Petrol, Mercator in nenazadnje tudi Krka. Nekatere je to bolj, drugje manj izrazilo. Mislim pa, da morajo lastniki v prvi vrsti postavljati kadre z ustreznimi znanji in izobrazbo, kajti le to jim lahko zagotavlja uspešno poslovanje teh podjetij, na katere imajo odločilen vpliv.

**Trenutno so aktualni menedžerski prevzemi podjetij. Ali tudi vi oziroma vaši sodelavci razmišljate, da bi od občine odkupili delež v podjetju Zarja?**

Zaenkrat ne, moja prva naloga je uspešno voditi podjetje. Občina ima kar precejšnji delež, predvsem ko je ta izražen v vrednosti denarja in ko bo, če bo prodajala svoj delež, vsekakor iskala kapitalsko in razvojno močnega partnerja.

**Zelo vas je razburil članek v Parku o nameravani gradnji pod Marofom. Kakšni so vaši načrti v zvezi s tem? Prostorski načrti gradnje tam ne omogočajo?**

Ne vem, od kod vam takšna informacija? Ni me razburil članek o gradnji pod Marofom, razburil in razžalostil me je članek Nič ni več svetlo! v Parku št. 3 iz prejšnjega leta. V dobri veri po sodelovanju z Javnim zavodom RS za varstvo kulturne dediščine, Območno enoto Novo mesto, smo na njihov naslov poslali par idejnih zasnov naših možnih projektov v naslednjih letih. Nekdo, ki sodeluje na njihovih kolegijih, je to izrazil in s svojega vidika obdelal 'problematico' v tem članku. Po mojem mnenju profesionalno in etično nedopustno, že zaradi poslovnih interesov Zarje, d. d.

**Prejeli smo informacijo, da naj bi Zarja na svoje stroške prenovila Narodni dom. Ali podatek drži? Koliko sredstev bo Zarja za to namenila, do kdaj bo Narodni dom prenovljen?**

Ta informacija ne drži, Zarja, stanovanjsko podjetje, d. d., zagotovo ne bo sama prenovila Narodnega doma, lahko pa smo v skupini sponzorjev, donatorjev, ki bi bili to pripravljene storiti. Pripravljene smo sodelovati pri projektu prenove, lahko nudimo vso strokovno pomoč od spremljanja projekta, prevzema inženiring posla, nadzora in tudi delnega sponzorstva. Idejni projekt je dobro zasnovan in čim prej bi bilo treba pristopiti k izdelavi projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja. Zarja, d. d., veliko sponzorskega in donatorskega denarja vlaga nazaj v novomeški prostor, ne vem, zakaj naj ne bi bilo tako tudi v primeru Narodnega doma. Poudarjam pa, da samo v primeru oblikovanja skupine sponzorjev, kajti projekt mora biti finančno zaključen.



	Naziv podjetja	Znesek izstavljenih računov
1.	CGP, D.D.	5.742.347,33 EUR
2.	MALKOM NOVO MESTO D.O.O.	1.551.551,09 EUR
3.	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O.	1.281.879,12 EUR
4.	VEOLIA TRANSPORT KOPER	1.016.581,82 EUR
5.	DRUŽBA ZA AVTOCESTE V REPUBLIKI SLOVENIJI D.D.	545.235,02 EUR
6.	ELEKTRO LJUBLJANA	449.423,38 EUR
7.	TRATA D.O.O.	359.804,70 EUR
8.	ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE OE NM	345.980,79 EUR
9.	VIDIC STANISLAV S.P. STORITVE Z GRADBENO MEHANIZACIJO	338.821,56 EUR
10.	ACER NOVO MESTO, D.O.O.	288.058,40 EUR
11.	VINGRAD D.O.O.	286.247,78 EUR
12.	BEGRAD D.D.	238.336,62 EUR
13.	DOM STAREJŠIH OBČANOV NOVO MESTO	222.035,77 EUR
14.	PAM GRADBENO OBRTHNIŠKI INŽENIRING d.o.o.	199.070,87 EUR
15.	REAL d.o.o.	180.274,76 EUR
16.	STREHCA, MITJA SALOPEK S.P.	173.156,50 EUR
17.	ID-INTERIER DESIGN NOVO MESTO, D.O.O.	144.450,60 EUR
18.	PAGRAS D.O.O.	139.986,33 EUR
19.	ELEKTROMEHANIKA BRANKO GREGORIČ S.P.	135.641,12 EUR
20.	CENTER ZA SOCIALNO DELO	132.422,17 EUR
21.	ZARJA, STANOVANOVANJSKO PODJETJE, D.D. NOVO MESTO	129.843,04 EUR
22.	VARSTVENO DELOVNI CENTER NOVO MESTO	129.394,40 EUR
23.	NOVA LJUBLJANSKA BANKA D.D.	123.937,59 EUR
24.	GPI GRADBENO PROJEKTIRANJE IN INŽENIRING, D.O.O.	117.889,70 EUR
25.	TERMOTEHNIKA D.O.O. NOVO MESTO	116.110,27 EUR
26.	NOVOLES D.D. STRAŽA	112.294,94 EUR
27.	DOM UPOKOJENCEV IN OSKRBOVANECV IMPOLJCA	110.513,68 EUR
28.	SPINA D.O.O.	104.286,00 EUR
29.	KOLESARSKI KLUB ADRIA MOBIL	91.157,56 EUR
30.	RAZVOJNI CENTER NOVO MESTO	86.878,96 EUR
31.	TOPOS D.O.O.	86.296,09 EUR
32.	LESNINA MG OPREMA D.D. LJUBLJANA	81.859,89 EUR
33.	KRKA, TOVARNA ZDRAVIL, D.D., NOVO MESTO	78.529,78 EUR
34.	PAVLOVIČ OBREN	77.123,00 EUR
35.	LOKALPATRIOT	70.700,00 EUR
36.	KONVIKT NOVO MESTO D.O.O.	69.835,60 EUR
37.	OBČINA MIRNA PEČ	69.144,00 EUR
38.	INSTITUT ZA EKOLOŠKI INŽENIRING, D.O.O.	68.903,36 EUR
39.	RAVNIKAR POTOKAR ARHITEKTURNI BIRO D.O.O.	68.240,00 EUR
40.	GEODET, D.O.O., NOVO MESTO	66.753,34 EUR
41.	PAVLOVIČ OBREN in MILKA	60.638,40 EUR
42.	OBMOČNO ZDRUŽENJE RDEČEGA KRIŽA NOVO MESTO	58.551,36 EUR
43.	VOVKO JOŽE	58.127,37 EUR
44.	KMETIJSKA ŠOLA GRM	57.046,64 EUR
45.	ANDREJ AVSENIK S.P. INSTALACIJE V GRADNJAH	52.111,69 EUR
46.	ŠOLSKI CENTER NOVO MESTO	50.337,39 EUR
47.	ZALOŽBA GOGA MLADINSKO ZALOŽNIŠTVO	50.149,55 EUR
48.	ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO.P.O. KANDIJSKA C.4	48.879,22 EUR
49.	MIZARSTVO GAZVODA MARTIN S.P.	47.866,20 EUR
50.	DINAMIC D.O.O.	47.669,40 EUR

Vir: Mestna občina Novo mesto

Občina za marsikoga pomeni predvsem njen proračun. Tudi Mestna občina Novo mesto je pravzaprav nekakšna ogromna vreča denarja, iz katere bolj ali manj nadzorovano grabijo zlatnike in jih usmerjajo v tiste projekte, ki so ali pa bi vsaj morali biti v javnem interesu. Tokratna tabela meseca seveda nikakor ne odgovarja na vprašanje, ali denar iz občinskega proračuna odteka nadzorovano ali ne; še manj, ali je občinski proračun v celoti porabljen za javne interese ali v resnici zadostuje predvsem zasebne. Še težji je odgovor na vprašanje, ali je denar porabljen racionalno. Namen tokratne tabele je zgolj prikaz števil, ki ponazarjajo, na čigave transakcijske račune se preliva občinski denar. Skratka, gre za podatke, ki prikazujejo, od katerih podjetij (oziroma fizičnih oseb) je Mestna občina Novo mesto v letu 2007 prejela najvišje račune (oziroma seštevek teh računov) ali je z njimi sklenila pogodbe. V tabeli ni neposrednih proračunskih porabnikov, kot so na primer javni zavodi.

Na vrhu tabele so seveda gradbena podjetja; to so CGP, d. d., Malkom, d. o. o., in druga, ki za MO NM izvajajo številne investicije po ožji Dolenjski. Naši gradbinci nedvomno delajo po najboljših močeh, toda že iz količine denarja, ki se vrta v gradbeništvu, bi morala javnost in tudi občinski nadzorniki veliko bolj podrobno spremljati tovrstne investicije.

Obstaja namreč nekaj poti, v katere lahko zaide investicija v gradbeništvu, ki nikakor ni v prid smotrne porabe javnih sredstev. Javni investitor sklene posel z izvajalcem po »najbolj ugodni ceni«, kasneje pa se izkaže, da je bil projekt pripravljen izjemno slabo ali nedomišljeno, tako da mora investitor z izvajalcem sklepati anekse, ki včasih podvojijo ali celo potrojijo vrednost osnovne pogodbe. Ali pa izvajalec, ki je ponudil (pre)nizko ceno, delo opravi nekakovostno, javni investitor pa bodisi nima bodisi ne izkoristi varovalk, ki bi slabo izvedbo sankcionirale. (Tipičen primer so na primer pločniki na novomeškem Kandijskem mostu – skorajda vsako leto se obnavljalo in skorajda vsako leto prihaja do novih in novih lukenj.) Še tretja možnost je v tem, da izvajalec vgrajuje materiale, ki ne ustrezajo projektni dokumentaciji, investitor pa zaradi tega ali onega razloga tega nikoli ne izve. Pustimo ob strani še četrto možnost, ko so javni razpis pravzaprav krinka za kriminalno početje.

Na četrtem mestu naše lestvice se je znašlo podjetje Veolia Transport, ki skrbi za mestni potniški promet. Glede na zasedenost avtobusov je to vsekakor številka, na katero bi morala javnost biti izjemno pozorna, še posebej glede na to, da župan mestne občine Alojz Muhič opozarja, da je denarja za vse dobre projekte premalo.

Pred nekaj meseci je revija Park pisala o nelegalnem odlaganju gradbenih odpadkov na zemljišču, ki je v lasti Mestne občine Novo mesto (gre za zemljišče v Drgančevju). Nezakonito početje opravlja podjetnik Stanislav Vidic. Mestna občina Novo mesto je takrat na naša vprašanja odgovorila, da pravzaprav nima moči, da bi tako početje preprečila in da je to stvar inšpekcije. Po drugi strani pa naša tabela razkriva, da je mestna občina v letu 2007 od podjetnika prejela kar za 338.821,56 EUR računov. Morda bi skromen pritisk v smeri zmanjševanja tega uspešnega sodelovanja uspel preprečiti nadaljnje kršitve okoljskih predpisov?

Kritična javnost bo prav gotovo dvignila obrv tudi ob dejstvu, da sta se na tabeli znašla tudi dva člana Skupine DNS, ki očitno tudi finančno postaja pomembna sila v lokalnem prostoru. Zavod LokalPatriot je – po podatkih MO NM – »novomeškim davkoplačevalcem« izstavil račun v višini 70 700 EUR (35. mesto), Založba GOGA pa v višini 50.149,55 EUR (47. mesto).

Celoten proračun Mestne občine Novo mesto v letu 2007 je bil na strani odhodkov zastavljen v višini 35 milijonov EUR. Dejanska realizacija (poraba) je bila potem dobrih 27 milijonov. Prvih deset dobaviteljev mestne občine je skupaj prejelo 11.919.683,21 EUR proračunskega denarja, kar pomeni, da se k desetim podjetjem steče okrog 40 odstotkov realiziranih odhodkov. (Do natančne številke bi prišli, v kolikor bi analizirali še podatke o tem, kolikšen del posameznih računov je MO NM v letu 2007 tudi v resnici plačala.)

Za vsako številko v tokratni Tabeli meseca se skriva čisto posebna zgodba. Subjekti, ki so se uvrstili v tabelo, še niso nujno »občinski koritniki«, marsikdo med njimi si občinski denar pridobi s trdim in strokovnim delom, marsikdo je prisiljen delati tudi »pod ceno«, samo da ostane v igri. Prav pa je, da je javnost seznanjena, kam odhaja davkoplačevalski denar.

Vrtničarstvo v JV Sloveniji

# Zorana Jankovića še ni treba klicati, pa vendar ...

Mitja Simič, foto Tomaž Levičar



Vrtnički ob blokkih na Ulici Slavka Gruma.

Vrtničarstvo je pojem, ki nam je Slovencem, še posebej Dolenjcem, zelo blizu, tako v izvornem kot v prenesenem pomenu te besede. Slovenci smo bili še do sredine 20. stoletja pretežno narod malih kmetov, in to dejstvo je, kot kaže, pustilo sled v našem značaju vse do današnjih dni.

Lahko bi celo rekli, da lahko spravimo Slovence z vrtničke, ne moremo pa spraviti vrtničke iz Slovenca ... No, pa za spremembo recimo, da je to dobro, in pogledimo, kaj lahko naredimo, da nam bo še bolje.

Vrtničarstvo izvorno pomeni ljubiteljsko gojenje vrtnin (redkeje okrasnih rastlin ali poljščin), praviloma zgolj za potrebe lastnega gospodinjstva, ki je nastalo zaradi socialnih in ekonomskih potreb človeka v urbanem okolju. Večino vrtničkov v naših mestih, tudi v Novem mestu, najdemo na zasebnih vrtovih ob individualnih in vrstnih hišah, kar načeloma ni sporno in predstavlja za uporabnike celo eno od pomembnih prednosti tovrstne gradnje. Ko govorimo o vrtničkarski problematiki, imamo običajno v mislih večje sklenjene površine vrtničkov, na katerih vrtnari večje število uporabnikov. Tu pa se zadeve pogosto zapletejo. V zvezi s takšnimi vrtnički se nam odpre cel kup problemov – od prostorskih in lastniških do okoljevarstvenih in zdravstvenih, saj v njih prihaja do nenadzorovanih in tudi ne-

kaznovanih posegov in uporabe fitofarmaceutskih sredstev. Na videz obrobná zadeva lahko tako postane povsem resen problem, ki zahteva strokovno obravnavo.

V Novem mestu se sicer lahko tolažimo z dejstvom, da imajo v večjih mestih z divjim vrtničarstvom mnogo večje probleme kot pri nas. Res je. V Ljubljani je takšnih površin več kot 250 hektarjev (to je kvadrat s stranico 5 kilometrov!). Vendar pa se v Ljubljani, za razliko od Novega mesta, te problematike zavedajo in jo tudi skušajo reševati. Že leta 1985 so sprejeli odlok o urejanju vrtničarstva (na območju tedanjih ljubljanskih občin), ki pa so mu za uspešnost v praksi očitno zmanjkali nekateri mehanizmi za udejanjenje njegovih sicer korektnih vsebin. Leta 1997 je ljubljanski urbanistični zavod po naročilu mestne občine Ljubljana izdelal usmeritve in pogoje za nadaljnji razvoj vrtničarstva v Ljubljani, ki še dandanes predstavlja najbolj celovito študijo s tega področja v Sloveniji. V zadnjem letu pa smo pričali nekaterim odmevnejšim potezam ljubljanskega župana Zorana Jankovića v zvezi z ukinjanjem določenih vrtničkarskih površin v Ljubljani, ki pri tem v bistvu le izpolnjuje zakonske in urbanistične predpise na bolj odločen način, kot so to počeli njegovi predhodniki.

Tako velikih in problematičnih površin kot v Ljubljani v Novem mestu na srečo ni. Pred leti je bila celo v park in otroško igrišče spremenjena večja vrtničkarska površina ob Krki pod Ulico talcev pri mostu v Ragov log, kar je bistveno

izboljšalo podobo tega prostora in mu dalo nov, javni značaj. Med večje vrtničkarske površine v mestu lahko uvrstimo površine nad pokopališčem v Ločni, med Ragovsko ulico in Ragovim logom, na vrhu Recljevega hriba, ob blokkih na Ulici Slavka Gruma, pod gradom Grm in mogoče še katera bolj na obrobju mesta.

Vrtničke imamo tudi v mestnem jedru – najbolj opazni in moteči so tisti ob Krki pod Bregom, medtem ko so vrtnički ter pod Kapiteljsko cerkvijo tam že od nekdaj in ne predstavljajo večje motnje. Omenjene površine so sicer različne tako glede lege kot glede lastništva, vendar pa so si med sabo vseeno podobne, saj so praktično vse slabo oziroma neprimerno urejene – brez urejenih poti med vrtovi, brez urejenih zbiralnikov vode za zalivanje, brez odvoza odpadkov, z neprimernimi kolibami, utami in drugo kramo – ter brez nadzora.

Za divje vrtničkarske površine nasploh velja, da se rade pojavijo tam, kjer namembnost prostora ni natančneje določena, oziroma tam, kjer so lastniki do svoje zemlje bolj ali manj brezbržni. Prostorsko in urbanistično načrtovanje pa stremi k temu, da je takšnih površin čim manj. Če torej govorimo o prostorskem razvoju mesta, je jasno, da prav za vse zgoraj omenjene vrtničkarske površine v njem pač ne bo moglo biti prostora. Nekatera vrtničkarska območja so že v sedanjih razmerah neprimerno umeščena v prostor, na primer vrtovi ob gradu Grm (kulturni spomenik)



Med večje vrtničarske površine v mestu lahko uvrstimo površine nad pokopališčem v Ločni (na sliki - levo), med Ragovsko ulico in Ragovim logom (na sliki - desno), na vrhu Recljevega hriba, ob blokkih na Ulici Slavka Gruma, pod gradom Grm in mogoče še katera bolj na obrobju mesta.



Vrtničke imamo tudi v mestnem jedru - najbolj opazni in moteči so tisti ob Krki pod Bregom.



Kljub različnim lastništvom (nekateri vrtnički so na zasebni zemlji, nekateri okupirajo javno) je skoraj vsem vrtničarskim površinam skupno to, da so neprimerno urejene: brez urejenih poti med vrtovi, zbiralnikov vode za zalivanje, odvoza odpadkov, z neprimernimi kolibami, utami in drugo kramo - ter brez nadzora (primer vrtnički na Recljevem hribu in Na Brodu).

pa vrtovi na brežini Krke pod Bregom (onemogočanje javne dostopnosti brežin Krke) itd.

Vendar pa zgolj ukinitve vrtničarskih površin ne bi bila dobra rešitev, saj ne smemo spregledati cele množice dejavnikov, ki kažejo tudi na pozitivne družbene učinke te dejavnosti. Vrtničarstvo ni le ekonomsko zanimiva dejavnost (predvsem za tiste z manjšimi dohodki), ampak postaja vse bolj tudi oblika preživljanja prostega časa - neke vrste rekreacija in priložnost za druženje. To še posebej pride do izraza ob gosteje naseljenih blokovskih naseljih, kjer ljudje težje pridejo v stik z naravo in s površinami za rekreacijo. Če bi bila ta območja dobro urejena, bi se na njih lahko vezale tudi nekatere nove dejavnosti, ki bi omogočale nastanek novih javnih zelenih površin.

**”** Vrtničarstvo ni le ekonomska dejavnost (predvsem za tiste z manjšimi dohodki), ampak je tudi preživljanje prostega časa, rekreacija in priložnost za druženje. Kljub temu je treba opozoriti, da so nekatera vrtničarska območja neprimerno umeščena v prostor.

Vsekakor vse krivde za neustrezno stanje sedanje vrtničarskih površin ne moremo zvrniti zgolj na vrtničarje. Ti so pač počeli, kar jim je bilo dovoljeno oziroma dopuščeno. Pogoje za urejanje vrtničarstva lahko postavi edino pristojna lokalna skupnost - v našem primeru mestna občina Novo mesto (ponekod je občina celo lastnik teh površin). V Ljubljani se tega očitno zavedajo, v Novem mestu pa kot da tega problema sploh ni. Če hočemo zagotoviti kakršen koli nadzor nad temi površinami in početjem znotraj njih, jih moramo, tako kot vse druge »sive« dejavnosti, najprej na neki način legalizirati ter s tem zagotoviti pogoje za delovanje pravnih mehanizmov. Hkrati bi se morali lotiti strokovno pretehtanega dela za določitev ustreznih lokacij za vrtničarstvo v mestu. Pri tem bi seveda morali upoštevati cel spekter dejavnikov tako glede privlačnosti prostora za to dejavnost (npr. primerna zemljišča, bližina blokovskih naselij itd.) kot tudi njegove ranljivost (npr. razna varstvena območja, neskladja dejavnosti itd.). Jasno bi bilo treba določiti tudi oblikovne in druge ureditvene pogoje - tako splošne kot za vsako lokacijo posebej. Z njimi bi zagotavljali njihovo funkcionalnost ter vsaj sprejemljiv, če že ne privlačen videz v mestnem prostoru. Vse to bi seveda moralo biti vpeto v občinski prostorski načrt, sočasno pa bi bilo treba urediti še vsa pravna, lastniška in najemniška razmerja ter evidence. Če se tega ne bomo lotili zdaj, ko je ta problematika v Novem mestu še obvladljiva in ko občina že pripravlja nove prostorske načrte, bo kasneje to še mnogo težje.

Kot zanimivost velja omeniti, da so na Nizozemskem v kraju Noerno že v tridesetih letih prejšnjega stoletja uredili vrtničarsko površino po zamislih krajinskega arhitekta Soerensena. Danes je ta površina zavarovana kot kulturna dediščina. Torej - se da!

Dolenjska in turizem

# Nasmejan obraz, trden stisk roke ter cviček ne bodo dovolj

Takst in foto Tomaž Levičar



Zdi se nenavadno, da v Novem mestu razmišljamo o turizmu, da si drznemo razmišljati o turizmu, saj med gospodarskimi panogami tega glede na naš kulturni in prostorski potencial pač ne gre umeščati na visoko, izpostavljeno mesto.

Pravzaprav Novo mesto na kakšnem turistično izpostavljenem mestu sploh težko najdemo. O njem se ne govori na turističnih sejmih, o njem revije in časniki praviloma ne pišejo. Novega mesta ni najti v turističnih katalogih potencialnih agencij, celo tam ne, kjer je večji poudarek namenjen mestnemu turizmu.

Seveda ne dvomimo, da je vsem pomanjkljivostim kljub Novo mesto v svojem temelju prikupno mesto, mesto, ki je že marsikoga prevzelo, predvsem pa je prevzelo že kar nekaj Novomeščanov. A konkurenca na turističnem zemljevidu je danes, ko je svet s sodobnimi prometnimi sredstvi posebej majhen, neizprosna in tudi surova. Nismo v rangu svetovnih velemest, metropolisov, pa tudi v merilu filigranskih urbanih okolij smo sila neprepoznavni. Toda to ne pomeni brezizhodne situacije, pač pa le sila težak izhodiščni položaj oziroma več kot zahteven cilj, če ima seveda Novo mesto na tem področju morebiti visoke ambicije. Celó še več, Novo mesto je le redko omenjeno oziroma kvečjemu obrobno omenjeno celo v turističnih vodnikih, ki predstavljajo le Slovenijo. Bled in Bohinj, Kamniške ali pa Julijske Alpe, Trenta, Bovec in Soča, Ljubljana, Postojnska jama in Lipica ter Piran so bolj ali manj ključni elementi turističnega itinerarja po Sloveniji. Deloma zaradi naravnih lepot in celo enkratnosti, v manjšem delu tudi zaradi antropogenih kvalit. Dolenjska in Novo mesto, četudi nekje med prestolnicama Ljubljano in Zagrebom, nastopita le v mislih bolj pustolovskih raziskovalcev sveta in Slovenije ali pa naše mesto na prst ujame kak pustolovec, ki si cilje kockarsko izbira na globusu. Seveda na večjem globusu. In ob takih ter podobnih izhodiščih in tako ostrí in že profilirani konkurenci se seveda postavi vprašanje, zaenkrat brez odgovora, ali je sploh smiselno vlagati kadrovski potencial in finančna sredstva v to zgodbo.

## Nov veter na novomeški občini

Na novomeški občini očitno menijo, da je smiselno. Zagotovo bi težko rekli, da je ta smer pametna, a še težje bi rekli, da je povsem neumna. Dosedanje ambicije novomeške občine na področju turizma so bile skromne. Tudi rezultati so bili slabi, posebej če od kakršnih že koli uspehov odštejemo, kar je plod zdraviliškega in dolgo čas z zdravstveno zavarovalnico povezanega oziroma wellness turizma, ki ga nekaj zadnjih desetletij razvija podjetje Krka. Župan Muhič se je tokrat odločil narediti preskok na tem področju. Vsaj zdi se tako. Z ustanovitvijo Zavoda za turizem je, četudi ob bolj ali manj istih kadrih, ki so to področje razvijali že doslej, kar seveda ne opogumlja, nakazal bolj naostren pristop. V političnem smislu pa je to področje vzel iz rok SLS, ki je »občinski« turizem vrsto let obvladovala oziroma zasedala. Zčasno nastavitvijo agilnega, intuitivnega in komunikativnega Ivana Kuljaja na mesto direktorja tega zavoda pa je Muhič področju vdahnil vsaj nekaj življenja, ki ga tukajšnji turizem morda potrebuje celo bolj kot kakšnega analitičnega in racionalističnega duha.

Nasmejan obraz in trden stisk roke ter cviček v drugi roki pa v resnici zmorejo navdušiti turista, posebej če je nekako po naključju zablodil v te kraje, ki so vse prej kot pripravljeni na gruče turistov. Že najti to malo mesto, ki ima toliko velikih idej, ki jih neredko ne zna uresničiti, ni lahko. Promocijskega gradiva, denimo, ima Novo mesto le malo, ob bolj ostrih kriterijih bi celo smeli reči, da ga sploh nima. Distribucija gradiva je kajpada še bolj ohola. Turistična signalizacija je tudi nenaklonjena obiskovanju Novega mesta, pri čemer niti ni treba poudarjati, da smo celo v Sloveniji morda zdaj že kar edino mesto, ki nima urejenega usmerjevalnega sistema, ki bi obiskovalce po cestah vodil vsaj do bolj zanimivih in pomembnih destinacij v mestu, kot so muzej, hoteli in prenočišča nasploh, pa tja do lekarn.

## Potemkinova vas? Naravnost in levo!

Kakor se vsak sam znajde. Ko pride turist na Turistično-informacijski center, mu tudi ni najlaže, pa četudi je županu uspelo vsaj preseliti ga na imenitnejšo lokacijo na Glavnem trgu. Turist tu dobi le malo literature, spominkov dandanes

tu ne more kupiti pa tudi s paleta tujih jezikov si zaposleni niso najbolj domači. Sprehod po mestu? Morda res najraje le po strogo odmerjenih koridorjih, kajti vsak korak v stran od morebitnih Potemkinovih fasad zna razočarati. Smetnjaki in smeti v okviru zanimivih vizur, razdrapani pločniki in pročelja z odpadajočim ometom, pešpoti, kjer bi jih pričakovali, denimo ob Krki, a jih ni, gostilna sredi mesta, ki je v resnici tudi ni, kaj šele s kakšno lokalno, tradicionalno obarvano kuhinjo, Krka danes ni za plavanje pa konec koncev celo slavnega cvička tu ne kupiš v kaki imenitni, prijetno hladni vinoteki nekje globoko pod zemljo in ob hrastovih sodih, pač pa le v sodobnem trgovskem centru. Da o neposrečeni prednovoletni nočni podobi tega mesta niti ne govorimo.

## Bogata kulturna ponudba

Danes v Novem mestu ne meščanu ne turistu ni oziroma ne more biti vabljiva podoba prostora, razen morda v splošnem planu ali pa s ptičje perspektive že skoraj tam nekje z oblakov. A to podobo vsaj nekoliko nadomešča podoba tukajšnje kulturne ponudbe. Vsaj nekoliko. To je ponudba, ki ni ravno enaka temu načeloma danes v pre mnogih pogledih provincialnemu mestu, pač pa ga nekoliko presega. Niso mase, a marsikakšen sila zanimiv človek to Novo mesto pozna po njegovih kulturnih tvarinah. Pozna ga denimo po njegovi bogati arheološki in še kakšni zbirki Dolenjskega muzeja, fotografom ni tuja delavnica Fotopub, kvalificiranim glasbenikom pa ne Jazzinty, mladi glasbeni navdušenci Novo mesto morda vsaj bežno zaznajo prek Rock Otočca, predvsem pa Novo mesto nad za tuje obiskovalce bolj ali manj nezanimivo povprečje dviguje sodoben teater ustanove Anton Podbevšek Teater, katerega predstave, zdi se mi, celo bolj aktivno kot Novomeščani obiskujejo meščani drugih, celo oddaljenih in precej večjih mest. Če bi se šli industrijski turizem in če bi ta uspeval v tej panogi, tedaj bi z uspešnimi in tudi s propadlimi industrijami morda imeli nekaj boljše izgleda. A po slovenskih in novomeških tovarnah turistov pač ne vodijo. Ob zavedanju, da ne premoremo najvišjih vrhov, da nimamo najširših rek, da nimamo velikih igralnic, da nimamo naj-

## Bo halštat Dolenjske končno zaživel?

Uroš Lubej

Ivo Kuljaj, v. d. direktorja Zavoda za turizem Novo mesto, je od občinskih svetnic in svetnikov kljub nekaterim nasprotovanjem dobil potrditev za program dela v letu 2008. Najbolj atraktiven del programa predstavljajo razvojni projekti, ki jih zavod namerava začeti; to so Cvetočni halštat Dolenjske, Historikhotel, razvoj zidaniškega turizma in tematskih poti ter priprava projekta izgradnje počitniškega naselja in projekt dolenjske gastronomije.

Do programa je bil sicer precej kritičen občinski svetnik Liste za Dolenjsko Janez Kramar, ki je opozoril, da je program precej ohlapno pripravljen, da finančni načrt sploh ni predstavljen s konkretnimi zneski, omenil pa je tudi po njegovem mnenju izredno nekakovostno zloženko, ki jo je zavod izdal, da bi promoviral decembrske prireditve v mestni občini Novo mesto.

Cvetočni halštat Dolenjske je blagovna znamka, ki bo predstavljala Novo mesto, Dolenjsko in Slovenijo. »Iz osnovne prepoznavne blagovne znamke bodo izhajali ostali programi in izdelki, kot so: Novo mesto – mesto situl, stalna arheološka razstava, arheološke tematske poti, zasnova arheološkega parka na Kapiteljski njivi, replike arheoloških najdb, ki jih bomo predstavili na sejmju TIP 2008 v Ljubljani ter prodajali v TIC-u in prek lastne prodajne mreže. Cilj projekta je trženje arheološke dediščine na Dolenjskem,« beremo v programu.

»Ob sodelovanju Mestne občine Novo mesto in njenega Projektnege sveta za revitalizacijo starega mestnega jedra, Razvojnega centra Novo mesto ter Koordinacijskega odbora Po poteh dediščine Dolenjske in Bele Krajine je Zavod za turizem Novo mesto skupaj z zasebniki hotelske in gostinske ponudbe v starem mestnem jedru iniciral izdelavo programa HISTORIKHOTEL, s katerim bomo kandidirali na razpis za evropska sredstva. Cilj projekta je nujna ureditev in oživitev mestnega jedra ter povečanje nastanitvenih turističnih zmogljivosti visoke kategorije. Samo po sebi je razumljivo, da bi ob arheološki dediščini z realizacijo tega projekta stopile v ospredje tudi druge mestne zanimivosti. V primeru uspešnega zagona in realizacije tega projekta bi bil to resen korak na poti k edino realni in v svetu preizkušeni turistični revitalizaciji starega mestnega jedra,« o projektu Historikhotel pravi Ivo Kuljaj.

»Cilja projekta Zidaniški turizem sta aktiviranje in trženje največjega potenciala na podeželju – zidanice, s katerimi se lahko Dolenjska na izviren način vključi v evropske turistične tokove. Že letos bomo tako predstavili in ponudili nekaj, kar nima nihče na svetu. Nobeno drugo vino na svetu nima toliko zidanic kot ravno naš cviček,« pojasnjujejo v Zavodu za turizem Novo mesto, ki namerava tržiti značilne dolenjske zidanice, pri tem pa sodeluje z direktoratom za turizem in s Slovensko turistično organizacijo.

»Dolenjsko z njeno razgibano in neokrnjeno naravo je treba ponuditi tudi skozi urejene tematske poti,« je prepričan Ivo Kuljaj. »Ob reki Krki, Otočcu, edinem vodnem gradu na Slovenskem, na Gorjancih in njihovih obronkih ter v vinskih gorah je nešteto zanimivosti, naravnih lepot, ki jih je treba skupaj s kulturno dediščino (npr. projekt postavitve muzeja Kozinove zidanice – hrama slovenskega skladateljstva na Trški gori) ter z gostinsko ponudbo in s prireditvami vključiti v tematske poti. Cilj projekta je trženje ponudbe na podeželju in v večjih krajih z gosti, ki jim je najpomembnejša neokrnjena narava, aktivni način preživljanja prostega časa in prijazni domačini.« Mestna občina Novo mesto je pristopila k projektu vseh občin JV Slovenije, ki obsega vzpostavitev regijskih tematskih poti (pešpoti, jahanje, kolesarstvo in vodne poti) ter njihove ponudbe v tridimenzionalni obliki na spletnem portalu. S tem projektom zavod kandidira na razpisu za evropska sredstva.

Kuljaj načrtuje tudi pripravo projekta izgradnje počitniškega naselja in projekt Dolenjska gastronomija. »Za izgradnjo turističnega naselja v Bregeših v vnožju Gorjancev (k. o. Gabrje) je treba predhodno urediti vso potrebno dokumentacijo. Zavod za turizem Novo mesto je že sprožil umestitev dveh parcel v občinski prostorski načrt. V tem letu predvidevamo izdelavo prostorsko projektne dokumentacije za izgradnjo počitniškega naselja. V projekt Dolenjska gastronomija bomo vključili pridelovalce hrane, gostinske obrate, gostilne, restavracije, hotele), strokovno javnost, izobraževalne ustanove. Cilj projekta je vključitev tipične dolenjske kulinarike v gostinsko ponudbo, ki je vse bolj iskana med domačimi in tujimi gosti. Na osnovi tega bomo predvidoma pred koncem leta 2008 v sodelovanju z Združenjem slovenskega viteškega reda vina izdali monografijo Dolenjske kolone in cviček,« beremo v programu.

Zavod za turizem bo sicer letos usmerjen tudi v promocijo dolenjskega območja (prek ponatasa in izdelave promocijskega gradiva, postavitve spletnih strani, izpeljave študijskih obiskov, oglaševanja v medijih in udeležbe na sejmih). Zavod se bo ukvarjal tudi s turistično informativno in prodajno dejavnostjo ter organizacijo že uveljavljenih prireditev.

Proračun zavoda za turizem je sicer težak 305 000 EUR, od tega bo 110 000 EUR šlo za plače, 33 000 EUR za materialne stroške, 30 000 EUR za sofinanciranje dejavnosti turističnih društev in zveze, 36 000 EUR za promocijo, 35 000 EUR za razvojne projekte, 45 000 EUR za prireditve, 16 000 EUR pa za turistično informacijsko in prodajno dejavnost.



razsežnejših jam, da nimamo obsežnih gozdov, da nimamo visoke kuhinje in tudi ne visoke arhitekture starih dob ali slavnih arhitektov, je kulturna, prireditvena produkcija lahko eno boljših, predvsem pa realnih izhodišč za razvoj tukajšnjega turizma.

Morda pa bi bilo v resnici še bolj plodno, če bi Novo mesto svojo energijo vlagalo v kaj drugega, v nekaj, kar je manj odvisno od naravnih posebnosti. Ali pa tudi ne, kajti za turizem zanimiva mesta so praviloma ali vsaj v največji meri mesta, ki so atraktivna tudi za njihove stalne prebivalce. Vsakdo – in torej tudi meščani – si pač želi urejeno mesto, kakovostne in raznolike gostinske ponudbe, spominke, ki so lahko darila, urejena sprehajališča in

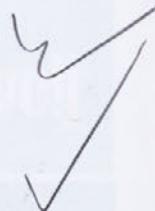
**”** Turist tu dobi le malo literature, spominkov ne pa tudi s paleto tujih jezikov si zaposleni niso najbolj domači. Sprehod po mestu? Vsak korak vstran od morebitnih Potemkinovih fasad zna razočarati.

kolesarske poti pa tudi romantične vožnje po čisti reki, zanimive koncerte velike muzeje in razvejane prostore galerij. Novo mesto bo torej zanimivo turistom, ko bodo nad njim navdušeni meščani. Da so bili meščani sila presenečeni, da si je Novo mesto lani za svojo podobo zaslužilo celo medaljo nekega lepotebnega tekmovanja, čeravno le bronasto, pa seveda povsem dovolj pove. Govori o tem, da se mesto bolje okusi skozi vsakodnevno življenje kot pa skozi kratko, režirano pot. Toda po drugi strani lahko postavimo tudi misel, da je turizem neke vrste teater. In v tem mi, ki smo nekje na opevani meji med slovanskim, germanskim in romanskim ter alpskim, mediteranskim in panonskim svetom, res nismo slabi. Morda pa nas celo kdo najde na kakem zemljevidu – če nas je pač kdo na kakega simpatično narisal. Lahko pa tudi zemljevide rišemo sami.

Visokošolski prostor na Dolenjskem na razcepu

# Napadajo tajkune ali dolenjsko univerzo?

Uroš Lubej



Plaz je sprožil član sveta za visoko šolstvo Janko Prunk, ko je pojasnjeval svoj odstop s tega mesta. Zadevo je razpihnil še poslanec LDS Rudi Moge na novinarski konferenci. Bitka pa se je navsezadnje prenese povsem na domači parket, ko sta opozicijski svetnik Tomaž Levičar in svetnica LDS Mojca Novak javno obtožila direktorja Univerzitetno raziskovalnega središča Novo mesto Boruta Rončevića slabega dela oziroma privatizacije nastajajočega visokošolskega prostora na Dolenjskem.

## Prunk, Moge proti »divjemu ustanavljanju visokih šol«

Janko Prunk je protestno odstopil z mesta predsednika komisije za družbene in poslovne vede sveta za visoko šolstvo. Za nepoznavalce in poenostavljeno povedano: svet za visoko šolstvo je organ, ki dovoli nastanek novih visokih šol in fakultet. Prunk (in številni drugi) nasprotuje »preveč divjemu in prehitremu ustanavljanju visokošolskih zavodov«. Med slabimi projekti je izpostavil ravno projekt ustanavljanja novomeške univerze, ki da ima med predavatelji najmanj kakovostnih profesorjev.

Borut Rončević, direktor Univerzitetnega in raziskovalnega središča Novo mesto – ustanove, ki je pri svetu za visoko šolstvo pred kratkim uspešno akreditirala prvo novomeško fakulteto, v postopku pa ima še dve fakulteti – je nad Prunkovim mnenjem začuden in zgrožen.

»Profesor Prunk je seznanjen z načrti razvoja kakovostnega visokega šolstva v Novem mestu in mi je večkrat zatrdil, da jih podpira, še posebej zaradi usmeritve v naravoslovna, tehniška in interdisciplinarna področja. Veliko večino tega, kar je izjavil, se da zanikati na temelju javno dostopnih podatkov. Poleg tega pa je razvidno, da mu niso jasni nekateri osnovni koncepti. Janko Prunk je zaposlen na Univerzi v Ljubljani, ki pod krinko skrbi za kakovost zaradi obrambe lastnih interesov ostro nasprotuje vsakršni decentralizaciji visokega šolstva. Ker nas vidijo kot svoje predverje, jih motimo. Bojim se, da je bil pod pritiski. Vladna politika decentralizacije in večje ponudbe v visokem šolstvu je jasna in naši načrti so skladni s tem. Zanimivo pa je, da

novitvijo dodatnih kvalitetnih univerz. Nove univerze bodo v Sloveniji doprinesle zdravo konkurenčnost in večje možnosti študija za naše mlade generacije. Nujni predpogoji pa so kvalitetni programi in vključenost gospodarstva.«

Prav tako oster je Tomaž Levičar, ki je LDS pred časom zapustil: »Šolnik in poslanec Rudolf Moge je na papirju liberalni poslanec, po načinu govora pa spada v čas dogovorne ekonomije in centralistično usmerjene družbe. Vsako mesto, občina in regija si v okviru zmožnosti sami odredijo svojo razvojno pot. Od naše države in njenih državnoborskih poslancev, ki jih bogato financira tudi novomeško davkoplačevalstvo, pa ne pričakujemo postavljanja prepek pri projektih, ki so dobri za nas in za državo, a že sami po sebi dovolj zahtevni. Moge in njegovi somišljeniki bodo le težko pojasnili, zakaj bi se denimo Novo mesto moralo odreči univerzi na račun tega, da bi jo imeli denimo v Ljubljani, Mariboru, Kopru. Ker je Moge Štajerec in ker ga očitno bode vprašanje razvoja visokega šolstva po Sloveniji, lahko enostavno predlaga ukinitve univerze v Mariboru. Na Dolenjskem smo, kot še ponekod, razvoj univerze oziroma gospodarstvo znanja pač prepoznali kot pomembno vitalno nalogo, celo kot gospodarsko panogo, ki bo mestu in širšemu prostoru ponudila možnost novega razcveta. Če Moge misli, da razvoj univerz ni razvojna priložnost geografsko in ekonomsko majhne Slovenije, potem pa itak bolje, en skromen nasvet, da odstopi z mesta poslanca v državnem zboru.«

Novomeški podžupan Igor Perhaj se delno strinja z mnenjem poslanca Mogeta, predvsem s stališča ustanavljanja zasebnih univerz, »ki lahko zaradi povsem ekonomskih razlogov pomenijo degradacijo univerzitetnega prostora v državi«. Perhaj pa se nikakor ne strinja z njegovim mnenjem, ko gre za ustanavljanje javnih univerz v osrednjih regijskih središčih. »Prepričan sem, da ustanovitev univerze v Novem mestu ne bi smela biti sporna v nobenem pogledu, kajti ustanovljamo jo postopoma, na temeljih strokovnih analiz, akreditacij posameznih programov, potreb gospodarstva in materialnih podlag.«

Boris Dular, LDS, se strinja s svojim poslancem, »ki opozarja predvsem na potrebo po preiščenem ravnanju pri razvoju visokega šolstva v Sloveniji. Vsekakor ni potrebe po ustanavljanju desetih univerz, vendar glede na primer-

parentna situacija in predvsem dejstvo, da na ravni države ne obstajajo nobene adekvatne analize in ostale strokovne podlage, ki bi nudile dokaj jasen odgovor na vprašanje števila univerz, njihovih programov in njihove umestitve v geografski in socialni prostor, omogočata marsikatero manipulacijo in povsem osebno motivirano interpretacijo. To pa zagotovo ni dobra popotnica za odličnost družbe znanja, ki jo Slovenija želi udeležiti; v njenem okviru pa tudi Novo mesto s svojo univerzo.«

## Napadi na URS: Tajkunizacija?

Če je novomeška politika dokaj enotno zavrnila napade na decentralizacijo visokega šolstva, pa so nekateri veliko bolj zadržani ali pa celo izjemno kritični do delovanja Univerzitetnega in raziskovalnega središča Novo mesto. Spomnimo: gre za ustanovo, ki jo je občina ustanovila v prejšnjem mandatu z namenom spodbujanja visokošolskega razvoja. Pred tem je centralno vlogo v tem procesu igralo Visokošolsko središče Novo mesto pod vodstvom Marjana Blažiča.

Mnenja o tem, ali je Visokošolsko središče opravljalo svoje poslanstvo so deljena. Enaka zgodba se ponavlja z URS. Medtem ko njegovo delovanje podpirata oba podžupana, so v delu opozicije zelo kritični. Zelo oster je svetnik Tomaž Levičar: »Bolj kot Mogetove sholastike pa se v zvezi z razvojem univerze v Novem mestu vendarle bojim novomeške dejanskosti, novomeške počasnosti in neambicioznosti. Na čelu občinskega zavoda Univerzitetno in raziskovalno središče Novo mesto (URS), ki bi naj poganjal desetine milijonov evrov vreden projekt, ki sicer po mojem mnenju niti še ni vreden naziva projekt, imamo osebo, ki se očitno ne more odločiti niti to, kaj bi v življenju rada počela ter zato pri svojem vsakdanu niha med Novim mestom, Novo Gorico, Ljubljano in še čim. Na čelu takega posla ne pričakujem česa takega, pač pa pričakujem človeka, ki 24 ur na dan dela in misli o tej novomeški univerzi in dela vse le za to. Če ni za direktorja v Novem mestu, naj bo raje profesor v Novi Gorici. Razvoj novomeške univerze potrebuje na vodilnem mestu in še na nekaj mestih pod njim osebe, ki so povsem predane tej zadevi in so seveda visoko usposobljene. Razvoj novomeške univerze ne sme biti neki šušmarski posel, nekaj za popoldansko obrt oziroma za hobi. Od župana pričakujem, da bo ta morda celo ključni problem na neki način saniral. Na URS sicer zasledujem zelo počasno in nezadostno delo – sploh ni jasnega programa razvoja, ni dovolj ambicioznega iskanja (so)investitorjev, prostorski del projekta napreduje šepavo, kadrovske se ne krepi ... Lani URS skupaj z občino ni bil sposoben izrabiti niti nekaj sto tisoč evrov, ki so jim bili namenjeni v občinskem proračunu za razvoj univerzitetnega kampusa v Drgančevju. Denar za plače so seveda porabili. Imamo torej v zametkih odlično idejo, recimo ji za hec kar projekt, ki pa zelo šepa v izvedbi. Zato ne čudi, da nas vsi po Sloveniji pri teh ambicijah prehitujejo z vseh strani in na vse mogoče načine. Ob takem delu niti ne čudi, da se pojavljajo ljudje z idejami, kot so Mogetove.«

Na zadnji seji občinskega sveta pa je Mojca Novak, svetnica iz vrst LDS, na direktorja Univerzitetnega in raziskovalnega središča Boruta Rončevića naslovila očitek, da prek javnega denarja oziroma URS-a pravzaprav skrbi za svoje zasebne interese. Pri ustanavljanju ene od prihodnjih novomeških fakultet namreč z URS-om sodeluje zasebni Institut za interdisciplinarna in aplikativna raziskovanja, katerega ustanovitelj je med drugimi tudi Borut Rončević. Nanj se zlivajo anonimne kritike tudi prek spletnega foruma novomesto.org, kjer so se že pred na-

” Direktor URS po mnenju Mojce Novak skrbi predvsem za zasebne interese, pri čemer naj bi se to dogajalo z blagoslovom občine.

se je podobna gonja kot letos zgodila tudi lani, in to ravno v času vpisnih rokov, ko se dijaki odločajo o nadaljevanju študija.«

## Lokalna politična sfera zavrača stališča Prunka in Mogeta

Kritično je o projektu ustanavljanja novih univerz spregovoril tudi poslanec Rudolf Moge. Pod vprašaj je postavil usmeritev vlade, da se v Sloveniji ustanovi od sedem do deset univerz. Po mnenju poslanca se na ta način visokošolski prostor v Sloveniji drobi in na ta način izgublja konkurenčno prednost v Evropi.

Podžupan MO NM Ivan Grill je o stališču poslanca povedal naslednje: »Mogetovo stališče je v bistvu identično stališču LDS, kakršnega je ta zastopala že tudi v preteklem obdobju in ni bila naklonjena povečevanju števila univerz v Sloveniji. Niti jaz niti SDS takšnega stališča ne podpirava. Univerzitetni prostor je potrebno decentralizirati z usta-

ljive evropske trende ter upošteva je gospodarski in kadrovske potencial ocenjujemo, da bi v primeru petih univerz v Sloveniji vsekakor morala ena od teh biti v naši regiji. Ob tem pa je zelo pomembno tudi vprašanje etike in morale tistih, ki so v proces nastajanja univerz vključeni. Nenačelno delovanje ali celo vodenje teh procesov istih ljudi na več fakultetah in univerzah ali novih univerzah daje pridih nepreglednih osebnih interesov posameznikov in skupin. Prav zato bi morali biti vsi tisti, ki delajo v ustanovah za pripravo nastajanja univerz, delovno in vsebinsko vezani samo na to ustanovo, sicer prihaja do navzkrižja interesov.«

Sašo Stojanovič (ZARES) povedal, da je »stališče poslanca Mogeta v veliki meri moč razumeti predvsem v luči popolne odsotnosti medsebojnega usklajevanja vladajoče koalicije, opozicije in univerzitetno-študentske javnosti pri pripravi in sprejemanju resolucije o visokem šolstvu, katere namen je predvsem izraz celostnega odnosa do razvoja visokega šolstva na slovenskem. Netrans-

stopom Novakove v novomeškem občinskem svetu pojavljali podobni očitki.

Rončević je torej kot direktor URS pri projektu Fakultete za informacijske študije podpisal sporazum z inštitutom, katerega soustanovitelj je tudi on. Na vprašanje, ali ne gre pri tem za očiten konflikt interesov, direktor URS odgovarja: »Morda. Ravno zato sem o možnosti, ki se ponuja, obvestil ustanovitelja URS. Pismo o nameri je podpisal tudi župan. To je bila z njegove strani kar smiselna poteza, saj to pismo o nameri občine ali URS ni stalo niti enega tolarja. Rezultati pa so bili jasni in zelo hitri, saj je Novo mesto dobilo svojo prvo fakulteto in to na področju, ki bi ga lahko po pravici opisali kot izrazito perspektivno.«

Rončeviću se očita, da je njegov končni cilj privatizacija visokošolskih zavodov, ki nastajajo pod okriljem URS. Glede tega pravi naslednje: »Pri vseh projektih zasledujemo enako strategijo, na temelju katere sta me svet URS in občinski svet izbrala za direktorja javnega zavoda. URS ne želi in ne more biti vrtičkar, ampak poskuša s povezavami, ki obstajajo v širšem prostoru, povezati in čim bolj kakovostno izkoristiti obstoječe potencialne. Zato vse fakultete nastajajo v sodelovanju s partnerji. Fakulteta za informacijske študije po izrecnem povabilu vodstva mestne občine nastaja v sodelovanju z novomeškim Inštitutom za interdisciplinarna in aplikativna raziskovanja (ob meni so ustanovitelji še Matej Makarovič, Matevž Tomšič in Janez Povh), Mednarodna fakulteta za poslovno odličnost (ustanovitelj Boris Bukovec) v povezavi z novomeškim Inštitutom za odličnost managementa, Fakulteta za industrijski inženiring v povezavi s Šolskim centrom Novo mesto in Fakulteta za upravljanje podeželja v povezavi s kmetijsko šolo Grm. V vseh primerih bo šlo za soustanoviteljstvo URS oz. Mestne občine Novo mesto in partnerjem pri projektu. To namo izražajo tudi vsi dogovori, ki sta jih URS in mestna občina podpisala s posameznimi partnerji. S tem pristopom se strinja tudi mestna občina kot ustanovitelj URS. Dejstvo je, da ta pristop daje odlične rezultate v primerjavi z vrtičkarskimi pristopi. To ne velja le za nas, ampak za večino kompleksnih projektov, ki zahtevajo znatne resurse. Torej gre za javno-zasebno ali za javno-javno partnerstvo. O ureditvi razmerij se pravkar dogovarjamo, kar sem pojasnil tudi na občinskem svetu. Glede na dosedanje sporazume in pogovore se nagibamo k enakovrednim partnerstvom. Pri tem bo predvsem pomembno, da bodo razmerja urejena tako, da ne bo mogel noben med partnerji posegati v akademsko avtonomijo. Pri tem bomo upoštevali najvišje standarde, ki jih visokošolska zakonodaja predvideva za državne univerze. Privatizacija pomeni, da določena ustanova, ki je v javni lasti, postane zasebna. To se je v primeru določene novomeške visokošolske ustanove že zgodilo v preteklosti. V primeru URS ni privatizacija niti možna niti zaželeno. Osebo bi si bolj želel »podržavljanje« URS in nove univerze.«

Ko se je začelo resneje govoriti o projektu novomeške univerze, se je kot nekakšno »tržno priložnost« zanj videlo ravno v tesni povezavi z močnim gospodarstvom in v naravoslovnih programih. Nasprotniki pravijo, da URS zaenkrat ustanavlja bolj družboslovne programe. »Omenjene fakultete bodo posegale na področje tehniških ved (avtomobilska industrija), biotehnike ter informatike in računalništva. Družboslovno komponento ima trenutno le Fakulteta za informacijske študije, ki pa v svojih interdisciplinarnih programih vsebuje le kakih 25 odstotkov družboslovja, torej manjši del. Približno 25 odstotkov je kvantitativnih in metodoloških znanj, veliko večino pa torej predstavljajo predmeti s področja informatike in raču-

nalništva. Prav ta interdisciplinarna sestava programa je porok uporabnosti znanj in zaposljivosti diplomantov. V pogovoru z gospodarstveniki smo prejeli kar nekaj pohval za ta program. Izjema je Mednarodna fakulteta za poslovno

» V primeru URS ni privatizacija niti možna niti zaželeno. Osebo bi si bolj želel »podržavljanje« URS in nove univerze,« odgovarja Rončević.

odličnost, sodi na področje poslovnih in upravnih ved. Vendar pa bo šlo za majhno ustanovo, ki se bo specializirala za znanja, povezana z organizacijo in izvedbo standardov kakovosti in poslovne odličnosti, brez katerih si ne moremo predstavljati ambicioznega storitvenega ali industrijskega podjetja. Ta fakulteta bo imela malo študentov in bo svoj prostor v resnici iskala v mednarodnem prostoru in sodelovanju z gospodarstvom,« pojasnjujejo na URS. O povezavi z gospodarstvom pa: »Ne sme nas zanimati le dolensko gospodarstvo, ampak želimo biti globalni igralci. Z gospodarstvom ne bo sodeloval URS, ampak predvsem fakultete. Fakulteta za informacijske študije še ne more sklepati poslov, ker je treba v dogovoru z mestno občino še izpeljati postopek ustanovitve. Upam, da bo to kmalu

uresničeno, saj poteka več dogovorov, eden pa je že sklenjen. Konkretno, gre za izvedbo tehnološkega dela projekta portala za področje industrije zabave. Projekt bo pomembna referenca, ker gre za prvi tovrstni specializirani akademski in poslovni portal in ima globalne ambicije. Svet je postal majhen in tako ga tudi jemljemo. Sicer pa potekajo še nekateri pogovori o sodelovanju, npr. pri optimiranju poslovnih procesov v podjetjih. Tu gre za dolenska podjetja.«

Sicer pa Rončeviću očitajo tudi to, da poleg direktorskega mesta na URS deluje še kot profesor v Novi Gorici – se pravi pod okriljem druge univerze. S tem naj bi sedel na dveh stolčkih in tako pravzaprav ne bi mogel dobro zastopati interesov Novega mesta. Rončević odgovarja: »Ne, tu ne moremo govoriti o konfliktu interesov. Enako kot v Novem mestu tudi v Novi Gorici predavam kvalitativno metodologijo na magistrskem študiju, torej je narava mojega dela popolnoma drugačna. Ker to počnem popoldne, konkretno med 16. in 21. uro, je to povsem nesporno. Trenutno sem tudi v začetni fazi pogovorov za predavanje na tuji univerzi in v kolikor se bomo dogovorili, bom to z veseljem prevzel. V akademskem svetu so tovrstne povezave nekaj najbolj običajnega.«

(Komentar aktualnega dogajanja v zvezi z aktualnim dogajanjem tudi na strani 27.)





Igor Kastelic je direktor družbe Rem, d. o. o., ki je specializirana za izdelavo bivalnih zabojnikov in je leta 2007 osvojila častni naziv dolenjsko-posavske gazele. Gazele so dinamična podjetja, ki hitro rastejo in intenzivno zaposlujejo. Njihov cilj ni preživeti, temveč uspeti. Dolenjsko-posavske gazele leta 2007 so prodale za 539 milijonov evrov blaga in storitev. Povprečna gazela v regiji je imela v letu 2006 222 000 evrov dobička in 41 zaposlenih, ki so v povprečju dobili 1043 evrov plače. Rem je ta naslov osvojil sedmi po vrsti. Do leta 2007 so ga prejeli Infotehna, dvakrat podjetje Sep Šentrupert, Adria Mobil, Eurotek in Keko Varicon, ki je bil leta 2004 tudi slovenska zlata gazela.

Za večino gazel velja, da največkrat začnejo kot majhna družinska podjetja, ki požrtvovalno gradijo in previdno izbirajo prve sodelavce, dokler ne začnejo bliskovito rasti. Takrat je pomembno predvsem dvoje: zagotavljati sredstva za bliskovito rast in enako hitro najti prave ljudi za nove naloge v podjetju. In prav to sta bila izziva, s katerima se je Igor Kastelic na čelu Rema srečal najprej. Podjetje vodi od leta 2003, ko je bila s Trimom Trebnje podpisana dolgoročna pogodba za izdelavo bivalnih kontejnerjev. Podjetje pod njegovim vodstvom dosegla 40-odstotno letno rast prihodkov in trenutno zaposluje 112 ljudi ter 50 zunanjih kooperantov. V neslužbenem času je direktorju Rema poleg družine blizu šport, včasih je treniral rokomet, danes ga premamita še gornišstvo in turna smuka. Rad tudi spi, vsaj sedem, raje osem ur na dan. Spat hodi med deveto in poldeseto zvečer. In ga ne boli glava.

#### Kako se začne zgodba Rema?

Lastnik podjetja Jože Udovič je družbo ustanovil leta 1996. Prej je delal v Trimu, nato pa kot samostojni podjetnik odprl delavnico, v kateri je izdeloval dele za zabojnike, ki jih je Trimo takrat proizvajal. S časom so v Trimu ugotovili, da bodo svoje proizvodne kapacitete raje usmerili na fasade, strešine in jeklene konstrukcije, proizvodnjo kontejnerjev pa prepustili podizvajalcu. Leta 2001 je Rem, s. p., postal Rem, d. o. o., in aprila leta 2003 s Trimom podpisal dolgoročno pogodbo o izdelavi kontejnerjev. Takrat je podjetje imelo 22 zaposlenih. Ker je bila vrednost pogodbe visoka, je bilo jasno, da bo treba kapacitete in poslovanje na novo določiti. Zato me je lastnik, s katerim se že dolgo pozna in je tudi moj daljni sorodnik, takrat povabil v podjetje.

#### Kaj je bil motiv, da ste povabilo sprejeli?

Prej sem delal v sistemu Mercator, v katerem sem obvladoval en del proizvodnje v živilski panogi, tu me je čakalo delo na celotnem procesu delovanja podjetja. To se mi je zdel izziv, zato sem ponudbo tudi sprejel.

#### Ko ste leta 2003 prevzeli vodenje podjetja, je bilo v njem 22 zaposlenih, danes pa jih je 112. Kako ste se lotili zadeve?

Začelo se je s poslovnimi načrti in pridobivanjem financiranja za nove proiz-

vodne zmogljivosti. Dobro poslovanje v preteklosti in jasno razdelani razvojni načrti so bili osnova za pridobivanje sredstev. Tako smo morali prepričati banke, da so nam posodile sredstva za razvoj. Šele v lanskem letu smo pridobili tudi sredstva iz evropskih skladov za financiranje tehnološke opreme. V začetku sem prevzel tudi nalogo kadrovnika, saj smo funkcijo profesionalizirali šele lansko leto, ko je poslovanje to omogočalo. Postaviti je bilo treba tudi celotni informacijski sistem v podjetju, sistem pravilnikov, nadzora ter nagrajevanja, kar so ključni dejavniki za dolgoročni uspeh. Smo tudi sredi uvajanja ISO standardov v podjetje. Lani jeseni smo večino proizvodnje preselili na novo lokacijo v nov obrat v obrtni coni v Trebnjem.

#### Kakšen je zdaj vaš položaj na trgu?

Danes je Rem srednje veliko podjetje, ki ima pomembno vlogo na področju proizvodnje bivalnih zabojnikov tako v Sloveniji kot tudi v Evropi. V Evropi delež ocenjujemo na okoli 10 %, največji konkurent pa je podjetje Arcont iz Gornje Radgone, ki je v lasti dunajskega koncerna Containex GmbH in obvladuje večino evropskega trga. Vendar smo podjetja, ki izdelujemo bivalnike, med sabo težko primerljiva, saj imajo zabojniki svoje posebnosti. Rem se je specializiral na področju proizvodnje zabojnikov in montažnih objektov s poudarkom na sanitarnih in bivalnih zabojnikih ter v izdelavi zahtevnih



večjih večnamenskih projektov, tako imenovanih kontejnerskih zloženok. Skupaj smo v letu 2007 proizvedli okoli 6000 zabojnikov.

### **Trimo je danes še vedno vaš največji odjemalec?**

Danes v Remu večino bivalnih zabojnikov, okoli 90 %, še vedno izdelamo za Trimo Trebnje. Naši bivalniki se prodajajo po vsem svetu, vendar večinoma pod blagovno znamko Trima. To je po svoje prednost, saj ima Trimo v svetu ugled, nam pa je to omogočilo tako hitro rast. Zavedamo se svoje (pre)velike odvisnosti od Trima, zato je eden njihovih glavnih ciljev, da bi delež zabojnikov za Trimo znašal okoli 50 % prodaje.

### **Kako se boste lotili tega podviga?**

Zelo dejavno delamo na razvoju lastne blagovne znamke, predvsem tipiziranih zabojnikov, ki bi lahko služili kot enostavni gospodarski ali bivalni objekti, saj je njihova velika prednost v tem, da so hitro postavljeni in oblikovno brez omejitev. Možno jih je širiti oziroma sestavljati tako po dolžini kot v višino. Za zdaj smo najbolj ponosni na sušilnico za les, ki smo jo s partnerjem izdelali lani in lahko predstavlja enega od tipskih izdelkov. Zabojnik enostavno postavimo na primerno mesto, vanj zložimo svež les in čez čas iz njega vzamemo suhega. Na ta način bi radi sestavili še pekarno, trgovino in bivalne, vikend, objekte.

### **Kako pa je s formalnostmi glede postavitve zabojnika, mislim na razna dovoljenja?**

Za postavitev zabojnika kot skladišča ali pomožnega objekta zadostuje le lokacijska informacija, kot bivalnega objekta pa je potrebno gradbeno dovoljenje, vendar je zadeva še vedno enostavnejša, saj so tipizirani, tako da so vsi statični izračuni, napeljava, priklopi in podobno že narejeni. Predvsem tu vidimo priložnost, saj je Evropa do sedaj, kar se montažnih gradenj tiče, še precej konzervativna, vendar se tudi te navade spreminjajo. Z vedno novimi možnostmi in s hitrejšim, predvsem pa bolj razgibanim načinom življenja znajo biti bivalni zabojniki prava stvar. Postavi se jih za dvajset let, ponujajo fleksibilnost, omejitve do realizacije pa predstavlja samo domišljija. Časovno in finančno so precej bolj racionalni od gradnje.

### **Kot smo zasledili v medijih, vaše kontejnerja uporabljajo tudi v formuli ena?**

Do sedaj medijsko najbolj odmeven projekt je izdelava kontejnerjev za moštvo Red Bulla v formuli ena, ki smo ga izdelali po načrtih arhitektov iz Kitzbühla, kjer je tudi sedež moštva. Gre za enkratni primerek, z zelo nadstandardno oziroma razkošno opremo, tako kot formuli ena pritiče. Med bolj nenavadne projekte sodi tudi cerkvena kapela za kupca iz Skandinavije, ki so jo uporabljali kar štiri leta med obnovo cerkve.

### **Katera področja v poslovanju podjetja pa se vam zdijo ključna?**

V zadnjem času največ časa posvečamo kadru. Z novim obratom smo pridobili tudi sejno sobo, v kateri lahko organiziramo

razne seminarje in delavnice za srednjo raven vodstva, ki potem novo znanje prenese na podrejene. Veliko damo na rast znanja in spretnosti zaposlenih znotraj podjetja. V podjetju stremimo k temu, da zaposleni v času zaposlitve na plačni lestvici v skladu s pridobljenimi znanji rastejo. Od mojega prihoda v podjetje je vsak zaposleni zrastle po plačnih razredih najmanj za dva razreda. Od zaposlenih pričakujemo, da se v času zaposlitve priučijo novih stvari. Sicer je struktura kadra na trgu precej zmešana. Višješolskega kada je vedno več, poklicnega oz. storitvenega pa vedno manj. Za izdelavo, na primer, internetne strani boste dobili 20 ponudb, vodovodarja, električarja pa je skoraj nemogoče najti. Tako da sem precej skeptičen glede poplave novih šol, vendar predvsem glede strokovnosti šolanega kadra. Opažam velike razlike v znanju diplomantov in inženirjev s posameznih šol - ponekod je zelo pomanjkljivo. Za človeka z diplomom lahko predstavlja velik problem, če ta na trgu nima vrednosti.

### **Kako pa v vašem podjetju stojte s plačami in kako komentirate napovedane stavke?**

Rast plač že vseskozi usklajujemo z rastjo cen življenjskih potrebščin ne glede na izdane zapovedi države. Čeprav je po mojem mnenju zadovoljstvo na delovnem mestu pomembnejše od plače. Rast plač na trgu ni odvisna od mene in se mi kar malo smešno zdi v današnjih časih z vseplošnimi stavkami urejati plače. Mogoče je to način v javnem sektorju ali pa tekstilni branži. V naši panogi so delavci dobro zaščiteni, saj lahko kadar koli prinesejo odpoved in takoj dobijo novo službo. Brezposelnih našega profila (vodovodarska, električarska, kleparska, monerska dela) praktično ni, še uvažamo jih iz republik nekdanje Jugoslavije. Tako da ne moremo govoriti o tem, da delavcev ne plačamo dovolj. Čeprav se strinjam, da bi lahko zadeve organizirali bolje, ljudem dali več možnosti za zaslužek. Konkretno pri nas imamo problem zaradi zakonodaje s področja nadur. Po drugi strani pa EU omejuje kvote uvoza delovne sile. Pri taki rasti, kot je bila, brez teh ljudi zelo težko funkcioniramo. In zakaj ne bi mogli tisti zaposleni, ki si želijo delati več, delati več. Z liberalizacijo nadur, brez tako visokih obremenitev z različnimi prispevki in s kvotami. Če si v nižjem plačilnem razredu, naj ti država da možnost, da z več dela več zaslužiš.

### **Pa bi ljudje želeli delati več, če bi bilo to možno?**

Seveda, vendar sta delo na črno in siva ekonomija še vedno zelo pomembna dejavnika. Zaenkrat pri nas nihče nima interesa za delo popoldne, saj se lahko na črno brez računa zasluži še vsaj eno plačo. Velika večina delavcev v naši branži hodi v službo samo zaradi varnosti in kreditne sposobnosti. Drugače pa tisti, ki hočejo zaslužiti, to počnejo na črno v popoldanskem času. Opažam pa tudi, da je še ena skupina zaposlenih, ki so čisto neambiciozni. Tu moram povedati, da je takih, predvsem mladih, vedno več. Ker jim ni treba. Sploh ne razmišljajo o prihodnosti,

o pokojnini, o stanovanju. Bo že kako. Ker jim pomagajo starši. Važno jim je, da imajo dober avto in kako se peljejo, kako bodo živeli, pa je stvar države ali pa kogar koli že. Sicer pa mislim, da je treba dajati signal, da niso stavke tisto, s čimer se jim bo dvignil standard, ampak pripravljenost na delo.

### **Kako bo pa z našimi pokojninami?**

Po mojem jih skorajda ne bo. To je matematični izračun, aktivnega prebivalstva v gospodarstvu je relativno malo. Katastrofalno je tudi razmerje med deležem zaposlenih v gospodarstvu in javnem sektorju. Druga stvar je, da imamo tudi veliko neaktivne populacije, ki je v tej tranziciji lahko odšla dovolj zgodaj v pokoj, in tudi naša nataliteta ni ravno blesteča. Vse to ne kaže dobro. In izračun je, kot berem, tak, da bo javna blagajna vedno manjša.

### **Kaj nam preostane? Moramo začeti že zdaj varčevati ali bomo morali delati do smrti?**

To bo morala urediti država, državljani pa moramo postati bolj ozaveščeni. Voliti moramo na podlagi programov in ne medijskega pompa. In vlada oz. stranke morajo pripraviti pametne programe, na kakšen način reševati to vprašanje.

**” Veliko damo na rast znanja in spretnosti zaposlenih znotraj podjetja. V podjetju stremimo k temu, da zaposleni v času zaposlitve na plačni lestvici v skladu s pridobljenimi znanji rastejo.**

### **Kako bi izgledal program, če bi ga sestavljali vi?**

Podjetje, če nima dovolj sredstev, gre v stečaj. Vem, da država ne more iti v stečaj, vendar bi se politiki morali začeti obnašati kot gospodarstveniki. Če ni sredstev in če ni poslovnega načrta, od kod bodo sredstva prišla, potem ne moreš v investicijo. Država ima sicer dovolj kapitala, ki ga prodaja na vseh, takih in drugačnih ravneh. Treba pa bi bilo narediti izračune, kako upravljati z obstoječim in s pričakovanim premoženjem, da bo možno izplačati pokojnine. In če je situacija taka, je treba državno premoženje plemeniti in ne prodajati ter ga usmerjati neposredno v blagajno SPIZ-a, na pa za poračun avtocest, vojsko in podobno.

Druga stvar pa je, da je treba takoj zmanjšati blagajno javnega sektorja, v smislu: če si ne moremo privoščiti 15 direktoratskih, si jih bomo samo pet. Podobno kot pri nas: kadrovnika si prej nismo mogli privoščiti in sem to funkcijo opravljal jaz. Profesionalizirati funkcijo je možno, ko za to obstaja dovolj velika kritična masa in dovolj sredstev. Enostavnega recepta ni. Pokojninska, tudi zdravstvena blagajna sta pod največjim udarom, predvsem je treba ukrepati hitro. Na drugi strani pa moramo kot državljani sprejeti odgovornost za to, kar se dogaja v državi. Tako kot lahko sindikati vplivajo na delodajalce, lahko prebivalci na ravnanje države. Indiferentnost zagotovo ni pravi način.

### **Kako lahko vplivamo na kulturo razmišljanja in delovanja v državi?**

Osveščenost je prva. Ne ljudem dati ribe, ampak jih naučiti, kako jo ujeti. Stvari povsod delujejo enako. Kot vodstveni kader v podjetju moram poskrbeti, da dosežemo skupne vrednote in najbolj uči lasten zgled. V službi vedno delam skrbno, učinkovito, pripadno podjetju. In tako bom učil tudi svoje otroke.

### **Pa pri tem, kar delovno mesto od vas zahteva, sploh imate čas za otroke?**

Moram, to je moja dolžnost, drugače jih ne morem imeti. Ko pridem domov, svoj čas posvetim njim in ne hobiem. Te cene velikokrat nočemo plačati. V prostem času gremo raje po nakupih in počnemo ostale zabavne reči. Zato, čeprav standard raste, nataliteta pada. Družina pomeni cel kup kompromisov in skrbi. Zakaj bi se nekdo spuščal v to, če mu ni treba. Zakaj bi se odpovedal smučanju ...

Pri nas v podjetju, na primer, ljudje še kredite jemljejo samo za takojšnje udobje. Pogledajte, kakšen je avtopark zunaj. Če bi primerjali, bi lahko ugotovili, da ima kar nekaj zaposlenih boljši avto kot jaz, kar se mi ne zdi normalno. Jaz sicer nisem tukaj zato, da bi pridigal o tem, ampak vem, kako pridejo do takega avtomobila. Zakreditirajo

se za pet let po 150 - 200 EUR na mesec pri 600 EUR plače in potem je kriv delodajalec, ker se s 400 EUR ne da preživeti.

### **Kakšen pa je vaš odnos do okolja, v katerem ustvarjate?**

V podjetju se pokušamo do okolja obnašati odgovorno. Zaenkrat smo se na področju sponzorstev bolj usmerili v šport, saj se je treba odločiti, kam bomo vlagali ta sredstva, kolikor jih pač lahko. Samo v Trebnjem število društev presega mojo domišljijo, tako da je nemogoče spremljati vsa. Sem v upravnem odboru rokometnega kluba Trimo, saj sem tudi jaz včasih treniral rokomet.

### **Kako pa ste zadovoljni s politiko v občini Trebnje?**

Z njo se ne ukvarjamo, mislim pa, da bi se politika morala več ukvarjati z nami, predvsem strokovno, z bolj jasnimi strategijami, tudi urbanistično. Treba je soustvarjati razvoj, ne zavirati. Na primer avtocesta. Jasno je le, da je do konca 2008 še ne bo.

### **Kaj je vam pomembno za uspešnost v poslu?**

V poslu je pomemben karakter. Jaz delam zaradi zadovoljstva. Delo mi je vrednota, delamo kot tim. Le tako lahko pride do uspeha. Dejavniki pri tem je tudi sreča, vendar je za dobro osnovo zanjo treba poskrbeti.



Razkrinkali me boste že po uvodnih stavkih: nisem pristaš stekleničenja ali, bolje rečeno, »plastenčenja« pitne vode, dokler le draga nam Komunala v ceveh običajnega vodovoda – pa naj bodo svinčene ali plastične – zagotavlja docela primerljiv napitek. Hitro bom izdal še nekaj; nikakor nisem niti pristaš kopičenja plastične embalaže, lončkov, vrečk, ločenega embalaranja – nekoliko pretirajmo – vsakega koruznega kosmiča v corn flakesu. (Ker bralsko publiko *Parka* visoko cenim, razlogov za to vsaj zaenkrat še ne bom podrobneje navajal.)

Če združimo točki A in B, najbrž ni težko ugotoviti, da se ravno ne raznežim, ko naletim na kakšnega izmed avtomatov za vodo oziroma »vodomatov« (ne vem, ali so kolegi slovenisti že skovali kakšno ustrežnejše poimenovanje te tranzicijske pridobitve; lahko bi poskusili z »vododrž«, ali »vododaj«, ampak zveni nekam okorno), kjer si vsak mimoidoči lahko natoči požirek ali dva povsem neoporečne, tako rekoč *izvirske*, izvorno in deviško čiste vodice te ali one znamke, in zatem odvrže plastičen kozarček v – kako priročno! – spodaj ležeči koš za smeti. Seveda ne gre za to, da mimoidočemu sleherniku ne bi privoščil tistega požirka, sploh zato ker – to vemo od zdravnikov – je pri vodi tako kot pri tisti slavni pesmi: *več ko pijemo, boljši smo – in lepše zgleđamo ...*

Ampak šalo na stran. Verjamem, da vodomate večina vidi kot pridobitev ali vsaj prijazno gesto tistega, ki jih nudi svojim obiskovalcem. In res, če je bila doslej edina možnost brezplačnega odžeganja nekoliko nerodno pitje iz pipe na WC-ju, imamo zdaj stranke in obiskovalci te ali one ustanove, banke, trgovskega središča ipd. možnost žejo tešiti na prav tako »brezplačen« način, ki je obenem tudi »spodoben« in splošno sprejemljiv. Pitje vode iz pipe – ali pa, bolj simpatična varianta, iz recimo izklesanega vo-

*dometa* (na tem področju zna obetati tudi njegov modernizirani naslednik – pitnik, ki pa ga zaenkrat še redkokje vidimo) – se v takem kontekstu prej ko ne zazdi nemoderno, preživeto; kot da civilizacijski stampedo neusmiljeno tepta zastarele oblike konzumiranja vode.

Seveda, težavica zna biti le v tem, da glede vode prihodnost Novomeščanov in prebivalcev okoliških vasi, da ne omenimo širšega območja (planet), ni videti rožnata, pa če jo še tako obračamo. Nam in zanamcem se bo še

” Ste vedeli, da z vsakim plastičnim lončkom oziroma plastenko, ki jo odvržemo, zavržemo tudi pol lončka nafte, ki je potrebna za njuno proizvodnjo, prevoz in predelavo; da kilogram plastike v tehnološkem procesu izdelave porabi 85 000 litrov vode; da je Ljubljana ena redkih evropskih prestolnic, kjer prebivalci lahko pijejo odlično vodo iz javnega omrežja; da na okoljskem ministrstvu od sredine septembra (za vzor) ne pijejo več ustekleničene vode in vode iz avtomatov, temveč izključno vodo iz omrežja?

nemalo kolcalo po časih, ko smo brezskrbno pili iz pip in vodomatov, upokojenci bodo stokali, ko bodo po stopniščih v peto nadstropje vlačili težke kilograme oplastenčenega izvirskega krepčila, voda iz cevi bo morda dobra le še za tuširanje na lastno odgovornost, šampone pa bodo izpodrinili takšni za suho pranje ... Naj bodo scenariji za prihodnost beli, sivi ali katastrofično črni, vsekakor niso rožnati. Zato verjamem, da je lekcija, ki sledi, ne le povsem na mestu, temveč celo izredno pomembna.

\*\*\*

Na hodniku sredi našega vrtca (torej vrtca, kamor hodi moj otrok, če prevedem ta »žargonizem«) stoji vodomat. Super genialno, bomo rekli, žejen starš po celodnevem delu v naporni službi, kjer je od stresa pozabil celo piti, si bo med tem, ko se otročič obuva, privoščil dva deci poživiljajočega krepčila – kaj dva deci, še enkrat naj si natoči in se res napije, da ne bo dehidriral. S tega vidika ni kaj reči. Lepa, prijazna gesta.

Toda če opazujemo dogajanje ob vodomatku pozorneje, se pokaže drugačna, skoraj mučna slika. Vidimo lahko na primer mulca, ki je komaj shodil, kako izvleče plastičen kozarec (pravzaprav jih je zaradi slabe motorike in koordinacije izvlekel šest namesto enega, ampak ne bodimo zdaj malenkostni), natoči pol kozarca, popije pol požirka, malo pljusne po tleh ali zlije nazaj, odvrže kozarce in gre dalje; frklja za njim, nekoliko starejša, ponovi vajo, le da je natančnejša, izvleče le dva ali tri kozarce; pač pa si natoči le za prst vode, od česar popije polovico – najbrž ni pretirano žejna. In tako v nedogled. Ni težko uganiti, da modri in rdeči gumbek, ki »delujeta«, saj iz njiju priteče voda, skupaj s kozarčki, ki jih je mogoče izvleči in pretikati, otroke naravnost silijo, da vodomat prekvalificirajo v igračo, s katero svobodno točijo in prelivajo vodo ter seveda na koncu zavržejo kozarčke.

Premislimo, kakšne vrste nauke nudi našim otrokom takle navidez neškodljiv in prisrčen vodomatek v vrtcu (tudi v osnovnih šolah menda ni redke). Skušajmo sistematično nanizati »sporočila«, ki so tu v igri. Ni mogoče spregledati, da se promovira pitje pitne vode iz plastenk namesto iz vodovoda, hkrati pa se otroci navajajo na princip plastične embalaže za enkratno uporabo (po uporabi zavrzi) kot na nekaj samoumevnega in povsem normalnega. Že to se zdi dovolj sporno. Zraven lahko dodamo še splošnejši »skriti kurikulum« (če si dovolimo kanec obešenjaškosti) – namreč »sporočilo«, da je odlična voda, skupaj s primerno embalažo, dosegljiva takoj, kadar koli in v poljubni količini.

To je torej ekološka, vodovarstvena lekcija otrokom, ki ta hip še ne vedo tega, kar vemo mi, in razsežnosti prihajajoče krize z vodo še ne bodo dojeli kmalu. Ta lekcija je slaba, morda celo nevarna. Ne vzgaja državljanov, kakršne bo prej ali slej zahtevala prihodnost: takšnih, ki so pozorni na okolje in zavračajo kopičenje nepotrebne embalaže. Ne vzgaja državljanov, ki varčujejo z vodo in energijo in ločeno zbirajo odpadke. In morda ne pretiravamo, če ugibamo še dlje: morebiti ne vzgaja niti takšnih državljanov, ki plo-

\*\*\*

*Tole pisanje nehote dobiva pridigarski ton, zato ga moramo tule končati. Iz istega razloga ne bomo podali nobenega jasnega in konkretnega predloga za spremembe. Upamo, da bodo za kaj takšnega zgornji odstavki dovolj povedni.*

# Tajkuni v novomeškem visokem šolstvu?

Gregor Macedoni, foto Boštjan Pucelj

V zadnjih tednih smo poleg gospodarskih tajkunov dobili tudi tajkune v visokem šolstvu. Tako so bile zastavljene nekatere izjave v odzivih na medijsko zelo izpostavljeni izjavi Janka Prunka in poslanca Rudolfa Mogeta. Izraz *tajkun* se v zadnjem času etimološko zelo intenzivno razvija, zato je zelo težko poenotiti razumevanje, kaj naj bi pomenilo tajkunstvo v visokem šolstvu. Predpostavimo, da gre za osebo (tajkun) ali dejavnost (tajkunstvo), ki bi z dejanji, ki so še legalna (ampak jim sprememba zakonodaje že diha za vrat), vendar nikakor ne legitimna, pridobila ogromno bogastvo, o obsegu katerega si navadni smrtniki niti ne morejo ustvariti predstave. Kdor vsaj nekoliko pozna realnost novomeškega ali v drugo okolje vpetega visokega šolstva, ve, da je izobraževanje vse bolj zanimiva tržna dejavnost, da pa ne ustvarja bajnega bogastva. Ima pa danes izobraževanje neko drugo družbeno zanimivo »tržno« vrednost, to je vpliv in s tem povezano moč. Ob zadnjih razpravah o razvoju visokega šolstva v Novem mestu se je pojavilo oz. vnovič priplavalo na dan kar nekaj zanimivih stališč, ki so vredne komentarja.

1. Na prvem mestu lahko ugotovim, da se nam lahko zunanji opazovalci prav privoščljivo smehljajo, saj nikomur v širšem slovenskem prostoru ne predstavljamo konkurence z enotnim nastopom in jasnimi zahtevami, kar je posledica dejstva, da se večina resursov in energije porabi v domačih, lokalnih prepirih. Tudi tisti, ki niso neposredno vpleteni v te spore, se opredelijo na eno izmed obeh strani ali pa zavzamejo neko nevtrarno držo, da je tako ali tako vse slabo in bi morale biti popolnoma drugače (seveda tega drugače ne znajo opredeliti niti teoretično, kaj šele prispevati košček praktične izvedbe v taki smeri). Novo mesto ima trenutno dve glavni vzporedni veji razvoja visokega šolstva in pojav druge (URS) je vsaj na videz spodbudil aktivnejšo delovanje prve (Visokošolsko središče). Kar niti ni slabo. Težava je predvsem na osebni ravni vpletenih, vendar je prav gotovo dejstvo, da se bosta obe veji primorani združiti (pa čeprav zgolj pragmatično), če bodo tako zahtevale zunanje okoliščine ob ustanavljanju univerze (dveh univerz v Novem mestu skoraj zagotovo še nekaj časa ne bo).

2. Večina novomeške javnosti še vedno ne loči med uporabljenimi izrazi v razpravi, kot so univerza, zasebno in javno visoko šolstvo, fakulteta, visoka šola itd. Tako se je že ob ustanovitvi prvega samostojnega visokošolskega zavoda v Novem mestu na veliko uporabljalo izraza fakulteta in univerza, čeprav smo bili po tedanjih (in še vedno veljavnih) kriterijih sorazmerno daleč od obojega. Tako tudi danes mnogi ne vedo, da je lahko ustanovitelj posamezne fakultete ali univerze tudi mestna občina, pa bo to v obstoječem sistemu *zasebna* fakulteta oz. univerza. V takem okolju oz. okoliščinah je seveda zelo lahko podajati populistične izjave povezane s tajkuni, privatizacijo itd.

3. Ustanovitev Univerzitetnega in raziskovalnega središča (URS) je bila prava poteza. S tem je Mestna občina



Novo mesto izkazala pripravljenost, da je nosilka določenih spodbujevalnih in koordinativnih procesov, v katerih vloge zagotavljanja javnega interesa ne more nadomestiti nobena druga ustanova. Za razliko od svoje potisnjenosti v obrobno in neodločujočo vlogo v Visokošolskem središču je URS javni zavod z mestno občino kot edinim ustanoviteljem. Tako lahko URS v različnih fazah razvoja visokega šolstva

**” Z izločitvijo podjetniškega inkubatorja iz načrtov v Drgančevju se že načenja celovitost, ki bi bila tako enkratna in dolgoročno najučinkovitejša forma.**

odigra različne vloge kot podaljšana roka mestne občine. Do sedaj je URS v slabem letu in pol aktivnega delovanja opravil zavidljiv niz aktivnosti in dosegel nekaj pomembnih dosežkov na poti h končnemu cilju, ki ga predstavlja novomeška univerza.

4. Pomemben element razvoja novomeškega visokega šolstva je infrastruktura. Verjetno smo pred edinstveno priložnostjo ureditve enega najlepših študentskih središč v slovenskem merilu in verjetno tudi širše. Slovenija se nikakor ne more pohvaliti s presežki pri umeščanju visokošolske infrastrukture v urbana središča. Prav na področju infrastrukture bi morala vodilno vlogo voditi

mestna občina (prek URS in ostalih razvojnih ustanov), vendar je v zadnjem času prisoten občutek, da se odgovorni na občinski ravni bojijo začeti graditi kampus, saj bi to zahtevalo nemajhen vložek (ob možnosti pridobitve kar nekajkrat višjih strukturnih evropskih sredstev). Tudi tu velja pravilo, da se zgolj s pogledom od danes na jutri ne vidi številnih multiplikativnih učinkov na številnih področjih. Prepričan sem, da bi izgradnja vsaj minimalnega zaključenege dela kampusa pripeljala tako posameznike kot ustanove z odličnimi programi. Trenutno pa se z izločitvijo podjetniškega inkubatorja iz načrtov in Drgančevju že načenja celovitost, ki bi bila tako enkratna in dolgoročno najučinkovitejša forma.

5. Če je naloga mestne občine dolgoročna vpletenost pri zagotavljanju infrastrukturnih pogojev, pa je njena vloga pri zagotavljanju kvalitetnih, konkurenčnih programov omejena. V današnjih razmerah se bodo alternative togima univerzama v Ljubljani in Mariboru oblikovale kot zasebni projekti (seveda tudi v sodelovanju lokalnih skupnosti in drugih javnih ustanov) glede na konkretne potrebe oz. sposobnosti združevanja kritične mase znanja in resursov. Ne predstavljam pa si priprave študijskih programov mestne občine ali občinskega javnega zavoda. Vsi tisti, ki torej zagovarjajo široke javne razprave o potrebah in občinskem usmerjanju, katere programe bomo imeli in katerih ne, se slepijo in sanjajo

o nekih drugih časih (ki niso bili nujno na vseh področjih slabi). Delno lahko govorimo o prioritetah na državni ravni (kot npr. aktualni poseg visokošolske politike s pospeševanjem vpisa na tehnične smeri), občinske prioritete pa se lahko izrazijo zgolj skozi sofinanciranje na podlagi sprejetih kriterijev (česar nimamo). Visoko šolstvo je namreč zelo zahtevno področje v poslovnem smislu, sploh če je visokošolski prostor izpostavljen konkurenci. Tukaj so uporabniki oz. kupci storitev ljudje in težko je nekoga prepričati, da obiskuje dobro fakulteto, če mu vsakodnevna izkušnja govori drugače. Zato bi bil jaz za razliko od številnih Novomeščanov bolj previden pri podajanju sodb o kakovosti sedanjih in nastajajočih visokošolskih programov. Čas bo neizprosno sodnik.

Zanimivo je, da se vsi, ki podajajo mnenja o novomeškem visokem šolstvu, strinjajo o enem: da je končni cilj ustanovitev novomeške univerze. Kot se kaže, pa je poti do nje skoraj toliko, kot je vpletenih v ta proces. Jaz bi vendarle tvegala mnenje, da je ustanovitev univerze velik in pomemben korak, vendar šele začetek na poti do kakovostne in dinamične ustanove, ki bo v Novo mesto pritegnila študente, raziskovalce in profesorje od blizu in daleč in bo tako pomenila valilnico znanj in kadrov za uspešno regijsko gospodarstvo. Tisti, ki malo bolje poznajo razmere v gospodarstvu, vedo, da se prava bitka za dobre kadre šele začne. In v tem kontekstu je nekaj milijonov evrov javnega občinskega denarja prava malenkost, če je alternativa temu pešajoče gospodarstvo.

# Marta Štembergar

Sonja Rostan, foto Nataša Stubler



Novembra 2007 je po devetih letih Slovenijo obiskala Marta Štembergar, ki je leta 1989 v Novem mestu ustanovila plesno skupino Terpsihora. V omenjeni skupini so med drugim začeli s plesom tudi uspešni dolenjski plesalci: Rosana Hribar, Jana Menger, Sabina Schwener, Gregor Luštek in Boštjan Pavček. Oktobra 1992 se je Terpsihora v povezavi s plesno skupino Teora preoblikovala v plesno društvo Terpsihora. Marta se je takrat po nasvetu francoskega pedagoga in koreografa Freda Lassera in s pomočjo štipendije, ki jo je prejela od MO Novo mesto, odpravila v New York. Fred Lasser, ki ga je Marta 1991. spoznala na izobraževanju v Parizu in kasneje povabila v Slovenijo, je nekaj let uspešno sodeloval s Srednjo baletno šolo v Ljubljani ter tudi z drugimi plesnimi skupinami, med drugim s kostanjeviško plesno skupino Harlekin. Vodenje društva je takrat prevzela Mojca Hotko. Pod vodstvom Andreje Hvalec Žitnik pa Terpsihora še danes vzgaja mlade plesalce. Marta, dekle s talentom, ki ji je zaradi njene vsestranskosti uspelo obenem plesati, koreografirati, kreirati kostume, sceno, glasbeno kuliso, je odšla po poti umetnikov, ki raziskujejo globino svoje duše in iščejo resnico o sebi in posledično o svoji okolici. Zdaj živi v New Yorku, kjer dela kot asistentka na fakulteti The New School in kot samostojna simultana prevajalka za naše politike, ko obišejo New York. Nazadnje je prevajala za Marjeto Cotman, nekdanjega predsednika Janeza Drnovška in premiera Janeza Janšo. Prosila sem jo za pogovor, ki ga je prijazno sprejela.

## Kakšen se vam zdi vnovičen stik s Slovenijo?

Slovenska stanovanja se mi zdijo velika, zunaj pa je vse majhno. Navajena sem majhnih stanovanj in velikih razdalj zunaj. Moj mož je temnopolti glasbenik. Živim v Brooklynu, ki je črna četrt, bolj nevarna. Vendar se umirja. Zadnje čase je trend, da se umetniki in geji naselijo v bolj zapuščenih delih Manhattna, uredijo stara stanovanja in začnejo ustvarjati. Za njimi pridejo mali trgovci, odpirajo se lokali. Ko se življenje normalizira, se pojavijo bančniki iz Wall Streeta, cene stanovanj se dvignejo in umetniki spet poiščejo drug, cenejši del mesta, ki ga revitalizirajo.

## Kaj pa ljudje in njihova mentaliteta? Pri nas je opaziti, da si ljudje želijo vzpenjati po družbeni lestvici.

Jaz se s takimi ne družim. Veliko raje imam ljudi, ki jih zanima new age miselnost. Ti so bolj odgovorni do sebe, do drugih in do okolja. Prebrala sem veliko knjig iz tega toka, vendar na žalost tudi te postajajo vse bolj plehke, ker se prilagajajo širšim množicam, ki se zanimajo za ta tok mišljenja.

## Obrniva se k plesu. Kaj se pleše v New Yorku?

Končala sem triletno šolanje na šoli Alvin Ailey, na kateri sem prejela certifikat. Alvin Ailey je bil učenec Lesterja Hortona. Ta se je navdihoval pri ameriških Indijancih, japonskem teatru. Njegovo gibanje je ostro, pojavljajo se poze telesa v obliki črke T. Ailey pa se je kot Afroameričan navdihoval v cerkvi v gospel in soul glasbi. Razvil je neko zasnovano jazz plesa, sestavljeno iz tehnike horton in graham, ki pa je danes več ne pojmujejo kot jazz. Najbolj mi je všeč njegova koreografija Revelation, ki jo znam skoraj na pamet.

Med šolanjem sem imela po tri tečaje plesa na dan: klasični balet, tehniko Alvin Ailey in tehniko horton; dodatno pa še graham, jogo in improvizacijo. S šolsko plesno skupino sem plesala koreografije A. Aileyja po osnovnih in srednjih šolah. Šolanje sem želela nadaljevati na šoli Marthe Graham, vendar mi je poškodba kolena to preprečila.

## Marta Graham je začela svojo plesno pot že pred 2. svetovno vojno. Ali se njeno tehniko pleše še danes?

Na njeni šoli poučujejo tehniko te velike ameriške plesalke. Učence učijo delčke njenih koreografij. Avtorske pravice teh so zaščitene kot del ameriške kulturne dediščine pri Library of Congress. Tam mora vložiti prošnjo vsak, ki hoče pod svojo predstavo napisati tehniko graham. Reprezentativna skupina njene koreografije pleše v City Theatreu.

Sicer se še vedno poučujejo tehnike Merca Cuningama, bolj malo Nicolaisa in Limona, obstojata dve veji Isidore Duncan, zelo znani sta skupini Pilobolus in Momix, ki sodobni ples približujejo cirkuškemu gledališču.

## Kaj pa klasika?

Zadnjič sem gledala Labodje jezero v izvedbi New York City Balleta. Bila sem razočarana, saj so skrajšali zadnji del baleta, ko bi morali videti ples umirajočega laboda. Ne vem, zakaj, morda zaradi sindikatov, ki postavljajo svoje zahteve. Baletne predstave tako vidimo v metropolitanski operi American Baley Theatre in New York City Theatreu. Uveljavljene moderne skupine, kot so Martha Graham, Momix, Pilobolus, Brazilian Dance itd. nastopajo v Joyce Theatreu, v Dance Theatre Work Shopu pa skupine, ki so se ravnokar uveljavile. Ostala majhna gledališča v New Yorku pa so kot en velik umetniški laboratorij. Vendar mene te predstave že dolgo ne zadovoljijo več. Kaj zanimivega najdem samo pri že uveljavljenih skupinah. Sem pa v januarju 1999 tudi jaz imela predstavo v enem manjših gledališč East Forth Street v East Villageu.

## Povejte kaj o tej predstavi!

Predstava je bila posvečena Sloveniji. Naslov je bil Na sončni strani Alp, sestavljena je bila iz treh delov. Sceno sem naredila iz fotografij Novega mesta, ki jih je posnela sestra Nataša. Slovenske narodne pesmi sem zapela kar jaz, posnel pa mi jih je prijatelj, korepetitor pri Cuninghamu. Kot plesalec si tam vpet v mrežo avtorskih pravic glasbenikov, postopki za odobritev predvajanja glasbe so dolgi, včasih tudi dragi.

Prvi del z glasbo valčka Krka sanjava, ki preide v ostro recitacijo pesmi Na trgu, je govoril o romantičnosti mesta in utešnjosti življenja v mestu Gogi. To je prikazano z grotesknimi gibi in grimasami.

Drugi del je posvečen dogajanju ob vojni za samostojnost. Imela sem prijateljico Jeleno, kulturno direktorico Doma JLA. Spodbujala me je k umetniškemu delovanju, potem pa se je morala izseliti v Bosno. To bolečo ločitev sem odplesala na angleški prevod pesmi, ki sem jo napisala za njo. Na začetku se je ples začel z jugoslovansko himno, končal pa s slovensko.

Tretji del je bil posvečen zeleni barvi Slovenije, romantični dimenziji in stiku z naravo, ki ga tako pogrešam v New Yorku. To sem ponazorila s pesmijo Zakrivljena palica v roki in Lipa zelenela je. Scena je bila polna lipovih listov in moj kostum je bil v zeleni barvi. V publiko sta sedela tudi naš veleposlanik in neki pomembni plesni kritik, ki je pozneje v strokovni reviji podal kritiko o moji predstavi. Prvi del pisanja je bil namenjen A. Ailey tehniki, ki naj bi izgubila dušo, drugi del pa pozitivni oceni predvsem drugega dela moje predstave, s katero sem dokazala ravno nasprotno – da se s to tehniko plesa še da plesati z dušo. Po predstavi smo imeli pogostitev na našem konzulatu.

## Če prav razumem, vaš ples še temelji na čustvih in drami?

Ja, to je res. In ljudem je bilo to všeč, morda ravno zato, ker je takih predstav vse

manj. Starejša kolegica mi je dejala: »Nisi samo dobra plesalka, ampak tudi dobra igralka.« Ker sem imela dobre kritike, bi lahko s plesom nadaljevala, toda poškodba in odločitev, da začnem študirati, sta to preprečili.

## Kaj ste potem študirali?

Vpisala sem humanistiko in družboslovje na univerzi The New School. Priznali so mi dve leti študija na oblikovalski šoli v Ljubljani in dobila sem naziv diplomirani inženir

” Ples povezuje različne dele naše osebnosti. Če na primer zapreš oči in se giblješ glede na svoje počutje, te ples nekako zaokroži, prežene živčnost, te potegne skupaj. Mislim, da ne moreš biti dober plesalec, če ne plešeš z dušo.

humanistike in družboslovja. Poudarek sem dala ženskim študijem, za magistrsko nalogo sem raziskovala vpliv ženskih modelov na ustvarjanje umetnosti: Identiteta in angažiranost ženskih modelov.

## Ste se poglobili v katerega slikarja še posebej?

Da, predvsem Tiziana in starogrške umetnike. Pri Tizianu se večkrat pojavlja en ženski model. Grki pa so za modele uporabljali tudi Afričane. Če podrobno pogledamo grško umetnost, se razen tipični slokih ženskih teles pojavljajo tudi nižje ženske z oblinami. Moja zaključna ugotovitev je bila, da so modeli s svojo angažiranostjo vplivali na nastanek umetniškega dela.

## Kaj so to pravzaprav ženske študije?

Raziskujemo delo žensk intelektualk v zgodovini. Od Sumerke Anhoduan, ki se je prva podpisala pod kak tekst, Grkinje Sapfo, Hildegarde, Heloise in ostalih nun prednic, ki so bile intelektualke srednjega veka. Angleška kraljica Elizabeta I. je bila ena najbolj izobraženih ljudi tistega časa.

## Kako ste uspevali z denarjem?

Na začetku sem imela slovensko študentsko, vzela sem nekaj posojila, pomagalo mi je tudi podjetje Krka. Potem sem v New Yorku delala kot blagajničarka. Kot belka sem bila bolj plačana, vseeno pa je bilo naporno po petih urah plesnih vaj še osem ur stati za blagajniškim pultom. Eno leto sem delala na našem konzulatu, bila sem tudi kostumerka v skupini Marte Graham.

## In sedaj doktorat ...

Sem asistentka pri profesorici za intelektualno zgodovino žensk. Nadomeščam jo na predavanjih, urejam spletne strani, pomagam pri razvijanju predmetnika, poslušam njena predavanja na podiplomski stopnji. Ona je moja mentorica. Nisem ravno veliko plačana, vendar se od nje ogromno naučim. Sem tudi članica Slovene Studies Society, ki je del ameriške zveze za pospe-

ševanje slovanskih študijev.

Za doktorsko nalogo imam v mislih raziskavo pesmi o Lepi Vidi. Zanimajo me odnos med spoloma, rasna študija, zgodovinska vpetost. Grafenauer trdi, da je šlo za mavrsko kraljico, meni pa se zdi, da je le bila španska kraljica. Ob tem naši raziskovalci vpenjajo Slovenijo malo na Balkan, malo v Nemčijo, po mojem mnenju pa je bila Slovenija ves čas na križišču poti, že iz rimskih časov, potem pot iz Benetk na Dunaj, iz severa na jug ...

## Tako rekoč na prepihu svetov.

Ja, na prepihu svetov, to je lepo povedano.

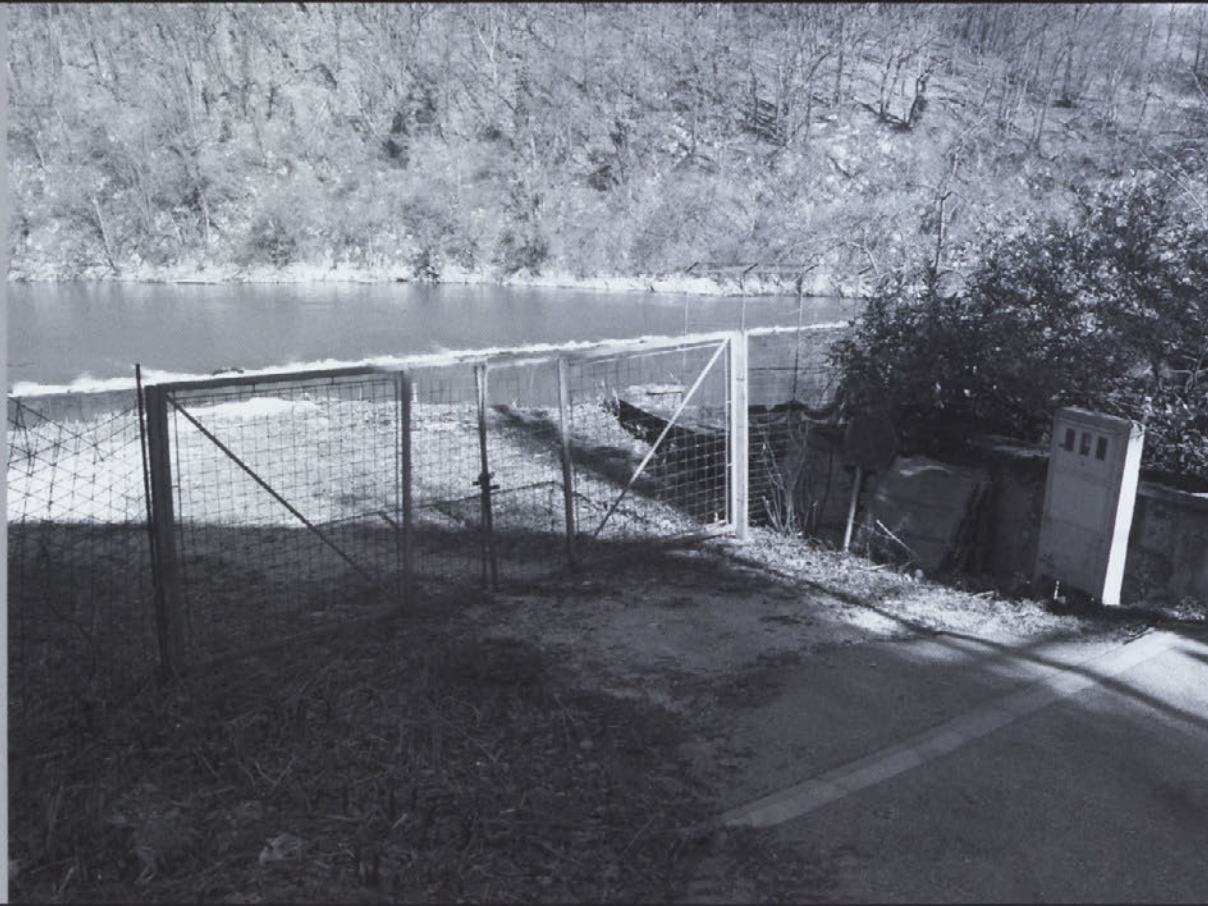
## In kako jo vidite zdaj?

Zunaj se o Sloveniji ne ve dosti. Meni se zdi kot majhen časovni balonček, v katerem se še vedno govori slovensko. Slovenščina, ta eksotični jezik, ki ima še vedno dvojino, menda jo imajo samo še Lužiški Srbi in bojda Arabci. Slovenija je dragulj, ki ga cenim še veliko bolj, odkar živim zunaj.

## Zakaj bi otrokom priporočali pouk plesa?

Ples bi priporočala prav vsem ljudem, ne samo otrokom. Ples naj bi bil del življenja v vseh obdobjih. Vendar pa telo v naši družbi ni cenjeno, zato tudi ples ni cenjen. Pri pouku plesa, za razliko od športa, se človek udejstvuje tudi psihično. Ples povezuje različne dele naše osebnosti. Če na primer zapreš oči in se giblješ glede na svoje počutje, te ples nekako zaokroži, prežene živčnost, te potegne skupaj. Mislim, da ne moreš biti dober plesalec, če ne plešeš z dušo. Otroci pri pouku plesa ostanejo v stiku s svojimi čustvi, in to je dobro.

# Zasebnik varuje občinsko parcelo



Občina ima v lasti tudi parcelo, ki sega od Strojarske ulice pa vse do reke Krke. Tik ob Seidlovem mlinu je. Pa je že kar dolgo časa, odkar jo je brez dogovora z občino sosed Wachter zagradil z ograjo. Občina pa nič. No, bilo bi zanimivo opazovati primer, ko bi občina samovoljno v svoj okvir zagradila kos zasebne parcele. Dvomimo lahko, da bi zasebni lastnik to mirno prenašal. A občina je očitno slab paznik ...



## Zavrtimo čas nazaj

Kmalu bo minilo leto dni, odkar je pokvarjeno eno od igral na občinskem igrišču na Trdinovi ulici. Vrtiljak. Otroci se na takih vrtljakih usedejo na vrtljivi del, ki se imenuje rotor, zavrtijo pa se tako, da se potegnejo okoli statorja, ki jim pomaga tudi,

da se ustavijo. Stator pa na tem igralu manjka. Za občinska igrišča in igrala naj bi skrbel občinski zavod Agencija za šport, ki ga vodi podžupan Rafko Križman. Tu je očitno nekaj narobe. Pa ne le z igralom.

## Smetiščna ploščad

Tik ob Kandijskem mostu, pravzaprav na njegovem ustju, je tudi malce dvignjena terasa, oprta na betonski zid, ki je ozelenjena, ob njej pa vodi tudi razpadajoče stopnišče. Pogled mimoidočega se ji skoraj ne more

izogniti, res pa je, da se ji marsikdo najbrž želi izogniti, ker je dandanes to bolj ali manj odlagališče, celo zbirališče smeti in sem ter tja kakšnega pasjega dreka, čeravno je pocieni idej, kako tak prostor urediti, cela vrsta.



## Kozja pot

Občina ima v nekem predalu že nekaj let shranjen projekt ureditve poti, ki povezuje Skalickega ulico in Padersiščevo ulico. Uredili naj bi klančino in stopnice. Ta pot sicer ni spremenila podobe, vsaj na bolje ne, že par deset let. Po točno taki so hodili še dijaki Kmetijske šole Grm, ko je ta še imela prostore v gradu, in po taki so šli pre-

mnogi IMV-jevi in kasneje Revozovi delavci ter mnogi sprehajalci. Menda bo v gradu nekoč hotel, in ker se zdi, da je načrt za ureditev te poti zelo globoko v nekem predalu nekega občinskega delavca, bi znalo biti, da bodo tudi hotelski gostje gradu Grm še vrsto let hodili po prav takšni poti.

## Pritalna oglasna deska

Občina ima po mestu in podeželju razsutih kar nekaj majhnih oglasnih tabel. Zanje praktično nihče ne skrbi, na kar kaže ne le sploh ne vzorno stanje praktično vseh teh tabel, ampak tudi posebej žalosten portret oglasne table na Jakčevi ulici, le malce naprej od Agencije za plačilni promet,

ki je že nekaj mesecev nataktnjena kar v zemljo. Kovinski stebriček, ki se je že komaj držal v bitki s časom, je očitno podlegel v bitki z vandalom, zdaj pa ga občina, ki je lastnica teh tabel, ne postavi več pokonci. Ali pa gre za nov pristop pri oglaševanju? (Tekst in foto Tomaž Levičar)





**Se vidiva!**  
**www.park-on.net**

Koncert ob dnevu žena  
**Pihalnega orkestra Krka**  
in Darje Švajger


Dirigent: Matevž Novak

sobota, 8. marec 2008, ob 19.30,  
Kulturni center Janeza Trdine, Novo mesto

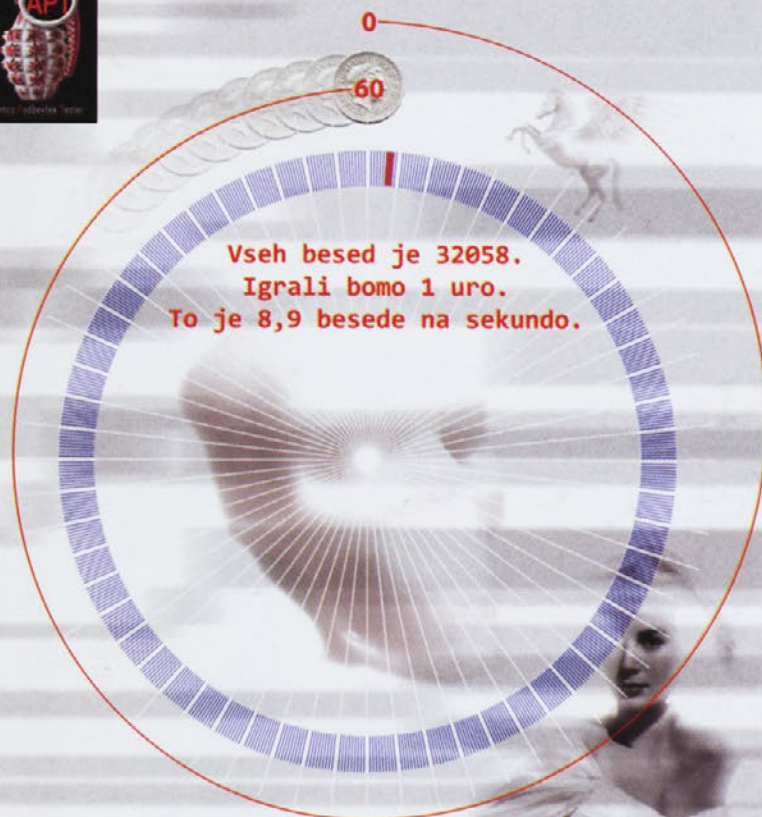
Vstopnice lahko v tujini v KC Janeza Trdine kupite vsak delavnik med 10. in 13. uro,  
pri Magani med 18. in 19. uro ter uro pred koncertom.

Informacije na telefonski številki 07 393 0 390.

Foto: Bojan Pucelj

 **KRKA park**

V MARCU NAPOVEDUJEMO:



**דאָרן און דאָרט**  
**סאָרטירן און אָרדן**



## Boštjan Pucelj **Kraljestvo številk**

Osnovni motiv fotografij iz cikla *Kraljestvo številk* so, kot zelo neposredno razkrije že naslov razstave, številke. Avtorjev namen ni obravnava formalnih značilnosti tega primarnega grafičnega elementa niti njegovih simbolnih ali ikonografskih razsežnosti, kar je v zgodovini umetnosti razmeroma pogost pojav. Številke so predstavljene kot tujek, ki zmoti naravni red stvari. Predstavljene so sicer tudi lokacije, kjer se nam zdi oštevilčenje samoumevno, večinoma pa takšne, na katerih številke ponavadi spregledamo, ker je njihova prisotnost neutemeljena in s tem na neki način skrita. Te fotografije opozarjajo na dejstvo, da se nasilnost moderne človeške družbe verjetno najbolj nazorno manifestira v civiliziranju narave, v njenem urejanju, ki mu sledi izkoriščanje. Začetni korak eksploatacije narave pa je ponavadi ravno njeno oštevilčenje. Sodobna dokumentarna fotografija pogosto beleži spregledane, obskurne, bizarno suhoparne fenomene vsakdanjega življenja. S tem skuša udejaniti tisto tolikokrat citirano nadrealistično zapoved, ki govori o brezkompromisno egalitarnem obravnavanju realnosti, kajti vse je »realno«. Umetniška praksa Boštjana Pucelja do neke mere sledi tej usmeritvi, saj temelji na fotografskem dokumentiranju banalnosti vsakdanjika, ki skozi princip serialnosti pridobi groteskne, mnogokrat absurde pomenske dimenzije.

Iztok Hotko





# Portret: Tanja Kraševc

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj



Ko je listala diplomsko nalogo, sem spoznal njen izviren in povezovalen, a hkrati abstrakten pogled na izročilo, umetnost in kulturo. Nalogo je zasnovala na značilni obliki prazgodovinskih bronastih vedric – situl, po katerih slovi Novo mesto in zaradi katerih je dobil ime mesto situl. Tanja je abstraktno shematizirane podobe situl vtisnila na zgneteno volno in iz odtisov oblikovala pet različnih izvirnih spominkov, sliko z zračno čipko, razglednico, šal, skodelico in pogrinjek, ki bi morali v mestu, ki se ponaša s takim imenom, priti kot naročeni.

Tanje Kraševc pred najinim portretnim pogovorom nisem ne vem kako poznal. Najprej sem jo spoznal kot zagnano lutkarico, ki s prijateljem in partnerjem Erikom Stanišo sodeluje v novomeški lutkovni skupini Lutkomotiva. Všeč mi je bil njen iskreno radoživi nasmeh, ko si je pestovala okrogli, skorajšnje rojstvo napovedujoči trebuh. Potem mi je nedavno tega vodja Lutkomotive oziroma predsednik tega kulturnega društva Janez Badovinac – Jine povedal, da z Erikom živita v podjedovani zidanci na Tolstem Vrhu, da je v jeseni rodila in bila v decembru za diplomsko nalogo nagrajena s študentsko Prešernovo nagrado. Zadnjič sem jo poklical, hotel sem zvedeti kaj več o nagradi in njenem delu. S čim se ukvarja, kaj jo zanima, kaj načrtuje?

Ko sva se dobila v knjigarni Goga, kjer mi večkrat odstopijo prostor za pogovore s Parkovimi portretiranci, je povedala, da se je pred štiriinšestdesetimi leti rodila v Novem mestu, odraščala je v Podturnu pri Dolenjskih Toplicah, potem je obiskovala srednjo tekstilno šolo v Ljubljani. Po njej se je kot oblikovalka zaposlila v Vinu Brežice, nato se je po dveh letih v novomeški Dolenjki odpravila na študij v Ljubljano, kjer je lani na Naravoslovno tehnični fakulteti diplomirala iz oblikovanja tekstilij in oblačil. Naslov njene diplomske naloge se je glasil Zasajeno v preteklosti, preneseno v sedanost – Arheološka dediščina v zasnovi spomenikov. Med študijem je tudi kot oblikovalka nekaj časa honorarno sodelovala z novomeškim Labodom in metliško Beti, pri novomeškem Javnem skladu za kulturne

dejavnosti in v ljubljanskem Cankarjevem domu je vodila otroške ustvarjalne delavnice. »Privlači me delo z otroki in delo zanje. Z Erikom se ukvarjava tudi z lutkarstvom, kar ni najin vir zaslužka, prej veselje. Mogoče si bom v prihodnosti našla kakšno delo, povezano z otroki, razmišljam tudi o svobodnem poklicu. Povezala bi rada umetnost, oblikovanje in otroke. Rada imam vse, kar je povezano z lutkami. Člani Lutkomotive smo zelo dobra ekipa, dobro se razumemo in radi delamo. Naše lutke so nekoliko abstraktno, minimalistične in izdelane iz naravnih snovi. Stvari se navadno lotimo zelo široko, imamo veliko zamisli, tudi na začetku neuresničljivih, pa jih le nekako uspemo izvesti,« je dejala.

Med pogovorom se dobil občutek, da je za svobodni poklic dovolj samozavestna. Ko je listala diplomsko nalogo, sem spoznal njen izviren in povezovalen, a hkrati abstrakten pogled na izročilo, umetnost in kulturo. Nalogo je zasnovala na značilni obliki prazgodovinskih bronastih vedric – situl, po katerih slovi Novo mesto in zaradi katerih je dobil ime mesto situl. Tanja je abstraktno shematizirane podobe situl vtisnila na zgneteno volno in iz odtisov oblikovala pet različnih izvirnih spominkov, sliko z zračno čipko, razglednico, šal, skodelico in pogrinjek, ki bi morali v mestu, ki se ponaša s takim imenom, priti kot naročeni. Izdelala jih je iz klasičnega in sodobnega gradiva, pravi, da jih bodo predstavljali in prodajali v Hostlu Situla, z njimi pa bo poizkusila tudi kje drugje. Zdi se ji pomembno, da sta prek izročila preteklost in sedanost povezani. Tudi ko je govorila

o otroku, Eriku in družini, sem dobil občutek, da podobno dojema pomen družine. Tanja meni, da mora biti družina utemeljena na spoštovanju, skupnih ciljih in vrednotah. Otrok naj po njenem odraščanja ob takih vrednotah, stvari se naj uči ceniti ob starših, ti pa se lahko hkrati veliko naučijo prav od otrok. Na tak način, z mladimi družinami, ki bi se ob prostem času sprehajale po mestu, bi rasla nova urbanost, ki jo naše mesto potrebuje, a hkrati Tanja poudarja navezanost na naravo.

Odraščala je v Podturnu, tamkajšnje okolje s kočevskimi gozdovi jo je prevzelo, podobno se sedaj počuti na Tolstem Vrhu in se obenem zaveda, da se bo zaradi praktičnosti, vrtca in šole treba naseliti v mestu. Meni, da bo mogoče v tem okolju uspela razviti lastno nadarjenost in se zmoгла preživljati s samozaposlitvijo. Omenila je še eno lastnost, ki ji pomaga pri ustvarjanju. Rada pleše, sicer bolj zase, med plesom pa se ji utrnejo zamisli. »Gre za neki proces, ko imaš nekaj v glavi in med plesom premlevas zadevo. Na tak način sem prišla do situl. Ples me sprosti, v njem se najdem,« je povedala.

Za Tanjino Prešernovo nagrado ve le malo ljudi, zgolj njeni bližnji. Z njo se ne postavlja, meni pa, da je nagrada utrdila njeno samozavest. Te ji ob zvedavosti zagotovo ne manjka in prav bi bilo, da njeno ustvarjanje najde v Novem mestu plodna tla.

## »Teško bi pomagala kandidatu brez strokovnega izpita.«



Novomeščanka Andreja Pleničar je diplomirana sociologinja. V Knjižnico Mirana Jarca je prišla leta 1990, kjer je kot pripravnica krožila po oddelkih, leto kasneje je opravila strokovni bibliotekarski izpit, se izkazala in kasneje postala vodja študijskega oddelka ter periodike. Ob odhodu ravnatelja Janeza Mežana so jo izbrali za direktorico, nakar je tri leta to mesto zasedala kot vršilka dolžnosti, od leta 1995 je direktorica knjižnice. Drugi mandat ji poteče 1. aprila.

**Knjižnico ste vodili v prelomnem času, speljali ste obnovo, verjetno se na mestu direktorice vidite tudi v prihodnosti?**

Še vedno imam precej zamisli. Knjižnico sem ponotranjila, že v preteklosti sem izredno rada brala in seveda imela o tem, kaj se dela v knjižnicah, tako kot vsi uporabniki, popolnoma napačno predstavo. Ko sem ga spoznala, me je delo v knjižnici zelo pritegnilo in me v nekem smislu animiralo. Za veliko stvari se mi je zdelo, da se dajo izboljšati. Ves čas pripravnštva sem spraševala, zakaj se dela tako, iskala sem vzroke za določene postopke in spoznala, da se lahko marsikaterega opusti ali spremeni. V času mojega vodstva je bila spremenjena vrsta zadev in še vedno vidim, kaj bi knjižnica lahko dosegla, kam bi se še lahko razvila. Knjižnica ima velik kadrovskega potencial, sposobne ljudi, kar dokazujejo strokovne nagrade in najvišja priznanja v knjižničarstvu, ki jih dobivajo naši uslužbenci. Kolegica Jadranka Zupančič je dobila najvišji možni strokovni naziv bibliotekarske svetovalke, ki ga stroka redko podeljuje. Knjižnico bi se dalo pripeljati še k boljšim uspehom in z boljšimi storitvami še bliže uporabnikom.

**V uvodu sem omenil za knjižnico prelomno obdobje. Ko jo danes zunaj in znotraj opazujemo, daje povsem drugačno sliko, kot jo je dajala v času našega študija. Bi lahko dejali, da ste jo za časa vašega vodstva uspeli pripeljati v 21. stoletje?**

V devetdesetih letih so slovenske knjižnice nasploh začele napredovati, drugače razmišljati in spoznavati lastno

vlogo v prostoru, možnosti za razvoj so nastopile nekoliko kasneje. Ko sem prevzela vodenje knjižnice, je bila glavna težava prostorska stiska, stavba na Rozmanovi 28, nekdanja kresija, pa je bila ogrožena. Če takrat ne bi sklicala različnih komisij in poslala poročila Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij naravnost ministru, do obnove verjetno ne bi prišlo tako kmalu. Idejni načrti za obnovo knjižnice so bili izdelani že leta 1986, vendar se skoraj desetletje ni nič premaknilo. Potem je stanje narekovalo takojšnjo rešitev, potrebovali smo tudi bibliobus, pereče težave pa nam je uspelo rešiti s pomočjo občine in države.

**Kaj pa tehnologija, saj govorimo tudi o prehodu z ročne na računalniško obdelavo podatkov?**

Glede tega smo začeli slediti najnovejšim tehnologijam. Radiofrekvenčno tehnologijo, ki jo uporabljamo danes, smo uvedli prvi v Sloveniji in smo v tem smislu vzorčna knjižnica, ki jo na seminarjih omenjajo kot primer dobrega delovanja. Pogosto naši sodelavci na strokovnih srečanjih predavajo o rešitvah, ki jih je vpeljala prav naša knjižnica.

**Lahko na kratko opišete potek obnove?**

Leta 1996 smo zaradi napačno izvedenega odtoka vode in posledičnega odmikanja vogala stavbe začeli nujno sanacijo kresije, sledila ji je izgradnja prizidka, ki smo ga leta 2001 slavnostno odprli. Takrat smo preselili vse gradivo iz starih objektov, razen Oddelka za mladino, ki je ostal na Rozmanovi 26. S to preselitvijo smo vnovič omejili knjižnični prostor, marsikatera rešitev pa je bila tudi začasna. Menili smo, da se splača potrpeti, saj se nam s tako količino gradiva ni bilo treba seliti kam drugam. Po selitvi v prizidek smo začeli sanacijo stavbe nekdanje kresije, ki je danes praktično končana. Že lani se je v nove prostore preselil Oddelek za mladino, tako da smo lahko začeli obnavljati njegove stare prostore. Načrt adaptacije knjižnice je bil narejen po fazah, zadnja predvideva izgradnjo notranje dvorane in ureditev okolice, z njo bo kompleks treh stavb predan namenu.

**Kdaj računate na zaključek obnove?**

Upamo na leto 2010. Predlagana proračunska sredstva se močno razlikujejo od zneska, ki ga načrt obnove predvideva za leto 2008. Polovica manj sredstev je namenjenih, da bi zadeva lahko hitreje stekla in se v doglednem času končala. Zaključek obnove je zaradi tega težko napovedati. Žalostno je že to, da je obnova kresije praktično končana, razpis za njeno opremo pa še ni izveden, tako ne moremo preseliti gradiva in tam začeti del dejavnosti. Sproščeni prostor bi nam prišel zelo prav, saj ko so delali načrte za knjižnico, so predvideli desetletni prirast gradiva, ki smo ga zaradi predolge obnove zdavnaj presegli. Prostorska stiska se je najbolj pokazala pri prostem dostopu do novih knjig. Če starih ne moremo umakniti v skladišče, se prostor polni in postaja manj pregleden.

**Predlog novega občinskega proračuna novomeški kulturi namenja manj denarja in s tem tudi knjižnici manj sredstev?**

Največji razkorak je ravno pri naložbi v obnovo in knjigah. Zanimivo je, da je prav novomeški župan Alojzij Muhič podpisal izjavo, v kateri je zapisano, koliko namerava občina zagotavljati iz proračuna, potem pa so bila v predlogu navedena nižja sredstva. Problem je v tem, da na osnovi občinskih sredstev država odreja njen prispevek, kar z drugimi besedami pomeni, da se lahko začne ta znesek radikalno zmanjševati. Po podatkih še svežega poslovnega poročila je v lanskem letu zaznati manjši prirastek gradiva, kar pomeni, da so se s prehodom na evro knjige podražile

več, kot smo načrtovali. V načrtu lanske nabave je ministrstvo podražitev podcenilo, poleg tega pa knjižni trg raste. Nastajajo nove založbe, ki izdajo vse več knjig in ostalih publikacij, nam pa zmanjkuje denarja za njihov nakup.

**V delovanje knjižnice občina ne posega samo finančno, razvpit je zaplet z razpisom. 1. aprila vam poteče direktorski mandat, prvi razpis je propadel, sedaj občina mešetari s pogoji za drugega?**

Na prvem razpisu so izbrali protikandidatko, potem so po dokazovanju z mnenji ministrstva za kulturo, da odlok o ustanovitvi predpisuje opravljeni bibliotekarski izpit, ki ga ta ni imela, razpis umaknili. Novega razpisa še ni.

**Pogovarjava se tik pred sejo občinskega sveta, na kateri namerava občina vnovič prilagoditi razpisne pogoje in zahtevo po opravljenem bibliotekarskem izpitu raztegniti na dve leti po nastopu dolžnosti. Kaj menite kot strokovnjakinja, je izpit tehten pogoj?**

Ce se združuje funkcija poslovnega in strokovnega programskega vodje, je strokovni izpit nujno potreben. Pogoj, da se izpit lahko opravi v dveh letih po zaposlitvi, naj bi veljal za pripravnike in začetnike. Taki ljudje po zaposlitvi leto dni delujejo pod mentorjevim vodstvom, šele po opravljenem strokovnem izpitu jim sporazum za pridobivanje kvalifikacij priznava usposobljenost za samostojno delo. Če to prenesemo na direktorja, ki naj bi bil strokovni in hkrati poslovni vodja, si težko predstavljamo, da o knjižničarstvu ne bi vedel ničesar. V takem primeru bi moral delati pod mentorjevim vodstvom, ne bi bil samostojen in bi lastno delo težko opravljal kakovostno.

**Na občini pravijo, da želijo z nižjimi razpisnimi pogoji povečati izbiro?**

Vsaka stroka pozna neke vrste strokovnih izpitov. Sodnik mora imeti pravosodni izpit, direktor doma starejših občanov potrebuje izpit iz socialnih vsebin, gradbenik mora biti strokovno usposobljen. Povsod zahtevajo strokovne izpite, nikjer pa nisem zasledila, da bi ga kandidat za občutljivo vodstveno mesto lahko opravil z zamikom.

**Naši sodelavci na strokovnih srečanjih pogosto predavajo o rešitvah, ki jih je vpeljala prav naša knjižnica.**

**Zapleti se napovedujejo tudi pri sestavi sveta zavoda, ki imenuje direktorja?**

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo je predvideval, da je svet zavoda sestavljen iz treh predstavnikov ustanovitelja, na ostalih področjih pa so bili istočasno tripartitni sveti sestavljeni iz predstavnikov ustanovitelja, zainteresirane javnosti in zaposlenih. Glede tega je bil sprožen ustavni spor, Ustavno sodišče pa je izdalo odločbo, s katero je z devetmesečnim zamikom to določilo razveljavilo. 20. aprila bo določilo prenehalo veljati, sedanji svet bo nelegitimen, občina pa bo v novem izgubila absolutni vpliv.

**Kot kaže, bo po preteku vašega mandata knjižnica ostala brez vodstva?**

Stari odlok o ustanovitvi knjižnice predvideva, da je treba novega direktorja imenovati dva meseca pred iztekom mandata prejšnjega, kar zagotavlja nemoten prenos funkcije in dela. Ker je ta rok zdavnaj potekel, bodo verjetno stanje reševali z vršilcem dolžnosti.

**Kaj nameravate v primeru, da mesto direktorja pripade vašemu protikandidatu?**

Mislim, da ne bom ostala v knjižnici. Če si dolgo na vodstvenem mestu in če se ukvarjaš s tako odgovornim delom, ti izziv predstavljajo večje stvari. Verjetno bi tudi težko pomagala kandidatu brez strokovnega izpita, mu krila hrbet in mu omogočala na svojih ramenih graditi kariero. Verjetno bom v takem primeru službo iskala drugje, lahko tudi širše kot v Novem mestu.

K O M E N T A R



## Ovaduško, škodoželjno, uspavano – ravnodušno?

Rasto Božič

**Bo pomen Marjana Kozine segel globlje v sodobno mestno zavest ali pa se bomo nanj vnovič spomnili ob 150. obletnici rojstva?**

Z nastopom ob letošnjem kulturnem prazniku je Novomeški simfonični orkester obeležil dvajsetletnico delovanja. Petindevetdesetčlanski orkester je pred novomeškim koncertom v Divači nastopil na novoletnem koncertu, sredi februarja pa je kot osrednji gost prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku nastopil v italijanski Gorici. Kot je s ponosom povedal ravnatelj Glasbene šole Marjan Kozina Novo mesto Zdravko Hribar, bo predvidoma v jeseni orkester nastopil še v nemškem Langenhagnu in ob koncu leta v Novem mestu.

Ce damo nekoliko na stran uspeh Pihalnega orkestra Krka in njegovo lansko neuspelo poglavje z gostovanjem na Irskem, ugotovimo, da se tudi ostala novomeška orkestra ozirata proti tujini. Tako je lani Komorni orkester Tartini z mešanim pevskim zborom in solisti, takrat pod vodstvom dirigenta Aleša Makovca, izredno uspešno nastopil v Toskani, letos pa je v načrtu mešanega pevskega zbora in komornega orkestra novomeškega Konservatorija za glasbo Jurij Slatkonja nastop v Bruslju, kjer bosta pod vodstvom ravnatelja konservatorija Aleša Makovca v čast predsedovanja Evropski zvezi nastopila v Slovenskem pastoralnem centru. Konservatorij se je začel tudi drugače mednarodno povezovati. Skupaj z Italijo, s Francijo in z Romunijo se je kot edini v Sloveniji prijavil na evropski razpis izmenjalnih koncertov. Kako bo vse potekalo, se še dogovarjajo, trenutno je znano, da bodo Novomeščani v začetku prihodnjega leta nastopili v Franciji, v Novem mestu pa bomo slišali francoske glasbenike.

Novo mesto se lahko v tem trenutku pohvali s štirimi kakovostnimi orkestri, kar ni, če pogledamo v preteklost, tako nepričakovano. Za nastop v Belgiji sta zbor in orkester konservatorija pripravila spored Slovenska glasbena dediščina. Po besedah Aleša Makovca so oživili baročna dela za zbor in orkester koprškega skladatelja Antonija Tarsija ter nabožno glasbo, ki jo je v 18. stoletju Jakob Francišek Zupan napisal za novomeški kapitelj. Njegova dela so bila do nedavnega skoraj pozabljena in od druge svetovne vojne naprej neizvajana. Ohranjenih je 26 Zupanovih notnih rokopisov, ki so jih ob zadnji prenovi našli v novomeški proštiji. Kot po teh notnih zapisih sklepa Makovac, je bilo Novo mesto v 18. stoletju toliko močno, da je imelo lastni komorni orkester, kar govori o določenem glasbenem izročilu, ki se je ohranilo v tukajšnjem prostoru. Po drugi strani pestra sodobna glasbena ponudba in število orkestrrov kažeta tudi na kakovostno glasbeno šolstvo v preteklosti in sedanjosti, zato na tem mestu velja poudariti vlogo novomeške glasbene šole, ki si je leta 1971 nadelo ime po rojaku Marjanu Kozini.

Glasbena šola je bila v lanskem letu in nedavno v ospredju zanimanja zaradi tako imenovanega Kozinovega leta, ki ga je prejšnji mesec zaključila s predstavitev zbornika referatov z lanskega drugega mednarodnega simpozija o Marjanu Kozini, hkrati je šola končala praznovanje 100. obletnice rojstva velikega skladatelja, ravnatelj Hribar pa je namignil na morebitni tretji simpozij.

Ob tem se velja vprašati, kako s Kozino naprej. Bo njegova nekdanja zidanica na Trški gori naprej neslavno propadala? Bo parkec z njegovim doprnsnim kipom ob nekdanjih Ljubljanskih mestnih vratih ob Knjižnici Mirana Jarca, ki je že dolgo zaradi gradbišča zavarovan z lesenim zabojem, dočakal večjo pozornost meščanov in meščank? Bo dobil kakšno klop, saj kliče po ureditvi in uporabi? Bo možno plošči s Kozinovo glasbo kupiti tudi kje v Novem mestu? V redkih ljubljanskih trgovinah je na primer moč kupiti ploščo s Kozinovo Simfonijo in glasbo filma Na svoji zemlji, lani pa so pri Založbi RTV Slovenija izdali posnetke njegove opere Ekvinokcij iz leta 1960, oba albuma pa bi lahko v Kozinovem rodnem mestu ponujali kot spominka!

Bo pomen Marjana Kozine kot enega največjih segel globlje v sodobno mestno zavest, ali pa se bomo nanj vnovič spomnili ob 150. obletnici rojstva? Ob vsem tem se pohvalni napor Glasbene šole zdijo kot mimobežno dejanje. Dotikajo se le vpletenih, večina mesta pa ostaja ravnodušna.

Janez Trdina je Novo mesto označil za ovaduško, Slavko Grum za tercijalsko in škodoželjno, Milček Komelj za uspavano. Mu lahko glede na medel odziv mestnega življa ob Kozinovem letu in glede denarja, v prihodnje namenjenega kulturi, pripišemo še naraščajočo kulturno ravnodušnost?



Subtone, Jazzinty abonma  
LokalPatriot, 25. januar



Tide  
LokalPatriot, 9. februar



Jure Pukl New Virus Quintet, Jazzinty abonma  
LokalPatriot, 16. februar

**Energija, ki se je zlivala z odra, je bila drugačna, izrazitejša in ustvarjalnejša, kot smo vajeni.**

Novi krog Jazzinty abonmaja se je začel udarno. Klasični jazzovski kvintet je postregel s šolskim pristopom in tolmačenjem zgodovinskega jazzu, a hkrati z žarom, s predanostjo in z izvrstno uigranostjo.

Da črpa iz najmanj pol stoletja stare glasbe, je glede na mladost bavarskih glasbenikov, sicer tudi članov Nacionalnega nemškega jazz orkestra, razumljivo. Pohvalno pa je poseganje po avtorski glasbi, zvečinoma delu pianista Flöriana Hofnerja, kot je bilo slišati skozi igranje in napovedi, ključne osebe kvinteta. Skupaj s kontrabasistom Benjaminom Hiesingerjem in z bobnarjem Petrom Gallom je pianist ustvarjal čvrsto podlago, ki sta jo solista Magnus Schiefl in saksofonist Malte Durschnabel nadgrajevala in krasila z nešteti samostojnimi vložki, sicer notno zapisanimi in, glede na saksofonista, nekoliko nedorečenimi.

Svetlih točk ima ta zasedba več. Prva je učinkovita ritem sekcija, ki poslušalca potegne in ga ves čas drži v swingajočem okolju hard bopa. Druga je uigranost glasbenikov, občutek za skupinsko ustvarjanje, podporo in sodelovanje. Tretja je izvrsten zven skupine, iz zasedbe pa izrazito izstopa pianist. Njegova ustvarjalnost se je odrazila skozi prepoznavne in zapletene skladbe, ki so pritegnile tako melodično kot harmonično. Tudi avtor jih je začinjal s številnimi izleti, z iskanji in s poizkusi. Njegov klavir je bil v glasbi ves čas prisoten, a tudi najbolj zvedav. Ponujal je tako ritmično osnovo kot akordno grozdčenje, znal je lirično zasanjati ali energijsko poudariti.

Energija, ki se je zlivala z odra, je bila precej drugačna, izrazitejša in ustvarjalnejša, kot smo vajeni pri domačih tovrstnih jazzovskih sredinskih zasedbah. S kvintetom Subtone bo zanimivo primerjati podobno domačo zasedbo, ki bo v okviru Jazzinty abonmaja 2008 nastopila kot druga. Ravno v takih primerjavah naj bi bil čar srečanja med glasbo vzhoda in zahoda, kot so v LokalPatriotu poimenovali niz letošnjih koncertov, ki prinašajo soočenje domačega in nemškega jazzu. Začetek je bil obetaven.

**Tako zanimivega rock koncerta LP že dolgo ni ponudil, a vendar je bilo zaznati določene razpoke in pomanjkljivosti, Tokčev nastop pa je izpadel kot reklamna poteza.**

Kot smo prebrali v napovedniku, so rock kvartet ustanovili v poznih devetdesetih letih, na presenečenje mnogih pa je na domače rock prizorišče vstopil v velikem slogu. Tide so v Novem mestu prvič nastopili pred dvema letoma, kot je pokazal odziv ob zadnjem nastopu, je tukajšnje občinstvo na Kevina Koradina – vokal, kitara, Petra Kokoteca – kitara, Gregorja Jakca – bobni in Mateja Bateliča – bas kitara zvesto čakalo.

Tide so se tudi tokrat na odru LokalPatriota predstavili kot skupina, zvesta izročilu rock'n'rolla. Predstavniki melodičnega in energičnega rocka, z nešteti prvini ameriškega pop rocka in vokalnega zategovanja v slogu kakšnega Bona Jovija vedo, kaj je zabava in kako streči občinstvu. Z neobremenjeno vodenim nastopom so ves čas številnim obiskovalcem ponujali to, po kar so prišli: številne uspešnice prvega in novega albuma ter glasno zabavo. Glasba skupine je pravzaprav nastrojena le v to smer, kar je ob nasprotovanju različnim metalskim predsodkom in uniformi pohvalno. O drugačnem naboju bi po koncertu težko sodili, saj je bil zvok precej kosmat, petje pa ob nepoznavanju besedil težko razumljivo.

Glasba skupine je preprosto zasnovana, pravzaprav tako preprosto, da se niz skladb hitro strne v enotno podobo, ki jo označujejo energična izvedba, melodičnost, iskrenost, sposoben pevec in prvi kitarist. Da ne bo pomote, tako zanimivega rock koncerta LokalPatriot že dolgo ni ponudil, a vendar je bilo v izvajanju kvarteta zaznati določene razpoke in pomanjkljivosti, Tokčev kratki nastop pa je izpadel zgolj kot reklamna poteza. Če glasbo skupine Tide raztelesimo, ugotovimo, da sloni na izredno čvrsti basovski podlagi, ki z nekoliko preveč nadobudnim bobnarjem zveni uglašeno. Ob vtisu silovitega razbijanja bobnar deluje zgolj osnovno, a vendar učinkovito, izvajanje pa nagrajujeta ravno tako uigrana kitarista, ki ne skušata zapolniti vsakega kotička, saj je v glasbi dovolj prostora za različna izživljanja, ki pa ne presegajo številnih tujih tovrstnih skupin.

**Puklove nove in še neizdane skladbe so, če odmislimo nekoliko predvidljiva zvočna okolja, delovale izredno celovito.**

Da je jazzovska godba lahko nepredvidljiva, je pokazal drugi nastop letošnjega niza Jazzinty abonmaja. V njegovih prvih dveh nastopih oziroma v prvem delu so prireditelji napovedovali soočenje med dvema sredinskima jazzovskima kvintetoma, nemškim in domačim, a se je izteklo drugače.

Jure Pukl v LokalPatriot ni prišel predstavljati svojega zadnjega izdelka, albuma Sound Pictures, ki ga je lani, tako kot leta 2003 njegov prvenec The Wizard, izdala novomeška Založba Goga. Oba albuma prinašata sicer tehnično dovršeno glasbo, a po drugi strani s sredinskim povprečjem ravno ne navdušujeta, zato je glasba, ki jo je Puklova elektrificirana zasedba izvajala tokrat, tem bolj presenetila. Kvintet je nastopil v postavi: Jure Pukl – alto in tenor saksofon, Saša Mutič – električni klavir, Robert Jukič – bas kitara, Gašper Bertocelj – bobni in Igor Matkovič – zvočna okolja. Zasedba je obetala in ponudila nov pristop, odklon v fuzijo in lomljene ritme s precej več raziskovanja, zvedavosti, ustvarjalnosti in svobodnega izraza. Puklove nove in še neizdane skladbe so, če odmislimo nekoliko predvidljiva zvočna okolja, delovale izredno celovito, spominjale so na zvočne pokrajine in potovanja, med katerimi se je njegov saksofon razživel in osvobodil v polni meri. Tako izvrstnega Pukla v Novem mestu še nismo slišali. Njegovi sedanji glasbi bi sicer lahko potegnili vrsto vzporednic, a kljub temu njegov odklon razveseljuje, saj razbija togo sredinskost, ki jo je pri nas na pretek in odločno preveč.

Ne smemo tudi pozabiti izvrstne Puklove ritem sekcije. V njegovih skladbah, mogoče nekoliko temačnih, je bilo dovolj prostora za prikaz znanja ostalih glasbenikov. Izdelane in zahtevne Bertonclove ritme je Jukič bogatil s čvrsto podlago funka, v njuno ritmično mrežo je Mutič vpletal grozde akordov in večkrat s klavirjem odplaval v lastne razsežnosti.

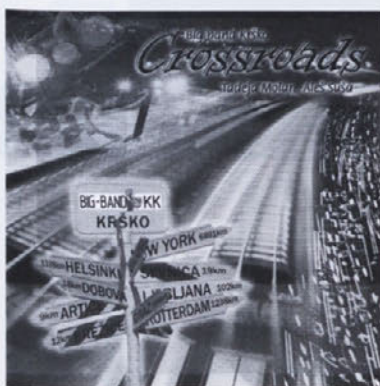
Puklov kvintet se je podal na novo potovanje, škoda je, da ga je večji del novomeškega jazzovskega občinstva spregledal in zamudil.

Ocena: 4

Ocenjuje Rasto Božič, foto: Rasto Božič

Ocena: 3

Ocena: 4



Big band Krško:  
Crossroads  
KD Big band Krško 2007

Orkestror prvenec je prikaz solidnega muziciranja in glasbene predanosti.



Silence:  
Ljubezen na smrt  
SMG Ljubljana 2008

Pa kaj se rinete, če ne znate!



Medeski, Scofield, Martin & Wood:  
Out Louder  
Emarcy 2007

Nakup, vreden vsake note in stotina.



Herbie Hancock:  
River - The Joni Letters  
Verve 2007

Njegov pristop je dostojen avtorice, mojstrski.

Dvajsetčlanska jazzovska zasedba, ki v Krškem deluje pod umetniškim vodstvom saksofonista in dirigenta Aleša Suše, se je s pevko Tadejo Molan in z dvema gostoma v lanskem septembru v Kulturnem domu v Krškem predstavila s polurnim sporedom standardov, posnetki pa so v produkciji Roka Lopatiča in Aleša Suše zagledali luč sveta tudi na plošči.

Dejstvo, da v Sloveniji tudi izven državne središča uspe delovati veliki jazzovski orkester, je samo po sebi izredno razveseljivo, saj delovanje take zasedbe ustvarja jazzu naklonjeno okolje in obenem širšemu okrožju zagotavlja večje, v jazzu prekaljene glasbenike. Tako ni naključje, da iz Posavja prihaja vrsta kakovostnih instrumentalistov s širokim pogledom na glasbo, tamkajšnje popularno glasbene zasedbe pa po pravilu sodijo v slovenski vrh.

Kot slišimo na plošči, se je orkester predstavil s tako rekoč sredinskim jazzom, oziroma standardi, nastalimi v zlatih časih ameriških swingajočih velikih jazzovskih orkestror. Njegov pristop je zvest izročilo, obenem je orkestralna izvedba kakovostna, glasbeniki uigrani, zvočna slika barvita, doživeta. Orkester zveni polno, ob ritmičnih poudarkih se pihalne sekcije odzivajo učinkovito in dosledno. Ritmični del zagotavlja čvrsto oporo, ob vsem tem pa vokalno izvajanje Tadeje Molan ostaja nekoliko v senci orkestra, kar je verjetno posledica slabših snemalnih pogojev in produkcije. Molanova je večša pevka, vendar pesmi odpoje brez večjih jazzovskih odklonov. Z izvajanjem ostaja, enako kot lahko ugotovimo za celotno zasedbo, zvesta notnemu zapisu. Orkester ob sposobnih solistih ne ponuja več kot zgodovinsko šolsko izvedenega jazz. Njegova izvedba je sicer iskreča, a vendar neraziskujoča, kar naj ne izzveni kot kritika, temveč kot pripomba. Kljub navedenemu je orkestror prvenec prikaz solidnega muziciranja in glasbene predanosti.

Krško je le petintrideset kilometrov oddaljeno od Novega mesta, zato je plošča Crossroads povod in opomnik, da Big band Krško čim prej predstavimo tudi v Novem mestu.

Sredi minulega meseca je pri Slovenskem mladinskem gledališču v Ljubljani uradno izšla plošča dueta Silence Ljubezen na smrt - Koncert za kuharja, šest vajencev in tri pomivalce z glasbo istoimenske predstave Matjaža Pograjca. Silence sta po delih Lorce, Rimbauda, Verlaina in številnih drugih pesnikov uglasbila petnajst pesmi, ki jih izvaja igralski ansambel Neda R. Bric, Maruša Geymayer - Oblak, Branko Jordan, Janja Majzelj, Ivan Peternej, Ivan Rupnik ter instrumentalisti Blaž Celarec - bobni, tolkala, klarinet, Žiga Golob - kontrabas, dobro, ukulele in Jože Šalej - pianino. Plošča se je pred uradnim izidom lahko kupilo le na gledališki blagajni, poslej je na voljo tudi v izbranih trgovinah, so založniki zapisali v predstavitevni besedilu.

Mogoče je napaka v tem, da sem ploščo sploh poslušal, saj sem glede na njeno poreklo sumil značilen gledališki pristop. Odbila me je že uvodna tema, ker pa sem vmes v duhu prihajajoče pomladi gonil sobno kolo, sem menil, da mi bo dodatna obremenitev koristila in sem po sobi kolesaril skozi vseh petnajst uglasbenih pesmi in si jih predstavljaj kot večje ali manjše kucle na poti do vitke postave. Glasba, s katero je duet Silence opremil verze, me ni motila, na trenutke je celo presenetila pa se vnovič hitro stopila s prevladujočim klavirskim plinkiplink-plonkom, ki monotonno preveva večino plošče. Nad instrumentalno izvedbo sicer nimam pripomb, me je pa toliko bolj zgrozil igralsko gledališki vokalni pristop, ki bi ga strnil v grobo opazko: Pa kaj se rinete, če ne znate! Saj ne, da zagnani častilci Talije ne bi znali peti, nasprotno, presenetljivo točno pojejo, le njihove slogovno neveščje glasilke vibrirajo z neverjetnim patosom, ki se od teme do teme celo stopnjuje.

Čeprav sem na ovitku albuma prebral, da je tempo tega zapeljevanja hkrati glasbeni, gledališki in gurmanski, bi ga toplo priporočil le v zgoraj opisane namene, zelo prigradno in koristno pa je baje v postnem času poslušanje take glasbe za dušni blagor.

Lanski album prinaša dve plati, zvočni prikaz studijskega in koncertnega sodelovanja avantgardnih ameriških glasbenikov, jazzovskega tria Medeski, Martin & Wood in nenadkriljivega kitarista Johna Scofielda.

Gre za nadaljevanje sodelovanja, do katerega je po bliskovitem vzponu tria v devetdesetih letih prišlo leta 1998, ko je John Scofield s fanti posnel album A Go Go. Medeski, Martin in Wood so tokrat že dosegli zvezdniško raven, sodelovanje z uglednim Scofieldom pa je njihov položaj v svetu sodobnega jazzu še utrdilo, predvsem pa kitaristovo glasbo in tehniko približalo mlajšemu poslušalstvu. Med glasbeniki je tudi stekla kemija, ki je obe plošči novega albuma dobro odslikavala, dela tega sodelovanja pa smo bili poslušalci deležni na predlanskem ljubljanskem Jazz festivalu, kjer je Scofield ob triu nastopil povsem nenapovedano.

Tam smo slišali tudi večino tega, kar prinašata obe plošči. Torej, na eni strani napredni jazzovski trio s klaviaturami, pretežno hammond orglami, in improvizirano glasbo, ki spaja avantgardni pristop in sredinski groove v presenetljivo ritmično in presenečenj polno muziciranje. Na drugi strani se mu pridruži virtuozni kitarist, ki pa se ne spušta v dirko po kitariskem vratu, temveč s prepoznavno nenavadno zvočnimi akordi in domiselnimi linijami, glasbi daje novo razsežnost in avtorski pečat. Kitaristovo prisotnost v še tako nenavadnih in mojstrskih zasedbah izdaja predvsem njegova barvna lestvica.

Na posnetkih novega albuma glasbeniki preigravajo skladbe, ki jih najdemo na samostojnih izdajah tako tria kot Scofielda. Prevladuje glasba tria, vmes je nekaj znanih skladb oziroma priredb, tako Julia skupine The Beatles, Legalize It Petra Toshina in izvrstna skoraj desetminutna izročilna Amazing Grace.

Izvedba na obeh ploščah je mojstrsko sočna, a če bi se odločal, bi pokazal na koncertno izvedbo, pri kateri so glasbeniki zadihali in upravičili sloves. Ker gre za dvojno ploščo, je strošek nakupa nekoliko večji, toda vreden vsake note in stotina.

Ameriški pianist in eden ključnih glasbenikov, ki so ustvarili prvi val fuzije ter jo nato v drugem nadgradili, Herbie Hancock zadnja leta ne išče več toliko znotraj te glasbene oblike, temveč se prepušča sanjarjenju ob sredinskih in zgodovinskih oblikah jazzu, obenem pa brska po dosežkih lastnega glasbenega okolja. Tako je pred desetletjem posnel album Gershwinove glasbe, kot pevko pa je k podvigu povabil v Združenih državah delujočo kanadsko glasbenico Joni Mitchell.

Joni Mitchell se v bogatem nizu lastnih albumov pogosto spogleduje z jazzom, njeni gostje in sodelavci pa so zvečinoma jazzovskega porekla, med njimi ravno Herbie Hancock in saksofonist Wayne Shorter. Kaže, da so ta sodelovanja v Hancockovem glasbenem snovanju pustila globljo sled, saj je glasbi Joni Mitchell posvetil svoj zadnji album, glasbo na njem pa je skladno z naslovom zastavil kot dopisovanje med njim in glasbeno sorodno dušo. Na album je uvrstil vrsto njenih skladb, njegova razmišljanja pa so se razpletla po sorodnih temah in glasbi, tako med posnetki zasledimo njegovi obdelavi Ellingtonove Solitude in Shorterjeve Nefertiti, po kateri je sredi šestdesetih let kratktrni Hancockov in Shorterjev delodajalec Miles Davis naslovil album.

Hancock se je tolmačenja glasbe Joni Mitchell lotil z zvezdniško zasedbo, poleg njegovega klavirja slišimo še Shorterjev saksofon, kontrabasist je Dave Holland, bobnar Vinnie Colaiuta in kitarist manj znani, a zanimivi Lionel Loueke. Za izvedbo pevskega dela je zadolžil vseprisotno Norah Jones, Corrinno Bailey Rae, Luciano Souza in Tino Turner, kot recitator se v zaključni skladbi predstavi Leonard Cohen, enkrat se kot pevka pojavi celo sama gospa Joni, tri teme pa so zgolj instrumentalne.

Hancockov pogled na prijateljičin opus je strogo jazzovski. Njenih not se loteva s spoštovanjem, vendar glasbo ne le postvarja, temveč v njej išče skrite tokove in jih v nekaj primerih obdeluje tudi ob ceni nerazpoznavnosti. Njegov pristop je dostojen avtorice, mojstrski.

# park extreme



## Ko se človek izmeri ...

Ja, dobro se je vsake toliko izmeriti. Dobro se je vsaj enkrat izmeriti! Seveda ne mislim na merjenje višine, dolžine, širine ..., pač pa na merjenje, do kod vam nese. Iz kakšnega testa ste. Seveda ne mislim niti na merjenje, s kakršnim samega sebe meri naš novomeški župan, ki mu lasten meter vedno dobro pokaže, pa čeprav trikrat žaga in je še vedno prekratko, a je vseeno dobro. Razumete? Ne?! No, saj marsikdo drug tudi ne, ki hodi po našem mestu odprtih oči in išče uspehe in zmage našega župana, zatoorej se ne sekirajte preveč. Saj bo minilo, sčasoma iz trave nastane mleko, pravijo. In za volitvami pridejo volitve, če pa tudi te ne, pride pa mati narava s penzijo ...

Torej, ne govorim o takšnem merjenju, govorim o merjenju, s katerim sem poskusil pred kratkim izmeriti samega sebe. OK, saj sem se že večkrat dal stehtati, a sem bil s pokazanim kar zadovoljen, tokrat pa je bilo drugače. Urednik je spet priganjal kot naspidiran birič, čeprav je tokrat spremenil taktiko. V nekaj letih najinega sodelovanja je končno spoznal, da s silo veliko ne bo dosegel (Američani recimo tega še vedno niso in Guantanamo še kar stoji!) in je namesto groženj poslal le kratko sporočilo, da če teksta do tega in tega datuma ne bo v njegovem inboxu, ga tudi v reviji, ki jo pravkar držite v rokah, ne bo. In me je ta sprememba taktike tako zmedla, da sem se kar v soboto zvečer odločil, da jo mahnem v hribe. Seveda sem se zavedal, da bo naporno, da bo noč in da je sneg, a sem si rekel, bom vsaj videl, iz kakšnega testa sem.

Okoli polnoči, bila je skoraj polna luna, sem parkiral v gozdu ob robu ceste, naprej ni šlo zaradi snega. Ja, ponekod v Sloveniji je še vedno sneg, čeprav so terase gostinskih lokalov že polne brstečih mladenk v oprijetih majčkah s kratkimi rokavi! Preoblekel sem se v hribovsko opravo in si oprtal nahrbtnik. In klecnil. Bemti! Ja, na starega osla ne moreš več naložiti toliko drv, kot si jih nalagal, ko je bil še mlad! Sem nahrbtnik doma sicer tehtal in se mi je 18 kg zdela komaj še sprejemljiva skrajna meja, a manj v zimskih razmerah skoraj ne moreš vzeti. Potem sem gor oprtal še krplice, kar je dodalo kilogram ali dva, in sem zastokal. Najprej sem hodil po gozdni stezi in nisem uporabljal čelne

svetilke, ker je luna prav zadovoljivo osvetljevala pot, potem pa sem se spomnil, da če jo prižgem, se bodo baterije začele prazniti in bom lažje nosil ... Nobenih težav ni bilo, dokler seveda nisem moral zaviti s poti v gozd. Spomladi enkrat sem se sicer že potikal po martuljskih gorah in se povzpel na Dovški križ, a ker je bil tokrat sneg, ki ga pred mano očitno še nihče ni gazil, in ker gre za neoznačena brezpotja z le lovskimi stezami, sem seveda zgrešil odcep. Nisem se preveč razburjal, čez redek gozd sem se namenil kar približno v pravilno smer in upal, da bom prišel do nečesa, kar bo vsaj približno podobno poti. Malce me je nerviral le udirajoči se sneg, a si nisem pustil vzeti volje. Ni bilo preveč mrzlo, luna je svetila, bil sem spočit, opremljen, odločen, da se izmerim. In sem hodil in hodil. Lepo je hoditi po brezpotjih, še posebej, če veš, da tako visoko ni medvedov. Pot je postajala vse zahtevnejša, tudi strmina se je povečala, a sem ves čas vedel, kje sem, ker me je na to opozarjal rogati greben Šplevte, in bil sem dobre volje. Dobro se merim, sem se pohvalil in celo poslal nekaj navdušenih SMS-ov. Joj, kakšen car sem! Pa me je volja seveda kmalu minila, ker sem se znašel pod slapom, ki bi se mu moral že niže dol izogniti po desni in se znajti nad njim. Dobro, malo slabe volje, a ne še za obup. Po napornem iskanju poti (sem se kar nekajkrat moral vrniti, ker sem se znašel pred nepremostljivo oviro) sem končno splezal nad slap in si dovolil spodbuden trepljaj po hrbtu, dasiravno sem že kar krepko sopihal in močno čutil nahrbtnik. A sem iz dežja prišel pod kap. Prišel sem sicer v lep macesnov gaj, a se je teren postavil pokonci in kmalu sem začel kašljati katran. In ramena so začela peči. Pa vdirati se mi je začelo do riti. In sem nataknil krplice. Ki so sicer super za po ravnem, v hrib sem se pa z njimi tako ubijal, da sem po slabi uri odnehal in se začel na ves glas smejeti. Čeprav bi se prav zaradi njih vsaj trikrat z lahkoto ubil, ko zobje niso zagrabili in sem zdrsnil v dolino! Prislonil sem jih ob drevo, vesel, da jih bom spet nosil šele ob spustu, in nekaj lažji spet zagrizel v hrib. Kaj hrib, navpičen zid! Za površ sem zagazil še v sprožen plaz, ki je bil trd kot beton, zato sem si nataknil dereze. In ker se mi ni dalo preveč ukvarjati z natikanjem,

sem imel ves čas težave, premikale so se, nekajkrat mi je grdo zdrsnilo. In če je pod tabo nekaj stometrsko zelo strmo plazišče, se nehaš zajebavati. V sneg sem si zbrcal stojšče in si začel popravljati nadležno železje, ko je polica popustila in sem zdrsel kot snežna kepa, povsem brez zavor in nemočen. Na srečo me je po nekaj metrih, ko še ni bilo hitrosti, ustavil velik zasnežen kamen, kjer sem lahko v miru doživel srčni infarkt in si prižgal cigareto. Četudi bi bilo okoli mene kaj medvedov ali celo zmajev, bi zaradi grozljivega kašljanja zagotovo pobegnili. To smo torej rešili, medved me ne bo! Za hip sem pomislil, da me izmerjeno ne more zadovoljiti, in sem bil kar malo jezen, edino zadovoljstvo sem tedaj videl le v tem, da če bi se ubil, bi glavnega urednika pekla vest, a ko sem se pomiril, sem seveda vedel, da se kaj dosti sekiral ne bi, zato sem zares trmasto zagrizel v hrib. Do Malega Matterhorna sem prigrizel, potem pa vse skupaj poslal u kurac, sedel v sneg, se z derezami močno vkopal in med nogami na kuhalniku zavrel nekaj snega, da sem si skuhal juho. Ura je bila štiri zjutraj in svet je bil takoj lepši! Med srebanjem vročega napitka so se začeli z grebena poleg mene kotaliti kamenčki. Pravzaprav se nisem zelo bal, jebiga, malo sem pa le cviknil. Nekajkrat sem zakašljal in potem kakšnih 15 m nad mano in kakšnih 10 m stran od mene zagledal štiri gamse. Na snežišče so priskakljali malo više od mene in se prestrašeni napotili v dolino. Naravnost proti meni. Ki sem imel kuhalnik z vročo vodo med nogami. Pa jebemu vraga, sem pomislil in me je res stisnilo. Saj beštije niso velike, a ko sediš niže od njih in ko začnejo šibati proti tebi ... Nekaj sem zavpil kot najbolj borbe željan pijanec ob štirih zjutraj v prazni gostilni in zverine so se na srečo tako splašile, da so s hitrostjo kakšnih 250 km/h švignile v skoraj prepadno dolino le nekaj metrov proč od mene! Začel sem se smejeti kot nor. Prepričan sem bil, da bom naslednjega dne v dolini zagotovo srečal kakšnega gamsa z zlomljeno nogo ...

Pojedel sem še čokolado in adrenalin se je polegel. Resno sem razmišljal, da bi spal kar zunaj, ni bilo preveč mrzlo, zagotovo je bilo nad lediščem. Zakaj pa ne, če se že merim, zakaj se ne bi izmeril do konca?! Opremo sem imel, volje za vzpon pa ne več. Potem je na telefonu na vrsto prišla pesem Ramba Amadeusa *Prijatelju, prijatelju, marš u pizdu materinu!* Pa še pomislil sem, da bo lahko kdo zjutraj prišel mimo mene in bo mislil, da sem idiot, in mi bo nerodno, zato sem zbral vso trmo in jezo ter ob pol sedmih zjutraj prigrizel do bivaka. A nobenega veselja ni bilo, res. Izvlekel sem spalno, slekel mokra oblačila in zaspal pri odprtih vratih s čudovitim pogledom na Triglav. Luna je zašla, za drugimi gorami je začelo vzhajati sonce. Izklopil sem se. In se spet vklopil ob pol dvanajstih!!! V najlepši sončen dan na 2200 metrih nad morjem. V samih gatah sem srebral vročo kavo in užival, a sem si pred spustom vseeno priznal, da ne morem biti zadovoljen z namerjenim. Sem se izmeril in spoznal, da sem prekratek. Včasih je bilo bolje. Laže. Jah, leta. Dol grede sem seveda spet iskal pot, se nekajkrat spravil v prav nezavidljivo situacijo, ko mi je s police do tal manjkalo le po nekaj centimetrov, a so bili hudičevo dolgi, pa sem si na ves glas zapel tisto prej omenjeno Rambovo pesem, le da sem namesto prijatelja vstavil urednikovo ime in sem nekako zvozil. Do naslednjic, seveda ...

lekajmijetegatrebabilosevprašamŠini

# Z ZAHVALO VSEM ŽENAM ...

VČERAJ, DANES, JUTRI & 8. MARCA.



# POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o



Akcija Čista šapa

## Zupan Muha napovedal vojno proti tajkunom

Hišne preiskave pri vodilnih možeh DNŠ - Revija Park izstavljala račune za naročnine mrtvim - Romska skupnost protestira



Župan Muha gre v protiofenzivo. Napovedal je boj do zadnjega občinskega moža z neformalno mrežo, tako imenovano novomeško hobotnico, ki po njegovih besedah ne obvladuje samo podzemlja, ampak se s svojimi lovskami zažira tudi globoko v občinske in pokrajinske strukture. Boj bo po Muhi dolg, kaotičen, mračen in nepregleden. »Kdaj bo konec vojne proti dolenskim tajkunom, ni moč napovedati. Vsekakor pa bom občane prosil, da mi zaupajo vsaj še en mandat, saj je le moja težka šapa dovolj velika, da pomete s kriminalno nesnago, ki razjeda nežno telo nove dolenske pokrajine,« pravi župan.

V Novem mestu že vsaj desetletje deluje »študentsko« podzemlje, ki obvladuje vse sfere občine. Gre za neoliberalni model organiziranega kriminala, ki v sebi združuje prvine sicilijanske mafije, zgodnjega Kardelja in poznega Grimsa, tehnike preživetja Al Kaide in avtohtono slovensko strukturo kriminalnih združb, ki splete niti med gospodarstvom, kulturnimi producenti, mediji in politiko. Vse skupaj počiva na ideologiji primitivnega neoliberalizma Mića Mrkvice.

»Vsi vemo, za koga gre in kdo stoji za tem,« je dejal nekoliko prestrašeni Muha in nadaljeval: »Vemo, kdo v mestu obvladuje kulturo, najbolj vpliven časopis in kdo na

raznih razpisih prejme največ denarja in s tem izčrpa občino, ki s svojimi genialnimi projekti pade na teh istih razpisih. Naj vas spomnim, lansko leto je občina iz evropskih skladov dobila samo 17 000 EUR. Organizacije, o katerih danes teče beseda, pa so iztržile več 100 000 EUR. Kje je tu pravica? Poleg tega se delajo, da niso politični, v resnici pa imajo na dolensko politiko večji vpliv kot ZDA na ministra Rupla.«

Na vprašanje neobritega novinarja, se opravičujemo, nabritega novinarja iz Njihove Kanalizacije, če s tem misli na DŠN s svojimi sateliti in časopis Park, je Muha odgovoril: »Poglejte, če bi imeli dokaze, bi jih že zaprli, ker jih nimamo, pa o teh stvareh ne morem govoriti podrobno. Zato pa smo napovedali boj, ki bo vsekakor pokazal, kdo je kdo in kdo ni kdo in kdo bo kdo. Jasno pa je, da jaz, če parafraziram predsednika vlade, ko preberem en časopis v Novem mestu, drugih več ne morem brati, ker mi pade pritisk pod 180/160. In to zaradi pisanja, ki je popolnoma različno od vseh ostalih. Je to za zdravo družbo, za kakršno se imamo, normalno? Je normalno, da nekdo piše popolnoma različno od drugih? Je normalno, da se kritizira mene in sodelavce, ki hočemo samo najboljše za občino

in ki ocenjujemo, da vodenje občine poteka izjemno uspešno. Po moje ni.«

Kljub izmikanju župana, ki noče navajati imen, saj se boji pravne akcije kvazi-študentskih struktur (v resnici mafija), se je vašem fenomenalnemu občinotvornemu tedniku Potlač vendarle uspelo prebiti izza kulisa dogajanja. Izvedeli smo, da se v prihodnjem tednu obetajo hišne preiskave pri direktorju Gogarne Žoga Metadoniju, direktorju Pokalldijota Borutu Pelikanu in odgovornemu uredniku revije Park Urošu Jebulu.

Poleg tega je prišlo do skrivnostnega izginotja. Iz občine je že pobegnil legendarni šef novomeške hobotnice Blaž W. Lukič, v študentskih krogih bolj znan kot »Mama«.

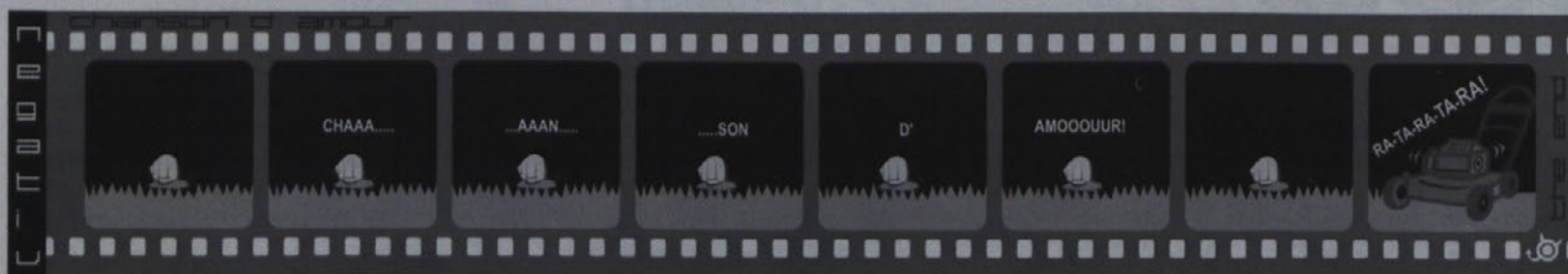
Kaj natančno iščejo kriminalisti, javnosti seveda ni znano. V rokah pa naj bi imeli vsaj eno povsem konkretno zadevo. Park naj bi izstavljal fiktivne naročniške račune mrtvim članom DNŠ in na ta način povečeval izhodni DDV. DNŠ je potem prek teh lažnih računov prelił sredstva v revijo Park, ki je potem v zameno prek svojega medijskega vpliva utrjevala položaje novomeške hobotnice.

Ker pa je znano, kako deluje dolenska policija - lovke novomeške hobotnice naj bi segale vse do vrhov policije - , je usoda pravične Dolenske najverjetneje v rokah župana Muhe. »Obsojam kulturni in medijski monopol. Kot pravi moj minister za turizem Ivo Kuli, to gre v neposredno škodo malemu novomeškemu človeku, ljubitelju zidanic, vina in

DNŠ je prek teh lažnih računov prelił sredstva v revijo Park, ki je potem prek svojega izjemnega medijskega vpliva utrjevala pozicije novomeške hobotnice.

cvička. Tajkune opozarjam, da nisem bil zaman direktor Komunale. Vem, kako se čistijo greznice, in dokazal vam bom, da ista tehnika deluje tudi na novomeških tajkunih. Umazanijo je treba izprazniti, vse skupaj pa dobro izprati in razkužiti.«

»Ko bomo to storili, ne bo problem saditi rožice v naši občini, če me razumete,« je še dejal župan in udaril s svojo nežno šapo po mizi.





**Forex Commerce d.o.o.**  
Smrečnikova ulica 19  
8000 Novo mesto

**MARJAN ŠMALC s.p.**  
PROVA  
041/671-461, fax: 07/33-25-968  
e-mail: marjan.smalc@siol.net  
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

**ARHITEKTON d.o.o.**  
Novi trg 9, 8000 Novo mesto  
tel.: 07 33 71 520  
fax: 07 33 71 521  
gsm: 041 671 338  
projektiranje  
inženjering

**Aurora hobby & art**  
Breg 1, Novo mesto  
tel.: 07 33 23 055  
**AURORA**  
HOBI & ART

**AVTOHIŠA ADRIA**  
Avtohiša Adria Plus  
Podbevškova 13, Novo mesto

**Avtohiša Berus**  
Podbevškova 1, Novo mesto  
Servisno prodajni center  
vozil Volkswagen in Audi  
07 371 98 00

**AVTOŠOLA RIBA d.o.o.**  
Ulica stare pravde 15  
Novi trg 11, Novo mesto  
tel: 07/33 26 722  
m-tel: 041 671 480

**Branko Tratar s.p.**  
projekiranje,  
posl. posredovanje, nadzor  
Ul: talcev 2, Novo mesto  
tel.: 07 33 80 900  
PROJEKT biro

**Konvikt**  
REKLAMNA AGENCIJA

**Moba**  
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex  
Stopiče

**GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.**  
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto  
Telefon: h.c. 07/33 21 065

**RENAULT**  
**TIMI** d.o.o. Novo mesto  
Smolenja vas 10 a, Novo mesto  
Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202  
• POOBLAŠČENI SERVIS VOZIL RENAULT  
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

**MALKOM**  
Ljubljanska 1, Novo mesto  
tel.: 39 31 470

**park**

**IZVIR**  
IMATEOSTEOPOROZO?  
Šmarješka cesta 18, Novo mesto  
tel: 07 - 33 25 840, gsm: 031 - 247 044  
izvir.unih@siol.net

**boplast**  
PVO-ALU-LES OKRAJ IN VRATA ZA VAŠ DOM  
Kriko 57, 8000 Novo mesto / t: 07 3371370, f: 07 3371371

**DARO BIRO**  
- računovodske in knjigovodske storitve  
- bujarske in nabir gradbenih instalacij  
Kozalija Judež s.p.  
Vešča Cikava 12B  
8000 Novo mesto  
tel./faks: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661  
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure  
e-mail: dara.biro@siol.net  
GSM: 041 643 133

**elica KRIŽ s.p.**  
Pridobivanje upravne in gradbene dokumentacije  
Ljubljanska cesta 4, 8000 Novo mesto  
e-mail: elica@siol.net  
+386 7 532 48 51  
+386 40 439 677

**Gradbeno projektiranje in inženjering d.o.o. GPI**  
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto  
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

**INFOTEHNA**  
Glavni trg 20, Novo mesto  
tel.: 07 39 30 600

**MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ**  
Jernej Jakše s.p.  
Bršljin 32, Novo mesto  
gsm: 041 650 700

**Lesbo mizarstvo** lesbo.mizarstvo@volja.net  
**Jože Bogovič, s.p.**  
Izdelava masivnih postelj in posteljnih vložkov  
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

**AICO Novo mesto d.o.o.**  
Podbevškova ulica 32  
OBRTNA CONA CIKAVA  
Tel.: 07/33 80 610, fax: 07/33 80 611  
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

**stia** info@stia.si  
d.o.o. Novo mesto  
tel.: 07 39 34 780 - fax: 07 39 34 789

**atmosferacaffè**

**fine cars® d.o.o.**  
Prodaja vozil  
Bajčeva 6, Novo mesto  
Tel./fax: 07 33 80 860

**MASAŽNISALON**  
Grabič David s.p.  
Telefon: 051 325 270 / Kandjijska cesta 34  
e-pošta: masazni.salon@siol.net  
www.masazni-salon.si

www.Luminus.si

**VIDENTIC**  
ESTETIKA V ZOBNI TEHNIKI  
VIDENTIC d.o.o. 041/ 572 497

**MAJČEN**  
Novo mesto  
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

**ORIKS**  
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA  
Mira Lalič  
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381  
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382  
GSM: 041 / 682 - 470  
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRTNIK OBRTNIKU!  
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 960

**zavarovalnica tilia d.d.**  
Novo mesto

**Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto**  
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto  
Tel.: (07) 39 34 100  
Faks: (07) 39 34 101  
Splet: www.zzv-nm.si  
E-pošta: info@zzv-nm.si

**triglav**

**Nova KBM d.d.**  
Nova Kreditna banka Maribor  
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

**NLB**

**park**  
Parkovi naročniški oglasi - najugodnejša promocija za vaše podjetje!  
Zahtevajte ponudbo: park@park-on.net, 07 393 08 12.

**SILVER**  
Novi trg 1, Novo mesto  
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

**Novi Medij**  
Glavni trg 14  
8000 Novo mesto  
E-mail: novi.medij@siol.net

**ib Investbiro**  
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto  
07 332 81 97

**Pleskarstvo Tomazin d.o.o.**  
Gorenja vas 9a  
8220 Šmarješke Toplice  
GSM: 041 619 625

**ToMaS**  
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME  
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48  
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

**VRTEC CIBIBAN NOVO MESTO**  
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

**K•N•J•I•Ž•N•I•C•A**  
*Paola Golie*  
Kidričeva 2, p.p.29  
8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

**RIC Novo mesto**  
Novi trg 5, Novo mesto  
tel.: 07 39 34 550  
www.ric-nm.si  
*Razvojna izobraževalni center Novo mesto*

**Visoka šola za upravljanje in poslovanje**  
Dodiplomski in podiplomski visokošolski programi  
Na Loko 2, Novo mesto  
tel.: 07 39 30 020

**DOLENJSKI MUZEJ**  
Muzejska 7, Novo mesto

**OŠ Bršljin**  
Kočevarjeva 40, Novo mesto  
e-mail: os.brslijn@guest.arnes.si

**Šolski center Novo mesto**  
Šegova 112  
Novo mesto

**OŠ Brusnice**  
Velike Brusnice 101,  
V. Brusnice

Rozmanova 26/28,  
Novo mesto  
tel: 07 393 46 74

**Osnovna šola CENTER**  
Seidlova cesta 7  
8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije  
Območna enota Novo mesto

**KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE**  
KC Janeza Trdine  
Novi trg 5, Novo mesto

Zarja d.d.  
Stanovanjsko podjetje  
Prešernov trg 5  
Novo mesto

**Osnovna šola GRM**  
Trdinova ul. 7,  
8000 Novo mesto  
Tel.: 07 39 35 900

*Glasbena šola Marijana Kozina Novo mesto*

**Kmetijska šola Grm**  
Sevno 13  
Novo mesto

**GIMNAZIJA NOVO MESTO**  
Seidlova cesta 8  
8000 Novo mesto

**Dijaški dom Novo mesto**  
Šegova ulica 115  
8000 Novo mesto

**OŠ Šmarjeta**  
Šmarjeta 1, Šmarjeta  
tel.: 07 38 44 180

**GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO**  
Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

**SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM**  
Ulica talcev 3  
Tel.: 07 332 15 27

**EKONOMSKA ŠOLA**  
Novo mesto  
Ulica talcev 3/a  
07 39 33 264

**Mestna občina Novo mesto**  
Seidlova 1, Novo mesto

**SLS**  
Slovenska ljudska stranka  
Mestni odbor Novo mesto

**MKO d.o.o. NOVO MESTO KOVINSKE KONSTRUKCIJE**  
KOČEVARJEVA ULICA 1, 8000 NOVO MESTO  
Telefon: (+386 7)39 30 480, 39 30 490  
Fax: (+386 7)39 30 491, E-mail: mko@mko.si  
http://www.mko.si/

**Plesni center Dolenjske**  
Novi trg 7, Novo mesto  
gsm: 041 754 911

**GALERIJA BOŽIDAR JAKAC**  
1974  
KOSTANJEVICA NA KRKI  
Galerija Božidar Jakac  
Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki  
TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335  
Ogled razstav in stalnih zbirk:  
vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.  
www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

gostisce-kos@siol.net  
**gostišče kos**  
ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI  
Šmarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540

**PUB PRI VODNJAKU**  
Glavni trg 3, Novo mesto

**COMPLAN**  
Trženje in servis računalniške opreme  
Ljubljanska 8, Novo mesto  
tel.: 07 33 21 638

Frizerstvo in lasuljarstvo  
**KOBRČEK**  
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028  
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

**lokalPatriot**  
www.lokalpatriot.si  
lokalpatriot@lokalpatriot.si

**park** novomeški regionalni mesečnik

**LEPOTNI ATELJE**  
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura  
Milana Majcna 9, Novo mesto telefon 07 332 45 10

**agencija m servis**  
Novo mesto: Prešernov trg 6,  
Trebnje: Baragov trg 1,  
Črnomelj: Kolodvorska c. 35,  
Brezplačna tel.št.: 080 22 16  
www.mservis.si

**Gostilna Bučar** TUDI ŠTUDENTSKA KOSILA  
Boženko Grah, s.p.  
Šmihel 14, Novo mesto  
Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084

**KAVKA PUB**  
DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.

**Frizerski salon Jure**  
Kandijška 19, Novo mesto

**Prepih**  
Gornja Težka voda 19  
Stopiče  
tel.: 07 30 89 404  
PREPIH d.o.o.

**Primož Polak s.p.**  
Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)  
8000 Novo mesto • tel:07/33 28 041  
DELOVNI ČAS  
Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h  
Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

**www.park-on.net**  
spremljaj! - komentiraj! - bodi anonimen!

**BAKS**  
mednarodni transport, logistika,  
inženiring in storitve Novo mesto d.o.o.  
tel.: 07/ 33 70 700; fax: 07/ 33 70 701

**TOTAL**  
d.o.o.  
**PIZZERIA TOTALKA**  
Kandijška cesta 60  
Tel.: 07 302 01 00

Knjigarna Goga je za vas odprta od ponedeljka do petka od 9.00 do 19.00 ter ob sobotah od 9.00 do 13.00. Vabljeni!  
knjigarna:kavarna:GOGA  
Glavni trg 6

**DOLENJSKI LIST**  
Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!  
Sodelujte v anketi na  
**www.dol-list.si**  
(07) 39 30 500

**TOTAL TOTALČEK**

**PARMA** VARNOSTNI INŽENIRING  
 tel./fax: 07 33 44 220  
 mob.: 041 649 277  
**PARMA Rudi IVANČIČ s.p.**  
 Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

**Cvetličarna Cvetnik**  
 Ljubljanska 27,  
 Podbevškova 4,  
 Novo mesto

**ACER**  
 Prostorsko načrtovanje, projektiranje  
 in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

**Lubcon d.o.o.**  
 Adamičeva 26  
 Novo mesto  
 tel.: 07 33 80 760

**NOVA** 07 33  
 reklamna agencija 21 391

**ARCHLINE**  
 projektiranje, načrtovanje, oprema, design  
 Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto  
 tel 07 30 -79-811, 041 671-321

**UDARNI list**

**tak** Novo mesto d.o.o.  
 NAŠE DELO:  
 STANOVANJSKE STAVBE  
 INDUSTRIJSKE STAVBE  
 JAVNE STAVBE  
 ŠPORTNI OBJEKTI  
 URBANISTIČNO NAČRTOVANJE  
 PROSTORSKO NAČRTOVANJE  
 Tel./fax: 07 33 78 780

**SOREX d.o.o.**  
 Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto  
 e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si  
 Tel.: 07 33 79 010  
 Fax: 07 33 79 011  
 Samolepilne etikete • Foto papir

**park**

**RSL PRODUCTION**  
 WWW.RSL-PRODUCTION.COM

Vse na enem mestu: izleti, potovanja,  
 sejmi, letovanja, zimovanja, letalske  
 vozovnice za posameznike in skupine!

**KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.**  
 tel. 07/39 31 520  
**ROBINSON**  
 Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

**OŠ Dragotin Kette**  
 Šegova 117, 8000 Novo mesto  
 T: 07 373 0850, F: 07 373 0860  
 Tajništvo-os.dk@guest.arnes.si

**LoGing** ESTABLISHED 1993  
 NOVO MESTO - www.loging.si  
 INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

**ZP MS** Rozmanova ulica 10, Novo mesto  
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969  
 e-mail: dpm.mojca1@siol.net  
 www.drustvopm-mojca.si  
 Društvo prijateljev mladine  
 "Mojca" Novo mesto

**Robert's elektronik d.o.o.**  
 Novomeška 79, Straža  
 tel.: 07 30 84 840

**30 let**  
**ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.**  
 8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930  
 E-mail: roletarstvo.medle@siol.net  
 OKNA - VRATA - SENČILA

**N.Si** Nova Slovenija  
 Kršćanska ljudska stranka  
 Zaupamo v moč dobrega

**YURENA**  
 šola tujih jezikov  
 100 Glavni trg 11, Novo mesto 102

**[...]N3** N3 d.o.o.  
 Krajčeva 17  
 Novo mesto

**SOPHOS**  
 SOPHOS ANTI-VIRUS  
 Pooblaščen distributer za Slovenijo  
 www.sophos.si

**KODA** KNJIGOVODSTVO  
 ORGANIZACIJA IN TRGOVINA d.o.o.  
 NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,  
 FAKS: 07/33 75 961, e-mail: koda@siol.net  
 VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN  
 SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

**Sporti d.o.o.**  
 Košenice 83, Novo mesto

**3TAV** Izbrane informacije d.o.o.  
 • Poslovni informacijski sistemi  
 (Windows okolje, SQL odjemalec/strežnik)  
 • Razvoj nove programske opreme po meri uporabnika  
 • Razvoj internet aplikacij in web gostovanje  
 Tel: 07 393 56 16 • www.3tav.si

**KAMNOSEŠTVO**  
**Marjan LUKŠIČ s.p.**  
 Košenice 92, Novo mesto,  
 Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

**DRAGAN ŠOBAR s.p.**  
 Elektroinstalacije  
 Ragovska 2  
 8000 Novo mesto  
 Tel. fax: 07 / 334 12 93  
 Mob: 041 / 616 762

**www.park-on.net**  
 spremljaj! - komentiraj! - bodi anonimen!

**Visio d.o.o.**  
 Metelkova 7b, Ljubljana

**HHRANILNICA LON**  
 d.d., Kranj  
 PE Novo mesto  
 TEL.: 07 337 10 10

**Slovenska demokratska stranka SDS**  
 Mestni odbor  
 Novo mesto

**REAL, d.o.o. Novo mesto**  
 Kočevarjeva 2  
 8000 NOVO MESTO

**www.novomesto.org**  
**VEDNO VROČE**

**KNJIGOVEŠTVO**  
**KELBIČ PAVEL S.P.**  
 Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel: 07/3325-718  
 Doma: Mestne njive 6, Tel: 07/ 3325-926  
 GSM 041/726-644

**GOSPODIČNA**  
 OKVIRJANJE SLIK  
 PRODAJNO RAZSTAVNA GALERIJA  
 U. Jakovč 2, Novo mesto  
 Tel. fax: 07 30 21 126

**harlem** računalniški inženiring  
 Foersterjeva ulica 10  
 8000 Novo mesto  
 tel: 07 3382 900  
 http://www.harlem.si/

**SALON MASAŽE IN ZDRAVJA**  
**Matjaž BUČAR s.p.**  
 Glavni trg 2  
 Novo mesto  
 Tel.: 041 736 495  
 PONUDBA DARILNIH BONOV

**ID - INTERIER DESIGN d.o.o.**  
 ARHITEKTURA & DESIGN  
 GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO  
 t: +386 (0)7 393 20 80  
 f: +386 (0)7 393 20 89  
 e: info@id-design.si  
 w: www.id-design.si

**park** novomeški regionalni mesečnik

**TRGOVINA VIVA** SPECIALIZIRANA TRGOVINA S PERILOM (v trgovski hiši Bršljin)  
 tel.: 07/393-17-96

**VZAJEMNA** Jaz zate, ti zame.

**steklarstvo Vidmar**  
 Brod 11,  
 8000 Novo mesto  
 Tel.: 07 337 90 90

**dacomm** KERAMIKA

**CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR**  
 Straža 13, 8232 Šentrupert  
 Tel: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591  
 Mobiltel: 041 427 652

**MONDIAL TRAVEL**  
**NDE** Glavni trg 14  
 Tel.: 07 33 72 700

**BELBLED**  
 Trgovina in servis z računalniško opremo  
 Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

**ISER** Jakiševa 12, Novo mesto  
 T: 07-33-74-051  
 Računalniško izobraževanje, svetovanje in inženiring

**TI-MAK d.o.o.** timak@siol.net  
**MAK trgovina z barvami**  
 Nad mlino 70,  
 8000 Novo mesto Tel.: 07 393 06 30

**ZAPIS PLUS**  
 Podjetje za poslovne storitve d.o.o.  
 - Vodenje poslovnih knjig  
 - Poslovne študije in načrti  
 - Podjetniško svetovanje  
 Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151  
 e-mail: zapis@insert.si

**PARKETARSTVO**  
**Marjan Kovačič s.p.**  
 Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov  
 Prisojna pot 4, Novo mesto  
 Tel. 041 652 747  
 parketarstvo.kovacic@siol.net

**INTERIER**  
**TRESPA** SANITARNE KABINE IN GARDEROBE  
**KNAUF** MAVČNE STENE IN OBLIGE  
**Armstrong** SPUŠČENI STROPI  
**fermacell** MONTAŽNE GREDNE PLOŠČE  
 Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

**grafika** novo mesto d.o.o.



# NOVA STANOVANJA ŽE V ZAČETKU MARCA!



Obveščamo Vas, da bodo stanovanja v novem bloku v ulici Slavka Gruma vseljiva že v začetku marca. Na voljo je samo še **17 stanovanj**, funkcionalne in moderne zasnove, z lepimi kopalnicami in s čudovitim razgledom na Mrzlo dolino. Idealno za družine, ki jim veliko pomeni bližina šole, vrtcev, trgovine in zdravstvenih objektov, kot za tiste, ki poleg naštetega iščejo bližino gozda in miru.

Blok obsega 45 stanovanj v šestih etažah, s tremi vhodi in dvigali. Vsako stanovanje ima balkon, ložo ali teraso in shrambo v kleti. Na voljo so različne velikosti in razporeditve, cene so še vedno znižane - **cena m<sup>2</sup> je že od 1.885 EUR**.

Ne zamudite izredne priložnosti. Obiščite našo agencijo in si poglejte tlorise, prav tako se z našimi agenti lahko **dogovorite za ogled stanovanj**.

Prepričajte se o prednostih bivanja, ki jih ponuja življenje v mestu, na obrobju miru in zelenja Mrzle doline.

## Primer razporeditve površine enosobnega stanovanja:

Predprostor	4,77 m <sup>2</sup>
Kopalnica	5,86 m <sup>2</sup>
Kuhinja, jedilnica, bivalni prostor	36,29 m <sup>2</sup>
Loža	9,00 m <sup>2</sup>
Balkon	2,40 m <sup>2</sup>
Klet	4,00 m <sup>2</sup>
<b>SKUPAJ</b>	<b>62,32 m<sup>2</sup></b>
STARA cena v EUR	129.504 EUR
NOVA cena v EUR	115.269 EUR
<b>PRIHRANEK</b>	<b>14.235 EUR</b>

## Primerjava novih in starih cen stanovanj

VRSTA STANOVANJA	STARA CENA	NOVA CENA
Enosobno stanovanje	od 102.497 €	od 91.230 €
Dvosobno stanovanje	od 109.992 €	od 102.525 €
Dvoipol sobno stanovanje	od 155.149 €	od 146.162 €

Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

## Informacije in prodaja:

**STANDOM NEPREMIČNINE**  
posredništvo in storitve d.o.o.

Novi trg 11, 8000 Novo mesto

Telefon: 07 33 80 455,  
Fax: 07 33 80 456  
GSM: 051 360 006, 051 616 416, 051 627 550  
E-pošta: [standom.neprem@siol.net](mailto:standom.neprem@siol.net)  
Splet: [www.standom-nepremicnine.si](http://www.standom-nepremicnine.si)